

**STEINRÅSTOFFET I ELDRE STEINALDER I TROMS:
Symbolisk kommunikasjon eller optimal funksjon?**

Gøran Stensrud

**Mastergradsoppgave i arkeologi
Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Universitetet i Tromsø
Våren 2007**

Til mine barn
Tobias, Vår & Vegar

TAKK

Jeg vil med dette få takke alle som har bidratt i min studietid og for denne oppgaven spesielt.

Min veileder prof. Bryan Hood for hans strukturerte bidrag og konstruktive diskusjoner fortjener en stor takk.

Jeg vil også takke prof. Bjørnar Olsen som har ledet mastergradskurset på et sjeldent engasjert og motiverende vis og som har bidratt på ubetalelig vis for min del. Hans deltagelse, støtte og mange konstruktive innspill står det respekt av!

Prof. Ericka Engelstad fortjener også min takk for inspirasjon, motivasjon og sitt gode humør. Hun har alltid møtt meg med åpen dør når jeg har trengt en samtale, korreksjon og ny tro.

Forvaltningen for deres tro på meg og deres gode vedtak. Foreningen for de mange gode samtale og ubetingede støtte, motivasjon og inspirasjon og ikke minst de kulturelle innslagene for å glede og berike meg når frustrasjonen har presset på.

Jeg må få takke min gode venn, studiekamerat og samtalepartner Johan E. Arntzen for alle gode innspill og faglige diskusjoner, og ikke minst hans engasjement og all hjelp med denne oppgaven.

Min nærmeste familie fortjener en spesiell takk; spesielt min mor og hennes elskede for deres omtanke og økonomiske tryllekunster, og ikke minst en stor takk til min kvinne Linda Marlen; for din kjærlighet, for alt du har tålt og den frihet du har gitt meg. Uten din innsats i hjem og arbeid gjennom mine studieår kunne ikke denne oppgaven latt seg realisere. Ditt bidrag har vært av uvurderlig betydning.

Og til alle dere andre som ikke er glemt: Takk!

Gøran Stensrud, Tromsø 14.5 2007

Resymé

Dette er et bidrag til forståelsen av de slåtte steinartefaktene fra tidlig eldre steinalder i kyststrøkene av Troms. Valget av steinråstoff er tidligere ansett å ha sine avgjørende kriterier i fargenes symbolkommunikative kvaliteter. Denne oppgaven imøtegår dette synet, og som et alternativ vektlegges steinråstoffets indre *beskaffenhets*, håndverkerens *dugelighet*, den ønskede *funksjon* og *tilgangen* til lokale råstoffkilder.

Tidligere forskning vektla symbolteoretiske ståsted hvor steinråstoffets farger og kontrasteringen innbyrdes av fargeutvalget er brukt for å påpeke en tilhørighet til Nord Norge. Oppgaven tar opp alternative teoretiske innfallsvinkler til de littiske artefaktene for å øke forståelsen av bruken av de harde bergartene til redskapsproduksjon. Dette gjøres ved hjelp av en aristotelisk tilnærming til tingene, teorier om mennesker og tings forhold, *chaîne opératoire* og frakturteori.

I tillegg til en teoretisk tilnærming til steinråstoffet, er det anlagt feltundersøkelser av berggrunnen i Kvænangen. Disse viser at det som tidligere var betraktet som et fremmed steinråstoff i landskapet Troms, *ultramylonitt*, er et lokalt tilgjengelig steinråstoff, *chert*, med forekomster i både fastfjellslokaliteter og løsmasser med en bred varietet i farge og en indre variasjon i kvalitet, noe vi også ser i det innsamlede empiriske materialet.

Oppgaven problematiserer tolkningsforslagene tidligere forskning har presentert om en mulig sedentærhet og en territoriell modell i Tromsøområdet i preboreal og boreal tid, og avviser disse på bakgrunn av feltundersøkelsene og det empiriske materialet fra eldre steinalderlokaliteter i kyststrøkene av Troms.

Innhold

Figurliste	1
Kapittel 1: Innledning	2
1.1: Eldre steinalder i Troms – forskningshistorie	3
1.2 Oppsummering	7
Kapittel 2. Geologisk kontekst og arkeogeologiske betraktninger	9
2.1: Berggrunnsgeologi i Troms.....	9
2.2: Chert – en sedimentær bergart	9
2.3: Råstoffkilden: Forekomst versus kilde.....	10
2.4: Bosetning og råstoff	12
2.5: Kvartærgeologi: dateringsproblematikk.....	15
Kapittel 3: Feltundersøkelser i Kvæningen	16
3.1: Søketeori og stedsnavn.....	16
3.2: Praktisk gjennomføring	18
3.3: Prøvetaking	20
3.4: Oppsummering	22
3.5: Løsfunn og fastfjellslokaliteter med chert i Kvæningen	23
3.5.1: Fastfjellslokaliteter i Kvæningen.....	26
3.5.2: Steinprøver, løsfunn i Kvæningen.....	28
3.6: Oppsummering.....	30
Kapittel 4: Steinens materialitet og teknologiske valg	31
4.1: Om ting og menneskers forhold: råstoffvalget i eldre steinalder	31
4.2: Tilbake til materien	32
4.3: Symbolteori	33
4.5: Hva er noe så tilsynelatende enkelt som en ting?	35
4.6: Mennesket og tingen: en aristotelisk tilnærming	37
4.7: Distinksjonen <i>weaving</i> og <i>making</i>	38
4.8: Tingenes minne og deres hemmeligheter.....	40
4.9: Chaîne opératoire & frakturteori	41
4.10: Oppsummering.....	44
Kapittel 5: Materialpresentasjon	46
5.1: Lokalitetene: boplassene/aktivitetsområdene.....	47
5.2: Feilkilder og komplikasjoner i tolkningen av boplassmaterialet	53
5.2.1: Simavik	53
5.2.2: Stongnes	54
5.2.3: Finnkrokan	54
5.3 Samlet vurdering av materialet	55
Kapittel 6: Konklusjon	60
Appendiks: Katalog	1
Appendiks: Tabeller, diagram og kart	29
Litteraturliste og kildehenvisninger	39

Figurliste

Figur 1: Mot Bonnivatn dag 1 - 13.5 2006	s. 18
Figur 2: Undersøkt bergknaus ved Bonnivatn, 13.5 2006	s. 19
Figur 3: Lys grå chert, Una Riidevarri	s. 20
Figur 4: Mørkt undersøkt berg, Una Riidevarri, bestående av grønnstein med serpentin i glideflaten, en putelava	s. 20
Figur 5: Utsikt sørvest fra fastfjellslokalitet med lys grå chert, Una Riidevarri, Kvæningen juli 2006	s. 23
Figur 6: Detalj av fastfjellslokalitet lys grå chert. Una Riidevarri, Kvæningen	s. 24
Figur 8: Pet 626, Dorras, Kvæningen	s. 26
Figur 9: Pet 626, Dorras, Kvæningen	s. 26
Figur 10: Pet 1190, Rastusfjellet, Kvæningen	s. 27
Figur 11: Pet 1190, Rastusfjellet, Kvæningen	s. 27
Figur 12: Prøve 4, Una Riidevarri, Kvæningen	s. 27
Figur 13: Prøve 6-I/II. Una Riidevarri, Kvæningen	s. 28
Figur 14: Prøve 6-I/II. Una Riidevarri, Kvæningen	s. 28
Figur 15: Prøvenummer Ch.1-løsfunn, Tverrelva, Kvæningen	s. 29
Figur 16: Skiferdolk, Törmävaara, Finland	s. 32
Figur 17: Ts.7984 AB-1, sort chert m. lys bergart	s. 57

Kapittel 1: Innledning

Valget av steinråstoff i den tidlige bosetningsfasen i Troms er tidligere tolket dit at det hadde en sterk symbolkommunikativ funksjon for den sosiale organiseringen og at råstoffvalget viste til en tilhørighet i Nord Norge. Steinråstoffet som viser seg dominerende blant flere harde bergarter ved lokalitetene, er en mørk, ofte sort chert av varierende kvalitet. Den sorte cherten er tidligere betraktet som tilført, den har kommet *utenfra*, et eksotisk eller fremmed råstoff. Også andre fargevarieteter chert var i bruk ved lokalitetene. Et råstoff det var investert mye tid i for bandet å skaffe har tidligere forskning konkludert med (Sandmo 1986). En slik framstilling innebærer flere problemer. For det første kan råstoffvalget ha med flere andre forhold å gjøre enn kun de rent symbolske aspektene. Det er flere mulige innfallsvinkler til forståelsen av hvorfor valgene av steinråstoff er gjort; symbolverdi, teknologiske egenskaper og ikke minst hvordan råstoffet påvirker håndverkerens valg i tilvirkingsprosessen. Fra tidligere forskning vet vi at det er forekomster av chert lokalt i Finnmark (Hood 1992). Sannsynligheten geologisk for at det også i Troms finnes forekomster av chert er tilstede. Det kan derfor se ut som at noen av premissene til tidligere forskning er lite begrunnet.

I denne oppgaven vil det bli diskutert hvilke potensielle faktorer som kan ligge bak råstoffvalget. Dette vil bli gjort med utgangspunkt i tingenes materialitet og innsikt fra et metodologisk rammeverk som *chaîne opératoire* og frakturteori. Det vil bli redegjort for feltundersøkelser i Kvæningen med søk etter forekomster av chert. Her vil det undersøkes om muligheten for om det sedimentære steinråstoffet chert var et regionalt, eller i beste fall et lokalt steinråstoff for redskapstilvirking tilgjengelig også i Troms. Med dette som bakgrunn vil det gjøres en revurdering av flere eldre steinalderlokaliteter i Troms som var utgangspunkt for de tidligere tolkningene og sette de inn i et bredere perspektiv med hensyn til steinteknologi og kildeforskning. En kort introduksjon til den geologiske dannelsesprosessen og geologien i Troms generelt vil presenteres, samt at de sedimentære bergartene spesielt introduseres kort innledende som et bakteppe for oppgavens praktiske del.

Materialgjennomgang i magasinet ved Tromsø Museum av tidligere innsamlet materiale fra Tromsøområdet og Nord Troms (Sandmo 1986) vil danne det empiriske grunnlaget for oppgaven sammen med steinprøver som er tatt inn for komparative analyser under feltundersøkelser av berggrunnen i Kvæningen i Nord Troms.

1.1: Eldre steinalder i Troms – forskningshistorie

Troms fylke var i likhet med Lofoten og Vesterålen lenge betraktet som funntomt med hensyn til eldre steinalder, i motsetning til Finnmark, og da Øst-Finnmark spesielt hvor lokaliteter fra samme tidsrom hadde vært kjent siden 1925. Til tross for registreringsarbeid gjennom mange år av arkeologer som Povl Simonsen og Gutorm Gjessing klarte de ikke å påvise lokaliteter som kunne tilknyttet eldre steinalder i Troms. Simonsen utelukket likevel ikke at slike lokaliteter kunne finnes, han ser det nærmest som sikkert (Simonsen 1974: 64). Simonsen gir et par alternative forklaringer på funntomheten i Troms; han mener man kan forestille seg en transgresjon som har senket boplassene i Troms under havflaten eller om de er å finne på land er boplassene *”da overleiret av senere, marine lag av stor mektighet”* (Simonsen 1974: 65). Her støttet Simonsen seg til geologen Marius Marthinussen og hans arbeid på Andøya. Dette ble avvist av samtidige geologer, de anbefalte søk i 25 – 35 m.o.h., noe Gjessing hadde gjort forgjeves (Simonsen 1974: 65). Ut i fra disse anbefalingene fra andre geologer tenkte Simonsen seg mesolittiske boplasser i en skjematisk fremstilling som et lengdesnitt av Nord Norge med en buet strandlinje, lavest i Troms, og med stigende høyde nordover gjennom Finnmark. Han fant da ut at denne type boplasser ville ligge i innmark i Nordland, i skog i Troms og på snaufjellet i Finnmark. Som Simonsen selv bemerker; *”... dette er naturligvis mer skjematisk oppstilt enn tillatelig er, og det kan neppe være den fulle og hele forklaring”* (Simonsen 1974: 65). Mangelen på funn av artefakter og lokaliteter gjorde sitt til at bosetning i Troms i den tidligste fasen av eldre steinalder ikke var et diskusjonstema i det arkeologiske miljøet i Nord Norge. I 1969 ble det påvist en lokalitet fra den sene fasen av eldre steinalder (Atlantisk tid, ca. 8000 – 6000 B.P.) med registreringen av Devdis I, Indre Troms, som den første sikre lokalitet i Troms fra eldre steinalder. Lokaliteten ble undersøkt arkeologisk av Knut Helskog (Helskog 1978). Simonsen bemerker de mange tverrpilene ved denne lokalitetens redskapsinventar som oppsiktsvekkende (Simonsen 1974: 65, Helskog 1978). Først utpå 1970-tallet ble det kjent lokaliteter og arkeologisk materiale fra preboreal- og boreal tid i Troms (Simonsen 1974: 65). Med funnene av lokalitetene på midten av 1970-tallet og utover tiltok diskusjonene om en tidlig bruk og bosetning også i Troms (Thuestad 2005: 13).

Anne Karine Sandmo var av de som startet undersøkelsene av den tidligste bosetningsfasen i Troms i sin magistergradsavhandling *”Råstoff og redskap – mer enn teknisk hjelpemiddel”*

(IAR, UiT 1986). Før Sandmo gjorde sine søk var det kun 3 kjente lokaliteter fra perioden hun konsentrerte seg om (Sandmo 1986: 14-15). Sandmo gjorde i en femårsperiode systematiske søk i forbindelse med sin avhandling, og hun gjorde funn av hele 22 lokaliteter i Troms fra eldre steinalder. 13 av disse ble brukt i hennes analyse i avhandlingen. Lokalitetene ble datert til preboreal tid (10.000 – 9000 B.P.) etter strandlinjeplassering og en enkeltstående radiokarbondatering. I avhandlingen tok Sandmo utgangspunkt i en hypotese om et tenkt meningsinnhold i elementer ved gjenstandenes visuelle utforming for slik å knytte strukturer i artefaktene til en modell som kunne si noe om det fortidige samfunnets dynamikk (Sandmo 1986: 16-17). Sandmo diskuterer ved hjelp av etnografiske kilder råstoffets farger, kontrastene i fargene, og de symbolkommunikative egenskapene råstoffets farge har - eller er tillagt (Sandmo 1986: 92-95). Sandmo arbeidet ut fra en teori om at kildematerialet hun brukte hadde tilknytning til Fosnakulturen, og da altså en sørlig tilhørighet for folket i Troms, og uten tilknytning til den allerede etablerte bosettingen lenger nord (Sandmo 1986: 105, 1994:), ofte referert til som Komsakulturen i tidligere forskning i Nord Norge.

Det dominerende råstoffet på boplassene, som Sandmo kaller ultramylonitt, har blitt funnet ved flere arkeologiske lokaliteter i kystsonen av Troms, ved Tromsøområdet mange små lokaliteter, i Kvænangen, og i ettertid på Målsnes og en rekke andre kystlokaliteter samt på enkelte lokaliteter i innlandet, f.eks. Lille Rostad, Almellingen I. Materialet ble oppfattet som *eksotisk*, noe Sandmo (1986: 149) definerer som et materiale som har sin opprinnelse mer enn 300 km. fra lokaliteten. Denne eksotiske statusen ble kombinert med ideen om at råstoffets farger er tillagt en symbolsk verdi (Sandmo 1986: 88-90, 146). Dette til tross for at det egentlig ikke var kjent hvor materialets kildeområde kunne være, og at materialet var det prosentvist dominerende råstoffet ved lokalitetene, samlet sett med over 70 % (Sandmo 1986), noe som virker usannsynlig for et eksotisk material.

I ettertid har det blitt klar at dette steinmaterialet egentlig er chert, og at tilsvarende materialer finnes i fast fjell og i bruddlokaliteter brukt i steinalderen ved Alta (Hood 1994/1999). Relaterte geologiske formasjoner finnes også i Kvænangen, selv om det ikke ennå har blitt påvist sikre forekomster av chert. Dette åpner for muligheten for at kildene til den såkalte *ultramylonitten* bør oppfattes som *lokal*, i alle fall med en regional nærhet. Denne muligheten skal undersøkes senere i oppgaven.

I sin behandling av det littiske materialet knyttet Sandmo (1986) valg av steinråstoff til råstoffets farger, og hvordan kontrasteringen og kombinasjonene av fargene hadde en symbolverdi i en kommunikativ sammenheng. Det vil si at hun forsøkte å vise at råstoffvalget hadde et betydningsinnhold ut over funksjonelle redskaper. Sandmos tolkning av fargenes betydning baseres på F. Barths (1975) etnografi om Baktamansamfunnet. For eksempel:

Hvitt representerer kosmisk styrke, velstand og vekst som følge av forfedrenes styring av den ideologiske verden. *Sort* står for de verdslige styringsprinsipper som manifesteres gjennom gruppeidentitet og solidaritet uttrykt som patrilineært slektsfellesskap og fellesskap blant mannlige seniorer. *Sort* uttrykker dessuten en korporativ handling ovenfor omgivelsene og forbindes med idealer som er nødvendige i korporativ solidaritet: mot, styrke, ansvarsbevissthet og utholdenhet. *Rødt* er det manipulerende mellomleddet som opptrer med forskjellige og til dels motstridende betydninger. *Rødt* brukes i sammenhenger der forbindelsen mellom forfedrene og verden skal understrekes. Det røde representerer i tillegg den mannlige seksualiteten og opptrer som forsterker av begrunnelsen for patrilineære styringsformer og mannssolidaritet. *Rødt* er dessuten en sterkt tabubelagt farge (Sandmo 1986: 96).

Lignende eksempler er også innført fra de matrilineære stammesamfunnene i deler av Kongo, Zambia og fra Creeindianere i Canada (Sandmo 1986: 97-100) som en hjelp til å se systematiske variasjoner i det nordnorske materialet hvor samfunnets oppfatninger om sitt system av økonomiske og kulturelle/ideologiske strategier forventes uttrykt. Også materielle uttrykk for oppfatninger forventes å bli synlig. Fargene i Baktamansamfunnet står i en triadisk forbindelse til hverandre, sort – hvitt – rødt. Kombinasjonene og kontrastene av disse tre fargene skal da gi meningsbærende og kommunikativ betydning om tilhørighet og avstand, kontinuitet og brudd. Kjent og fremmed er også forventet å bli synlig (Sandmo 1986: 103). Sandmo konkluderer med at folket i eldre steinalder i Troms brukte det sorte steinråstoffet for å vise en sosial kontrast til de flintbrukende folkene sørpå (Sandmo 1994: 39), flinten er lys i farge sett i forhold til sort chert, men det finnes også sort flint.

Det er flere momenter som vil være problematiske med denne type fortolkning, blant annet at det råstoffet som det er størst mengde av på boplassene består av sort/grå chert (tidligere

kalt *ultramylonitt*), hvitt og rødt finnes det lite av. Det kan også stilles spørsmål ved om en symbolsk mening vil være det avgjørende kriteriet ved en utvelgelse av steinråstoff til redskaper som også skal fylle en praktisk funksjon. Uten å avvise en symbolsk betydning vil jeg senere i oppgaven argumentere for en innfallsvinkel hvor steinråstoffets teknologiske og materielle egenskaper vektlegges i større grad, og hvor de symbolske aspektene kommer til gjennom bearbeidelsesprosessen og bruken. Det vil kunne føre til et mer nyansert og inkluderende perspektiv som unngår å rette fokus kun på symbolverdien, eller kun på de teknologiske egenskapene i råstoffet, noe som kan virke *kvelende* på materialets utsagnskraft.

Den tredje komponenten i Sandmos tolkning av eldre steinalder i Troms gjelder bosetningsmønster. I et par artikler (Sandmo 1983, 1994, 1996) påstås det at det var sedentære boplasser (Finnkrokan, Simavik og Lanes) med hustufter og at disse var sentrale boplasser. Det fremsettes også en påstand om at Finnkrokan i Preboreal tid ble brukt som samlingsplass for regionale grupper, og at det var en utvikling av territorialitet og en klar tilhørighet til sted. Hun bruker begrep som *lokalbefolkning*, *Storgata* i Kvalsundet i eldre steinalder og lignende (Sandmo 1994) nærmest for å understøtte en sedentær bruk av Tromsøområdet. Det er usikkert hvilke bevis som foreligger for hustuftene som omtales i tolkningsforslagene, og dermed sedentærhet, og man kan stille spørsmål ved om tolkningen av territorialitet er relevant. Senere i oppgaven vil det undersøkes hva det littiske materialet, sett fra et annet perspektiv, kan fortelle om bosetningsmønster.

I 1990-årene gjorde Stine Barlindhaug arkeologiske undersøkelser med tanke på et bosetningsmønster i Troms ut i fra lokaliseringsfaktorer for eldre steinalderlokaliteter i sin hovedoppgave i arkeologi "*Hvor skal vi bygge – hvor skal vi bo*" (IAR, UiT 1996). I undersøkelsene tar Barlindhaug for seg aspekter ved 25 lokaliteters topografiske og geografiske plassering i landskapet (Barlindhaug 1996: 16). Barlindhaug tar for seg faktorer som bølgenes strøklengder, havneforhold, utsikt, miljøforhold m.m., for slik å kunne lage et bilde av et bosetningsmønster i tidlig eldre steinalder i Troms (Barlindhaug 1996: 2). Et interessant poeng i Barlindhaugs oppgave er at hun påpeker at folket er mobile jeger-samlere i landskapet Troms, men at dette landskapet også kan ha hatt en videre betydning for folket: "Selv om menneskene i Troms forflyttet seg rent fysisk, bør en kanskje i større grad være oppmerksom på at bruken av området og menneskenes følelser og tilhørighet til *området* de brukte var sedentært" (Barlindhaug 1996: 95). Hun fremholder likevel at arkeologien har et

marginalt materiale å bygge eldre steinalderforskning på, og at det derfor er klare grenser for hva en kan si om sosiale og ideologiske forhold (Barlindhaug 1996: 87-88). Barlindhaug kommer i sin oppgave frem til et noenlunde ensartet bilde av bosetningen i Troms; den er kystnær med åpne lokaliteter fortrinnsvis på nes med nær tilknytning til havet (Barlindhaug 1996: 81-83, Thuestad 2005: 23).

I senere år har Hans Peter Blankholm og Charlotte Damm viet Troms forskningsoppmerksomhet. Blankholm har fokusert på steinalderlokaliteter på kysten og i innlandet og har gravd en tidlig eldre steinalderboplass ved Målsnes. Damm jobber med overgangsfasen fra eldre steinalder til yngre steinalder og har i denne forbindelse registrert en rekke nye lokaliteter i Nord-Troms. I innlandet er det tross forskningen og registreringsarbeidet i nyere tid foreløpig ikke funnet lokaliteter fra tidlig eldre steinalder (Thuestad 2005: 15).

Alma Elizabeth Thuestad har bidratt i undersøkelsene av eldre steinalder i Troms de senere årene gjennom sitt hovedfagsarbeid ved IAR, UiT. Thuestad har skrevet hovedfagsoppgaven *”En romlig analyse av tidlig eldre steinalderlokaliteter i Vest-Finnmark og Troms”* (IAR, UiT 2005) hvor hun tar for seg hvordan romlig struktur arter seg på et utvalg lokaliteter fra preboreal og boreal tid. Dette skal hjelpe henne til å si noe om den bakenforliggende atferden ved lokalitetene og om det er mulig å påvise en klar romlig struktur på denne type lokaliteter i det hele tatt (Thuestad 2005: 10). Etter analyse av materialet konkluderer Thuestad med at preboreale og boreale lokaliteter i Vest-Finnmark og Troms er forholdsvis ensartete i sin romlige struktur; det er åpne lokaliteter dominert av et littisk inventar, og uten andre organiske rester enn trekull. De fremstår som flerbruksområder for gjøremål ved opphold, og generelle arbeidsoppgaver knyttet til en mobil jeger-samler befolkning (Thuestad 2005: 102). Fremdeles er det aspekter å diskutere omkring bosetning i den tidlige eldre steinalderen i Troms (Thuestad 2005).

1.2 Oppsummering

Kort oppsummert kan man si at det siden 1980-årene har det vært relativt få nye funn av eldre steinalderlokaliteter i Troms, hvorav kun en har blitt gravd (Målsnes). Det har vært en del forskning rundt bosetningmønster og strukturene på boplasser, men ikke noen særskilt vurdering av det littiske materialet. Min forskning vil fokusere på en gjenvurdering av det

littiske materialet: 1) kartlegging av sannsynlige berggrunnsforekomster av chert i Kvæningen, og 2) vurdering av hva teknologisk organisering av det littiske materialet kan si om bosetningsmønster. Først vil jeg ta for meg en kartlegging av chertforekomster. Det geologiske grunnlaget diskuteres i kapittel 2, mens feltundersøkelsene tas opp i kapittel 3.

Kapittel 2. Geologisk kontekst og arkeogeologiske betraktninger

Her vil det bli skissert noen basale geologiske forhold og forutsetninger for egne undersøkelser i Kvænangen. Det vil også tas opp noen arkeogeologiske betraktninger om råstoffkilder og en kort vurdering av distribusjonsmønstre.

2.1: Berggrunnsgeologi i Troms

I Troms finnes det bergarter som er dannet for mer enn 2,8 milliarder år siden. Disse bergartene er blant de eldste i Norge. Det man vet om disse bergartene er at de har vært utsatt for flere perioder med omdanning og deformasjon som har visket ut de fleste sporene etter tidligere geologiske hendelser. De eldste bergartene i fylket utgjør det prekambriske grunnfjellet og finnes lengst vest og øst i Troms, samt i Målselv og Kvænangen. Øvrige deler av fylket består hovedsakelig av yngre bergarter som danner den kaledonske fjellkjede (Dahl & Sveian 2004: 10). *Finpusen* av geologien i Troms er gjort i kvartærtida, de siste 1,8 millioner årene. I denne tidsepoken har det vært hyppige og dramatiske klimaendringer, med så mange som 40 store og små istider. Den siste istiden (Weichel-istiden) startet for ca. 115.000 år siden. Iskappen var på sitt største for ca. 25.000 år siden (Dahl & Sveian 2004: 24). Troms ble isfritt ca. 10.000 B.P. For denne oppgaven vil isens bevegelser vil være et poeng når det gjelder funn av steinråstoff i løsmasser og lignende.

2.2: Chert – en sedimentær bergart

Geologisk skilles bergartene hovedsakelig i tre grupper; magmatiske, sedimentære og metamorfe bergarter. De sedimentære bergartene kan identifiseres ved å gjenkjenne den sedimentære strukturen i steinen. Den mest åpenbare strukturen er en horisontal stratifisering, eller lagdeling av sedimenter. Et sedimentært lag kan variere fra å være en millimeter til en meter avhengig av konteksten de er avsatt i. Chert tilhører de sedimentære bergartene som er dannet enten ved kompaksjon av eroderte steinpartikler (som sandstein, leirstein) eller som en konsekvens av kjemiske utfellingsprosesser på havbunnen (karbonat bergarter som kalkstein og dolomitt). Bergarten chert, som flint, tilhører som nevnt de sedimentære mikro- eller kryptokrystalline bergartene som består av et tett finkornet aggregat av kvartskrystaller. Det organiske materialet som er karakteristisk for flint dannet i kalkstein, mangler i bergarten chert. Chert kan dannes i flere ulike geologiske kontekster. I Altaområdet forekommer chert som årer i magmatisk stein som *grønnstein*, som lag og knoller i karbonatbergarten dolomitt, og som silisifisert leirstein. Det har vist seg at det var

spesielt overgangsoner mellom dolomitt og leirstein som i noen tilfeller var chertrik (Hood 1994). Disse forekomstene opptrer i Kvenvikformasjonen og Storviknesformasjonen, samt i deler av det geologiske *vinduet* Altafjord-Kvænangenvinduet. Siden dette vinduet strekker seg langs en del av østsiden av Kvænangenfjorden, og innlandet derfra, er det muligheter for chertforekomster også her. Berggrunnskart over Kvænangen (foreløpig berggrunnskart 1: 50.000 1734 I - Kvænangen) indikerer at det er gode geologiske forutsetninger for forekomster av chert i Kvænangen: basaltisk metatuff og tuffitt, eventuelt med tynne dolomittførende lag, som i områdene ved Kviteberg og Bonnavatn (1734 I – Kvænangen). En annen berggrunnsvarietet som kan inneha partier med chert er kalkstein, gjerne med stedvis dolomitt som ved Tverrelva i Badderen (1734 I – Kvænangen). Berggrunn med dolomitt og kalkstein er altså gode forutsetninger for å kunne finne forekomster av chert. I tillegg til de nevnte aktuelle områdene er det i følge berggrunnskart fra NGU en rekke andre muligheter i Kvænangen for funn av (Bøe 2005: pers. medd.). Denne informasjon ble brukt som grunnlag til egne undersøkelser rapportert i kap.3. Det kan vise seg ved videre undersøkelser at det opptrer en rekke forekomster av chert og annet godt steinråstoff i Troms og Nord Norge forøvrig vi ikke er kjent med i dag, men som folk i steinalderen kan ha hatt en god oversikt over.

2.3: Råstoffkilden: Forekomst versus kilde

Begrepsforklaring:

Forekomst: et sted hvor råstoffet forekommer men som ikke har vært utnyttet eller som ikke viser spor etter bruk.

Kilde: et sted hvor bruk i form av brudd eller henting av materialer fra løsmasser kan påvises

Primær kontekst: fastfjellsforekomst.

Sekundær kontekst: forekomster i steinur, strand, elver og løsmasser forøvrig.

En forekomst er ikke nødvendigvis mulig å betrakte som en kilde. Forekomsten kan fremtre med forskjellige karakteristika med variasjoner innad i bergarten. Kilden kan være en forekomstlokalitet hvor en spesiell varietet chert er å finne. Denne lokaliteten kan være en *in situ* forekomst, der bergarten opprinnelig er dannet, og kan gjenfinnes i form av et dagbrudd i berget, en primærkilde (Hood 1999: 27). Eller chert kan finnes på en sekundær kilde som elvefar, i morener, på strender og lignende etter transport av blant annet isens

bevegelser i tilbaketrekkingfasen (Luedtke 1992: 6, 102). De sekundære kildene er utvilsomt den type kilder som har vært lettest tilgjengelig i og med de mange opphopningene av løsmasser i strandsonene, fjellsider med mye ur og en rekke mindre elver. Jeg mistenker at flere typer forekomster/kilder til chert kan opptre i Troms. Dette håpet jeg feltarbeidet kunne være med på å avdekke. Det viste seg å være en velbegrunnet mistanke.

For å kunne kalle forekomsten av steinråstoffet en kilde må man kunne påvise spor etter uttak fra forekomsten. Det kan fremtre klare spor av slagaktivitet i selve forekomsten, men dette kan være vanskelig å påvise da tilgroing og erodring av forekomsten kan skjule denne typen spor. En mulighet for å bekrefte eller avkrefte en tidligere bruk av forekomsten kan skje ved søk på overflaten rundt eller ved forekomsten etter avslagsmateriale fra preparering av råstoffet. Om ikke et visuelt overflatesøk gir brukende resultater, og indikasjonene i forekomsten er sterke nok, bør en foreta prøvestikk for å sikre informasjonen som kan være skjult av eventuell vegetasjon. Kanskje vil man se spor av preparering av kjerner i form av avslagsmateriale ved forekomsten. Slik kan man unngå det evige *nok mulig* og fastslå forekomstens karakter med sikkerhet om ikke en rent visuell besiktigelse er nok. I tilfellet forekomsten av lys grå chert lot det seg ikke gjøre å foreta dokumentasjon ut over grundig visuell befaring av berget, fotografering og uttak av fysiske prøver (se foto materialpresentasjon, prøvenummer 4 og 5). Det ble ikke søkt om prøvestikk av arkeologisk karakter for undersøkelsen. Resultatene av den geologiske klassifikasjonen kom dessuten for sent til at prøvestikk ville være mulig å gjennomføre til denne oppgaven.

Hvordan skal man gripe an dokumentasjonen av en kilde til et steinråstoff som har vært brukt i redskapstilvirkning i fortiden? Jeg tror det er viktig i utgangspunktet å ha det klart for seg at det ikke kun er selve forekomsten i berget som kan vise til en fortidig bruk. Tegn til påvirkning av slag etter uttak av et råstoff er ikke alltid lett å si med sikkerhet at er spor etter en fortidig utnyttelse. Med tanke på at det i moderne tid har vært gjort mye hugging i berggrunnen av blant annet amatørgeologer er det lett å la seg lure av sporene som avsettes. Området i umiddelbar nærhet til en forekomst vil være viktig å undersøke grundig. Har råstoffet vært preparert på noe vis etter at det endelig er befridd fra berget? Spor etter en slik etterbearbeiding umiddelbart på stedet er ikke uvanlig og kan påvises om man er riktig heldig

ved å gjøre prøvestikk i området rundt forekomsten. Dette har tidligere vist seg som en fruktbar metode (Hood 1999: 27) men har ikke vært aktuelt i denne undersøkelsen.

2.4: Bosetning og råstoff

Bruken av etnografiske analogier er et grep som ofte tas for å beskrive fortidige bosetningsmønstre og sosiale forhold, så også om tidlig eldre steinalder i Troms (Sandmo 1986). Dette er i mange tilfeller problematisk. Stadige nye tolkninger av et arkeologisk materiale fører til en *omroting* av den opprinnelige konteksten (Berg 2001: 39). Historiene som fortelles ved hjelp av etnografiske kilder handler til sist mer om skaperen av historien og de som leser den enn om deres subjekter (Berg 201: 39-40). Det er nærmest tradisjon for å beskrive og sammenligne forhistoriske samfunn i Nord Norge med samiske forhold (Berg 2001: 41-47). De sosiale og klimatiske forholdene gjør det nærmest til en selvfølge at man også i steinalderen må ha levd og organisert seg som samene. Det hevdes på dette viset at det er en etnisk og/eller kulturell kontinuitet fra steinalderen og til dagens samiske samfunn (Berg 2001: 71). Dette kan skape et statisk bilde av jeger-samlere. Ethvert fangstsamfunn er ikke nødvendigvis organisert på samme vis, uansett hvor i verden de holder til, selv om de også er steinbrukende. For materialet fra eldre steinalder i Troms ble det valgt å se til blant annet etnografiske studier av jeger-fangstsamfunn i Afrika og deres symbolske forståelse av steinråstoffet (Sandmo 1986). I de senere tolkningene av materialet er det likevel også spor av en Siidamodell når det presenteres ideer om en territoriell organisasjon av den tidlige utnyttelsen av landskapet her i Troms (Sandmo 1994: 25-29). Dette er noe tvilsomt om man ser på det arkeologiske materialet.

Jeger-samlere har varierende mobilitetsgrad/mønstre; forholdet mellom mobilitetsorganisering og den geografiske distribusjon av råstoffkilder er derfor viktig. Det er tidligere presentert en rekke forslag til bosetningsmønstre der steinråstoffet er sentralt. Som vi har sett fra postprosessuelt hold, som hos Sandmo (1986), hvor det ble gjort et forsøk på å synliggjøre det fortidige samfunnets sosiale strategier, makt og ideologi i en analyse omkring en kulturell endring over tid, noe som ikke førte frem til noen fullgod eller bedret forståelse av bosetningsmønstre knyttet mot råstoffbruken. En bosetningsmodell er at materialet kan anskaffes i løpet av den vanlige sesongvise forflytningen (*embedded procurement* - Binford), det kan alternativt anskaffes gjennom spesielt organiserte reiser til kilder, eller steinråstoffet kan skaffes til veie gjennom bytting uten tilgang til kildene.

Disse ulike anskaffelsesmetodene vil kunne sette spor i det littiske materialet. For eksempel vil en bearbeiding (*curation*) av materialet kunne resultere i *staging* av produksjonen over flere forskjellige boplasser med forskjellig avkasting på de enkelte lokalitetene, og et behov for streng konservering av råstoff koblet mot begrensede transportmuligheter kan resultere i at bearbeidingen primært, eller i de fleste tilfeller, skjer ved en kilde og bare ferdige redskaper sirkulerer, som så bearbeides og resirkuleres mye (avkasting av kun ferdige kjerner og retusjavslag). Det littiske materialet bør dermed kunne si noe om steinens sirkulasjonsmønster og deretter mobilitet (kanskje indirekte). En klassisk antagelse er at tilgangen til et råstoff minker med avstanden fra kilden, her nyttegjør man den såkalte *fall-off* analysen (Renfrew & Bahn 2000: 370). Det finnes flere hypotetiske modeller for dette: direkte tilgang kan gi høye frekvenser i en forsyningssone med skarp nedgang utenfor, *down-the line exchange* kan gi gradvis redusering. (Renfrew og Bahn 2000: 369-372). Det kan derfor være aktuelt å se på fall-off mønstre fra de mulige kildeområdene i Kvæningen mot de enkelte lokalitetene med fortidige aktivitetsspor og hva det kan si om forsyningsområder, mobilitet, eller kontaktflater.

Jeg betviler at en statistisk metode som fall-off kan gi noen reelle svar som vil være mer brukbare enn det en visuell besiktigelse av materialet gir siden det nå er slik at det aktuelle materialet ikke kan sies å være representativt grunnet i at metoden som er brukt for å ta inn materialet er dominert av overflateoppsamling og noen få kvadratmeter med prøvestikk/utgraving om noen form for graving i det hele tatt ved lokalitetene. Om man kan påpeke en viss fall-off, eller en utfasing av chertbruken, kan dette like gjerne skyldes manglende undersøkelser i området enn fortidig tilgang/ikke tilgang til råstoffkildene.

Etter gjennomgang av materialet ser det ikke ut for å være indikasjoner på noen distinkt fall-off med en økende avstand mellom chertforekomstene i Kvæningen og de enkelte lokalitetene. Etter å ha undersøkt chertens prosentvise fordeling ved de enkelte lokalitetene sett i forhold til avstand til chertforekomstene i Kvæningen (appendiks Tabell 2) er det ikke noen distinkt fall-off å spore i materialet. Det er altså pr. i dag ikke noen spesielle tegn til definerte soner (*supply zones*) hvor det er en tydelig bedre distribusjon/tilgang til chert for de enkelte lokalitetene i kyststrøkene av Troms. Det er også gjort forsøk på å se om artefaktens størrelse i prosent kan si noe om endret reduksjon ettersom avstanden mellom lokalitet og forekomster av råstoff øker. Heller ikke dette gir noen distinkte variabler (appendiks tabell 3) som indikerer endring i reduksjonsteknikk/sekvens med en økt avstand mellom lokalitet og forekomst av råstoff. Dette gir grunnlag til å uttrykke skepsis til den presenterte

territoriemodellen som er foreslått for Tromsøområdet (Sandmo 1994: 24-26). Det er altså ikke mulig å kunne spore tendenser til en territoriell modell for bosetningsmønster om man ser på det aktuelle steinråstoffet ved lokalitetene. Det tilgjengelige arkeologiske materialet åpner ikke etter mitt syn for denne type tolkning. Om det var slik at det var nødvendig å definere områder i territorier i preboreal- og boreal tid skulle dette tilsi en viss mengde mennesker av forskjellige grupperinger med stadige kontakter (f.eks. kyst/innland Hood 1992: 315), noe jeg ikke kan se at dette arkeologiske materialet gir noen informasjon om. Det må gjentas nok en gang at det arkeologiske materialet fra dette området er marginalt, som bemerket av Barlindhaug (1996). Chertforekomstene i Kvænangen er ikke inkludert, eller geografisk innenfor et eventuelt eget territorielt område for en såkalt *lokalbefolkning* i Tromsøområdet (Sandmo 1994). Det kan nå se ut for at Kvænangenområdet kan ha vært sentralt for råstofftilgangen for det dominerende råstoffet brukt i Tromsøområdet om man ser på lokalitetene samlet (appendiks figur I). Det er spor i materialet som tyder på at løsmasser, som i strandsonen/elvefar/morener, kan ha vært utnyttet i stor grad, det kan påvises en del slitasje muligens etter vannrulling i det aktuelle arkeologiske materialet. Men dette er ikke gjennomgående distinkt for materialet samlet, noe som tyder på tilgang og utnyttelse av både primærkilder og sekundærkilder. Det må påpekes at råstoffdistribusjoner ikke trenger å fortelle oss noe om bosetningsmønster i det hele tatt. Som Bryan Hood skriver: ”As such, lithic type use may have little or no relation to mobility patterns, but may, instead, express the dialectic of control of a society” (Hood 1994: 71).

Et bosetningsmønster som forholder seg til de lokale forekomstene av et godt redskapsmateriale er for meg likevel en sannsynlig mulighet for organisering i langt større grad enn en avhengighet av en form for langveisdistribusjon av steinråstoff eller en avhengighet mellom ulike territorier. Og ettersom de aktuelle bergartene har forekomster innenfor et forholdsvis lett tilgjengelig og lokalt område ville forekomstene sannsynligvis også være en ressurs for folket som tok i bruk og utnyttet kystsonen av Troms også i eventuelle kontakter med andre grupper på Nordkalotten. En mobil utnyttelse av næringsressurser i et større geografisk område vil fint kunne kombineres med tilegnelse av råstoff til de viktigste redskapene for å kunne utnytte aktuelle næringsressurser optimalt. Steinråstoff med en forekomstopprikkelse f.eks. 2000 km unna vil sannsynligvis være et langt sjeldnere innslag ved lokalitetene enn det lokale/regionale, og kanskje heller ikke gitt hvem som helst å eie, men også dette forekommer. Jeg tror kunnskapen om noe så betydelig som steinråstoffet og dens kilder har vært svært god i steinalderssamfunnet her i nord.

Nordområdene er ingen kunnskapsmessig innovativ periferi, tvert imot vil trolig behovet for innovasjon på både råstoffsidene og redskapssidene kanskje være større i et nytt landområde som er tatt i bruk, som f.eks. den nordnorske kysten. Et landskap med flere tilgjengelige forekomster med et forholdsvis godt råstoff som chert vil kunne ha vært et betydelig aktivum også i en tidlig bruksfase av det nordnorske landskapet.

2.5: Kvartærgeologi: dateringsproblematikk

Troms ble som tidligere nevnt isfritt omkring 10.000 B.P., ytterkysten kanskje noe tidligere. Det er flere mulige feilkilder når det gjelder datering av lokalitetene. Strandlinjedatering er en relativ dateringsmetode. Denne metoden er basert på at vi vet at strandlinjen har forskjøvet seg over tid grunnet iskappens nedsmelting og landhevingen. Metoden må sammenholdes med andre dateringsmetoder, som f.eks. C^{14} radiokarbondatering, eller en typologisering av redskapsinventaret ved en boplass. Ved bruk av Møllers Sealevel har man gått ut i fra en fastlagt sammenheng mellom boplass og samtidig havnivå. Man regner da med at lokalitetene har ligget tett på den samtidige strandlinjen, noe som ofte har vist seg også å være tilfellet for eldre steinalderlokaliteter (Møller 1996). Dette trenger ikke nødvendigvis å ha vært tilfellet alle steder. Jacob Møller gjorde undersøkelser som viste at en middellavstand fra vannkanten var noe varierende i Troms og Nordland. I Finnmark kunne han påvise en gjennomsnittlig middellavstand på 4,8 meter (Barlindhaug 1996: 25). Det har også vist seg at programvaren Sealevel er mer presis i de indre fjordområdene enn i de ytre kystområdene hvor avvikene kan være noe større. Avvikene er likevel ikke så store at Sealevel er en dårlig programvare eller strandlinjedatering en ubrukelig dateringsmetode. Sealevel gir gode indikasjoner på en omtrentlig strandlinjedatering som har vist seg nyttig (Møller 1996). Ved bruk av strandlinjedatering vil man se at det er et forholdsvis stort tidsintervall for bruken av lokalitetene i kystsonen av Troms. Simavik fremstår her som lokaliteten med den eldste bruksfasen. Det er selvsagt en rekke forbehold som må tas når man nyttegjør seg strandlinjedateringer (se Møller 1997: 45-60), og som nok kunne vært presentert tydeligere rundt de aktuelle lokalitetene. Det er ikke noe mål for denne oppgaven å knekke dateringene for lokalitetene i kystsonen. Jeg vil derfor ikke gå nærmere inn på dette her, vi kan konstatere ut i fra strandlinjedateringene at materialet trolig stammer fra en tidlig bruksfase av Tromskysten som Sandmo (1986) tidligere har konkludert.

Kapittel 3: Feltundersøkelser i Kvænangen

Jeg har valgt å gjøre praktiske forsøk på å lokalisere en mulig forekomst av den harde bergarten chert i Troms. Områdene hvor undersøkelsene er planlagt utført har vist seg å bli store i utstrekning med forholdsvis små og mange partier med aktuelle sedimentære bergarter. Disse områdene ligger stedvis i et bratt og krevende terreng. Det har av den grunn vært spesielt viktig med et velstrukturert søk sett i forhold til hvor store områder som lar seg undersøke innenfor den tiden som har vært til rådighet (vår, sommer, høst 2006), og hvordan det vil være hensiktsmessig å gå frem. Siden disse undersøkelsene gjøres som et enmannsforetak er planleggingen av turene ut i terrenget viktige med hensyn til sikkerhet og logistikk. For å kunne finne *nåla i høystakken* som en råstoffkilde brukt i fortida kan vise seg å være, hadde jeg et ønske om å ha et godt teoretisk og metodisk utgangspunkt for den praktiske gjennomføringen av et søk. Det er flere mulige innfallsvinkler til et søk etter steinråstoff.

3.1: Søketeori og stedsnavn

Et aktuelt emne for en feltundersøkelse av denne kategorien er søketeori. *Search theory* ble utviklet under andre verdenskrig for å finne tyske ubåter (Cooper et. al. 2003: 3, Davidsen 2006: 50). Teorien har relevans for objekter som er i bevegelse og for objekter som ligger i ro (Cooper et. al. 2003 8-9). Metoden kan muligens benyttes til søk etter kulturminner og kanskje til mitt formål, søk etter en lokalitet med chert i fast fjell og aller helst en fortidig råstoffkilde. Search theory er ikke en fasit hvor man kan sikre seg å påvise alle aktuelle objekt (her råstoffkilder) innenfor et område. Metoden viser derimot at man trolig aldri vil kunne påvise alle aktuelle objekt innenfor et område. Teorien forsøker å vise hvordan man best utnytter de ressursene man har tilgjengelig, og hvordan man gjennom et systematisk arbeid kan analysere funnene og de utførte undersøkelsene for slik å oppnå en mer balansert analyse av funnene. Både denne metoden og den såkalte *clean sweep-metoden* stiller noen betingelser til et søk: 1) at man søker i rette parallelle linjer med lik avstand til linjene, 2) at terrenget, vegetasjon og lignende ikke er til hinder, 3) at registratoren ikke forlater linjen for å se bak busker, høyder og lignende. I arkeologisk og geologisk sammenheng i Nord Norge er det ikke mulig å oppfylle disse kravene, og jeg tviler på om redningstjenestene kan oppfylle kravene ved et landbasert søk.

En annen mulig innfallsvinkel er å se på stedsnavnene. Om det kan være noen sammenheng mellom stedsnavn og geologi i et område kan være en problemstilling det vil være mulig å teste ved prøvetaking. I Troms er f.eks. mineralet Sagvannditt valgt til fylkesstein. Dette er en amfibolittvarietet med en del krominnhold. Steinen har sitt internasjonale mineralnavn etter nåværende Sagelvvannet i Balsfjord hvor den er påvist som en av få kjente steder. Sagelvvannet het tidligere Sagvannet, og det er i denne perioden steinen fikk sitt navn. En rekke lignende eksempler finnes der berggrunnen har gitt navn til stedet. Det er flere stedsnavn som kan henspille på steinråstoff innenfor fastlandsområdet Kvænangen – Alta, i norsk språkdrakt f.eks. Flintfjellet i Kvænangen, i samisk språkdrakt kalt Didnovarri. På samisk er det en rekke stedsnavnvarianter som Ditnutjohka, en bielv til Mattiselva, Alta, øverst i Skibotndalen går det et lite vassdrag som kalles Didnujåkka/Ditnujohka. *Ditnu* eller *didno* skal være ord brukt i Varanger i samiske stedsnavn, og skal bety *flint* eller *flintlignende* (Hood pers.medd. 2006). Som antydnet er betegnelsen ikke unik for Varanger ser det ut til. Ordboka sier derimot *tinn* (Samisk – Norsk Ordbok).

I Porsanger er det en chertforekomst i Børselv som er kjent for arkeologer (Hood pers. medd. 2006) og også av geologene (Bøe pers. medd. 2006). I Porsanger var det på 1800-tallet finske innvandrere i området, det er mulig de har utnyttet chertforekomster til børsflint. På finsk er stedsnavnet Piipatha (M. Manninen pers. medd. 2006). Så kan man undre seg over det norske navnet på bygda Børselv. Eller har også området et samisk navn som peker mot det samme (Didno-/Ditnu-)? På finsk er ordet piipahta brukt om flint, men ikke i kjente stedsnavn i Finland (M. Manninen pers. medd. 2006). Dette er trolig det eneste kjente sted *piipahta* brukes i et stedsnavn. Kan dette være ord som i sin opprinnelse hadde en mer generell betydning? Som *steinråstoff* i en videre betydning? Slik kan kanskje stedsnavnet ha fungert som en veileder/markør som peker på de ressursene landskapet gir spesielt god mulighet til utnyttelse av? Det kunne ha vært interessant å se om berggrunnen kan *svare* på stedsnavnene også her i Troms. En del av disse stedene inne på fjellet, som Ditnuidskaidi eller Ditnuidharji (på Finnmarksiden av fylkesgrensen) ligger utenfor dagens oppmerkede stier. Kan dette være steder som ikke lenger er relevant å bruke grunnet nye råstoff eller at kildene gikk tom? Steder som tidligere kan ha vært utnyttet nettopp på grunn av sitt gode steinråstoff?

3.2: Praktisk gjennomføring

I praksis har jeg vært nødt til å se bort fra litteraturen om *Search theory* og utforskningen av stedsnavnrelasjonene. Informasjonen omkring mulighetene ved å se på stedsnavn kom for sent (08/2006). Jeg måtte nyttegjøre meg de forhåndsdefinerte områdene på kartet hvor det er geologiske forutsetninger for å finne chert, sammen med praktisk erfaring fra mange års interesse for geologi som har gitt innblikk i geologisk faglitteratur og mange fine egne funn. Jeg har brukt et foreløpig berggrunnskart for Troms til å peke ut områder med geologiske forutsetninger for chert. På forhånd har jeg definert de aktuelle bergartene ved å håndkolorere et 1: 50.000 berggrunnskart i sort/hvitt hvor bergartsnummer er påført for hånd (appendiks Figur VIII). Rettvinklede søk er umulig. Tre områder i Kvænangen var på forhånd utpekt som spesielt interessante med hensyn til geologien; fjellovergangen Baddereidet og fjellområdet vestover til Kviteberg. Badderdalen er gitt et særskilt fokus rundt Tverrelva. Også Burfjorddalen er interessant i dette området av Nord Troms. Alle disse områdene har innslag av sedimentære bergarter av forskjellige slag, og er en del av Kvenvikformasjonen. Jeg ville i undersøkelsene forsøke å få et representativt bilde av berggrunnen ved å ta mange små prøver av bergarter ansett interessante for slik å kunne problematisere geologien i området. Spesielt om en chertforekomst ikke skulle bli påvist i løpet av undersøkelsene. Undersøkelsene startet allerede i mai måned, i snøføyka ved Bonnivatn:

Figur 1: Mot Bonnivatn dag 1 - 13.5 2006. Foto: G. Stensrud.

Figur 2: Undersøkt bergknaus ved Bonnivatn, 13.5 2006. Foto: G. Stensrud.

Noe tidlig vil nok noen hevde, men nødvendig for å gjøre en visuell besiktigelse av de store områdene for slik å kunne planlegge realistiske turer ut i felt. Dette er ikke et område jeg kjente godt på forhånd. Jeg har oppsøkt og undersøkt de aktuelle områdene ved en visuell besiktigelse (øyne – ikke kikket) - først ved et overordnet blick på søkeområdet fra avstand for slik å ta ut ruter det er mulig å gå i terrenget under søk. Dette er gjort ved å gå opp til en høyde eller et høvelig beliggende fjell, eller til motsatt dalside av aktuelt område for å få et godt overblikk. Dette er tidkrevende, men svært effektivt for det kommende søket. Når området er definert ved en visuell besiktigelse i tillegg til kartet, har søket startet med en grundig kikk på berggrunnen i aktuelt område. Jeg har tatt steinprøver av berggrunnen i alle undersøkte områder. Ikke alle vil bli benyttet i oppgaven, kun de med spesiell relevans til den råstoff sammensetningen man ser på eldre steinalderlokaliteter i Troms og Finnmark (Blankholm 2004: 51). I området Kviteberg - Stoura Riidevarri valgte jeg å samle inn steinprøvene mer generelt enn i øvrige områder. Dette p.g.a. områdets store utstrekning og med mange interessante på forhånd markerte felt på berggrunnskartet, og funn av flere typer sort/hvit båndet kvartsitt og sort skifer som kan være aktuelle kontaktbergarter for chert, og som muligens kan gjenfinnes i innsamlet materiale fra Nord Troms/ Tromsøområdet lagret på TMU (Sandmo 1986). Ved hjelp av hammer og meisel er berggrunnen *åpnet* for en nærmere kikk og prøvetaking.

3.3: Prøvetaking

Ved prøvetaking har jeg fortrinnsvis valgt å først besiktige aktuelt prøvested med tanke på om det er spor etter andre som har slått i berget, tatt ut partier av det og evt. andre karakteristika. Det er tatt prøver i berg, ur, elvefar og lignende som er *åpent i dagen* i utgangspunktet, som eksempel på dette Figur 3 & 4:

Figur 3: Lys grå chert, Una Riidevarri. Foto: G. Stensrud.

Figur 4: Mørkt undersøkt berg, Una Riidevarri, bestående av grønnstein med serpentin i glideflaten, en putelava. Foto: G. Stensrud.

Burfjorddalen er besøkt med to dagsturer innover i dalen med undersøkelser av berggrunnen. Dette området er blitt nedprioritert underveis grunnet manglende funn av spesiell interesse for denne oppgaven og tidsnød. Når juli gikk over i august ble *tid* et belastet begrep, og jeg måtte fokusere på de områdene jeg fant mest aktuelle. I Badderdalen og omkringliggende områder er det gjort grundigere søk. Delvis grunnet i at været viste Nord Troms fra sin beste side i valgt periode, og informasjon om tidligere løsfunn av chert (S. E. Grydelands strandfunn), og etter en klar anbefaling fra konservator Per Bøe ved geologisk avdeling TMU. Allerede første undersøkelsesdag ble det gjort nye spennende bergartsfunn innefor et av de forhåndsdefinerte områdene på kartet. Rundt Tverrelva – Jenshumpen - Badderelva fra 40 m.o.h. og til 300 m.o.h. er berggrunnen og elver saumfart over flere dager. Her er ikke området med aktuelle avmerkinger gjort på forhånd på berggrunnskartet spesielt stort og lar seg undersøke grundig selv om det er et til dels svært krevende bratt terreng med mosegrodd steinur og dype uttørkede elvefar. I dette området er noen av de mest interessante funnene gjort, og det er i en sekundærkilde som elvefar at funnene er. Det er også funnet en finkornig lys grå bergart på Una Riidevarri hvor denne forekomsten i fast fjell ble undersøkt grundig ettersom mistanken ledet mot at dette måtte være chert. Denne viste seg å være lys grå chert i fast fjell (Figur 3). Her er det også en lys grågrønn chertvarietet.

Der det er nødvendig skjæres et stykke mose/lav/torv ut i 3 sider og brettes opp for slik å kunne se hvilke bergarter det er som skjuler seg. Etter at berget er undersøkt og den eventuelle prøven er tatt brettes/legges mosen tilbake, og det meste av spor etter undersøkelsen er borte. Om det har vært av noen form for interesse er det medbrakt prøver av berggrunnen for videre analyser. Alle de undersøkte stedene i landskapet hvor det er tatt prøver eller det har vært noe av spesiell interesse er markert ved hjelp av GPS og kartdata for øvrig. Fotoliste og eventuelle notater er gjort i en egen søkelogg hvor kartkoordinatene er notert i tillegg til lagringen av dataene i GPS. Dette med tanke på en nøyaktig fremstilling av prøveområdene i programvare som ArcGIS. Enkelte områder er grundigere undersøkt enn andre. Dette er gjort hovedsakelig på grunn av at det er et svært krevende terreng i deler av undersøkelsesområdene, og været denne feltsesongen har vært begrensende med mye nedbør og tåke i planlagt arbeidsperiode – det tar mer tid å bevege seg omkring trygt. Når jeg nå setter meg med kartene igjen etter endt feltsesong, og med den nye informasjonen som er kommet, er det ikke til å komme bort fra at det er en sammenheng mellom forekomstene av chert i Altaområdet og forekomstene i Kvænangen. Det undersøkte området i Kvænangen tilhører Kvenvikformasjonen, av

Raipasgruppen. Alene skal ikke den kjente forekomsten i Mattisfossen ha vært stor nok til den distribusjonen av chert vi kan se i funnene fra Finnmark og Troms, det har trolig vært flere kilder (Hood 1992).

Den indre fjellsonen mellom Kvænangen og Alta har en rekke områder med sedimentære bergarter som kunne vært svært spennende å undersøke nærmere. Kanskje skulle man også sett nærmere på koblingen stedsnavn og geologi i fjellsonen mellom Alta og det nordlige Kvænangen. Her er det en rekke stedsnavn hvor Didno-, Ditnu og lignende opptrer. Flintfjellet (Didnovarri), Flintdalen osv. fremstår unektelig spennende å undersøke nærmere, både i Finnmark og Troms. Dessverre har det ikke vært ressurser til dette for denne undersøkelsen. Jeg kunne ønsket meg mer tid i felt, men slik vil det nok kanskje alltid være. Jo mer jeg har fått undersøkt jo mer spennende har det blitt, og nye spørsmål dukker opp. Sannsynligheten for å kunne påvise en fortidig brukt råstoffkilde i Kvænangen er større nå enn før undersøkelsene startet grunnet funn av flere lokaliteter i fast fjell. Det er gjort funn i denne undersøkelsen som egner seg til en komparativ petrografisk analyse – en sammenligning av funn fra Kvænangen og deler av materialet fra Tromsøområdet som er magasinert på TMU, blant annet fra Finnkrokanlokaliteten (Sandmo 1986). Det er fortrinnsvis prøvene fra Tverrelva og Una Riidevarri som pr. i dag ser mest interessante ut. Ved og i Tverrelva er det funnet flere knoller av en homogen sort chert, ikke av ypperste kvalitet, men bra nok til å nyttegjøres til redskapsproduksjon. Disse stoffene (Prøvenummer Ch.1-3-løsfunn) har mikrokrySTALLINT innhold, men det er ikke det jeg vil karakterisere som ypperste kvalitet chert i disse stoffene fra løsfunnene i elvefarene. Bryan Hood beskriver kvaliteten som *chertified slate*. Bergarten er bekreftet å være sort chert av konservator P. Bøe ved TMU etter undersøkelser av stoffene.

3.4: Oppsummering

Feltundersøkelsene viste seg som nevnt å ha positive funn av chert i fastfjellslokaliteter, altså mulige primærkilder og i løsfunn, mulige sekundærkilder. Variasjonen i fargevarieteter av chert anser jeg å være svært interessant. Flere av de arkeologiske lokalitetene har spor av flere toner sort, med grått stikk i ulik grad, og en rekke ulike toninger av grå chert viser seg også i artefaktsutvalget både i Troms og Finnmark. Feltundersøkelsene avdekket også et behov for videre undersøkelser i denne delen av Troms og i fjellsonen mellom Badderer og Mattisdalen ved Alta ettersom det er tydeliggjort muligheter for fortidige utnyttede råstoffkilder også i

Kvænangen. Fjellsonen her har flere stedsnavn som henspiller på harde bergarter som nevnt tidligere.

3.5: Løsfunn og fastfjellslokaliteter med chert i Kvænangen

Under feltundersøkelsen ble det påvist lys grå chert med bånd i en mørkere grå toning på Una Riidevarri. I partier av forekomsten ser det ut for å være en *ren* mørk grå varietet. I denne forekomsten ligger cherten forholdsvis lett tilgjengelig i berggrunnen. Forekomsten av chert dukker opp jevnlig i dagen her over et område på flere hundre meter. Cherten kan slås løs fra bakken, men det er også spesielt ett berg hvor bergartene er fullstendig blottet i dagens landskap. Forekomsten har en del jernoksid i ytre sjikt av bergarten. Fra området hvor forekomsten er lokalisert er det fin utsikt sørover mot Sørstraumen og sørøst mot Badderren. Forekomsten ligger altså på et sted med god oversikt over omkringliggende områder, både over omkringliggende fjellsoner og havet i fjordområdet av indre deler av Kvænangen. Om dette kunne ha hatt en betydning ut over at det er et fint område å oppholde seg i skal være usagt, det vil være ren spekulasjon. Det kan bemerkes at det i dag er tilgang til ferskvann her, som ved de andre forekomstene av chert, både i fast fjell og i løsmassene. Dette vil selvsagt forenkle et opphold ved forekomstene. Også mot sørvest er det flott utsikt fra fastfjellslokaliteten med chert på Una Riidevarri:

Figur 5: Utsikt sørvest fra fastfjellslokalitet med lys grå chert, Una Riidevarri, Kvænangen juli 2006. Foto G. Stensrud.

Undersøkelsene påviste også en grønnsteinsforekomst på Una Riidevarri i fast fjell. I forekomsten var det innslag av serpentin i glideflaten. Denne forekomsten er putelava i karakteristisk utfoldelse (se Figur 4 s.19) i kapittelet om feltundersøkelsen. Prøvene som ble samlet under feltundersøkelsene og som blir nyttegjort i denne oppgaven er veldokumentert og av en slik beskaffenhet at de vil inngå i TMUs petrografiske referansesamling når de er ferdig behandlet her. Ved Dorras i Kvænangen er det funnet en fin mørk grå chert som et lag i siltsten (Pet 626). Det er tendenser til lagdeling i prøven. Stuffen Pet 626 dukket opp etter en gjennomgang av TMUs petrografiske database, prøven er også fysisk i samlingen. Konservator ved TMU, P. Bøe, har dessuten påvist en sort homogen chert av fin kvalitet på Rastusfjellet i Kvænangen, Pet 1190. Løsfunnene av sort chert ble gjort i og ved Tverrelva i Badderan. Dette viser at mulighetene for både primærkilder (fastfjellslokalitetene) og sekundærkilder (løsfunnene) er sterkt til stede i Kvænangen som berggrunnskartene indikerte. Det kunne ikke med sikkerhet fastslås at fastfjellslokalitetene har vært brukt som primærkilder. Forekomsten av lys grå chert har likevel indikasjoner som kan vise til uttak av råstoff her. Det er flere partier i berget som har det jeg vil kalle for avvik på bergets øvrige struktur:

Figur 6: Detalj av fastfjellslokalitet lys grå chert. Una Riidevarri, Kvænangen. Foto: G. Stensrud.

Undersøkelsene som ble utført her kunne ikke med sikkerhet påvise at denne forekomsten er en fortidig brukt råstoffkilde, men utvilsomt en mulig kilde. I landskapet omkring lokaliteten er det flere fine leirplasser/oppholdssted som bør undersøkes ytterligere med f.eks. prøvestikk. Samtlige forekomster av chert som er presentert her kan nås i løpet av en dagsmarsj fra lokalitetene ved Kviteberg som i år underkastes utgraving ved et feltkurs i regi av IAR, UiT. Kurset ledes av prof. Charlotte Damm. Prof. Damm antyder at tettheten mellom lokalitetene i Kvæningen ser ut til å være større her enn i den ytre kystsonen. Hun viser til undersøkelsene hun har utført i Nord Troms på blant annet Arnøya og i Kvæningen (Damm pers. medd. 2007). Om dette er fordi det er gode forekomster av chert i området vil på nåværende tidspunkt kun være spekulasjoner og kan på ingen måte bekreftes med sikkerhet. Men det gir boplasslokalitetene et nytt aspekt når man også kan være bevisst mulighetene for andre ressurser enn mat og rene lokaliseringsfaktorer i forhold til beliggenhet, utsyn, havneforhold o.l. omkring lokalitetene. Noe som på sikt kan være med på å gi et mer helhetlig bilde av utnyttelsen av landskapet i Troms. Etter en rask gjennomgang av magasinert materiale på TMU fra kystsonen av Troms, fra Kvæningen i nord til søndre del av Kvaløya ved Tromsø ble det tydelig at Kvæningen er et naturlig sted å starte søk etter råstoffkilder.

Det er visse indikasjoner i dette materialet, små avslag av jaspis, noen overgangssoner mellom tilstøtende bergarter og lignende. Jeg er klar over at innslaget av jaspis kan ha vært større i artefaktutvalget, men at dette ikke er påvist i feltundersøkelsene som ble utført i forbindelse med Sandmos avhandling den gang. Jaspis er representert i funnene etter Barlindhaugs undersøkelser med en stor kjerne og noen få store avslag (TS.8177) funnet på Lille Skorøya, Karlsøy kommune i forbindelse med hennes hovedfagsoppgave i arkeologi (1996). Denne kjernen er ikke homogent rød, men spettet med innslag av hvitt, sort og burgunder, transparente partier og tynne årer. Den er svært lik den typen jaspis som finnes i jaspisforekomsten i Kåfjord, Alta.

Eksemplene på jaspis (rød) i funnene fra steinaldergravinger i landsdelen er til stede, men de er ikke omfangsrike. Under en prøvegraving ved Maursundet i Nord Troms ble det påvist jaspis av fin kvalitet, denne gang en vakker rød spiss og to små retusjeringsavslag i et materiale på 4533 enheter på under 8 m² utgravd areal (Ts.11679). Funnet bar forøvrig preg av en lang bruksfase/overgangsfase, med fortrinnsvis harde bergarter men også en del flatehugget og slipt skifer (egen observasjon i felt).

3.5.1: Fastfjellslokaliteter i Kvæningen

Steinprøvene som ble innsamlet under feltundersøkelsen i Kvæningen presenteres sammen med to interessante prøver fra TMUs petrografiske samling. Disse prøvene har en klar relevans for denne oppgaven og er med på å vise en fin bredde i utvalget av varieteter som er tilgjengelig i Kvæningen. Blant prøvene er det tre fastfjellslokaliteter med ulike fargevarieteter, disse må betraktes som mulige primærkilder for chert. Hvor store mengder av beste kvalitet chert (A-grade) det har vært tilgjengelig her kan vi bare spekulere i, vi kjenner knapt forekomstene som er tilgjengelig i dag og det lar seg vanskelig gjøre å tallfeste slikt. Prøvene presenteres med nødvendige referanser og foto. De vil diskuteres i en samlet materialvurdering i kapittel 5.

Prøvenummer: Pet 626, Petrografisk referansesamling TMU

Bergart: Chert, mørk grønn.

Lokalitet: Dorrås.

Kartreferanse: kartblad 1734 I – UTM 34 W 345 528

Stratigrafisk referanse: Kvenvik grønnstein, Raipasgruppen.

Samlet av Per Bøe.

Figur 8/9: Pet 626, Dorrås, Kvæningen. Foto: K. Seppelæ.

Prøvenummer: Pet 1190, Petrografisk referansesamling TMU

Bergart: Chert, sort.

Lokalitet: Rastusfjellet.

Kartreferanse: kartblad 1734 I – UTM 34 W 413 516Veit

Stratigrafisk referanse: Kvenvikformasjonen, Raipasgruppen.

Samlet av Per Bøe.

Figur 10/11: Pet 1190, Rastusfjellet, Kvænangen. Foto: K. Seppelæ.

Prøvenummer: 4, egen samling

Bergart: Chert, lys grå.

Lokalitet: Una Riidevarri.

Kartreferanse: 1734 I – UTM 34 W 536600 7753507

Stratigrafisk referanse: Kvenvikformasjonen, Raipasgruppen.

Samlet av G. Stensrud.

Figur 12: Prøve 4, Una Riidevarri, Kvænangen. Foto K. Seppelæ.

Prøvenummer: 5, egen samling

Bergart: Chert, lys grå, som prøve 4.

Lokalitet: Una Riidevarri.

Kartreferanse: 1734 I – UTM 34 W 536596 7753505.

Stratigrafisk referanse: Kvenvikformasjonen, Raipasgruppen.

Samlet av G. Stensrud.

Prøvenummer: 6 (I-III), egen samling

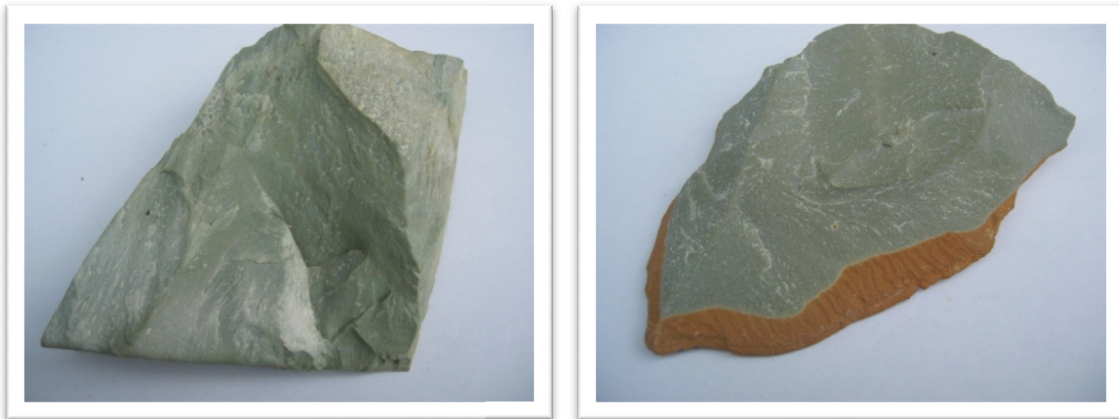
Bergart: Chert, lys grågrønn. Jernoksid i overflaten av berget. Tendenser til lagdeling i prøvene.

Lokalitet: Una Riidevarri, samme forekomst som lys grå chert over.

Kartreferanse: 1734 I – UTM 34 W 536596 7753505.

Stratigrafisk referanse: Kvenvikformasjonen, Raipasgruppen.

Samlet av: G. Stensrud.

Figur 13/14: Prøve 6-I/II. Una Riidevarri, Kvæningen. Foto: G. Stensrud

3.5.2: Steinprøver, løsfunn i Kvæningen

Det ble i tillegg til fastfjellslokalitetene også innsamlet prøver uten en klar bergartskontekst, men som er betraktet som relevant og informerende i forhold til sekundærkontekst. Disse prøvene viser at godt steinråstoff også i dag er tilgjengelig i løsmasser i Nord Troms.

Prøvenummer: Ch.1-løsfunn, egen samling

Bergart: Sort chert

Lokalitet: Tverrelva, Badderen.

Kartreferanse: 1734 I – UTM 34 W 540438 7748287

Stratigrafisk referanse: Kvenvikformasjonen, Raipasgruppen.

Samlet av: Gøran Stensrud.

Prøvenummer: Ch.2-løsfunn, egen samling

Bergart: Sort chert, kvalitet som Ch.1.

Lokalitet: Tverrelva, Badderen

Kartreferanse: 1734 I UTM 34 W 540452 7748285

Stratigrafisk referanse: Kvenvikformasjonen, Raipasgruppen.

Samlet av: Gøran Stensrud.

Prøvenummer: Ch.3-løsfunn, egen samling

Bergart: Sort chert, kvalitet som Ch.1.

Lokalitet: Tverrelva, Badderen

Kartreferanse: 1734 I UTM 34 W 540452 7748285

Stratigrafisk referanse: Kvenvikformasjonen, Raipasgruppen.

Samlet av: Gøran Stensrud.

Figur 15: Prøvenummer Ch.1-løsfunn, Tverrelva, Kvæningen. Foto: G. Stensrud.

3.6: Oppsummering

Man kan etter feltundersøkelsene slå fast med sikkerhet at det er forekomster av flere fargevarieteter chert i Kvænangen i primærkontekst, fast fjell, og i sekundærkontekst, funn i løsmasser. Forekomstene er forholdsvis lett tilgjengelige. Ikke bare viser løsfunnene i sekundærkilder seg forholdsvis lett tilgjengelig, men også fastfjellslokaliteter i området er til stede og tilgjengelige uten for store bestrebelser. Det er også klart at videre forskning i området bør gjøres for å kunne fastslå med sikkerhet om noen av disse forekomstene kan ha vært brukt som kilder for steinråstoff i eldre steinalder. Undersøkelsene har dessuten brakt oss et steg videre i forståelsen av ressursutnyttelsen i den tidlige bosetningsfasen av Troms.

Kapittel 4: Steinens materialitet og teknologiske valg

Tidligere ble det rettet en del kritikk mot fortolkningene av de fargesymbolske aspektene ved råstoff brukt av Sandmo i hennes fortolkninger. Her vil det gjøres forsøk på en alternativ tilnærming til steinråstoffet og artefaktene vi finner igjen i arkeologiske funn. En redegjørelse for symbolteoretiske muligheter og en kritikk av nyttegjøringen av dette på det aktuelle artefaktsutvalget vil gis ettersom dette ble vektlagt i de tidligere analysene. Teorier om ting og menneskers forhold vil det bli redegjort for som en bevisstgjøring av mekanismene i møtet mellom håndverkeren og råstoffet, samt et tilbakeblikk til antikke tanker og ideer representert ved Aristoteles og hans moralske dygder. Noen vil kanskje hevde at antikkens tankegods er utdatert og ikke er relevant for moderne vitenskap, men det er likevel det nærmeste vi kommer et førmoderne tankesett. Dette vil være tema i den teoretiske delen inntil en mer praktisk teoretisk tilnærming avslutter dette kapitlet med et kort innblikk i *chaîne opératoire* og litt basal frakturteori som en mer instrumentell støtte til de noe abstrakte teoriene som blir presentert her.

4.1: Om ting og menneskers forhold: råstoffvalget i eldre steinalder

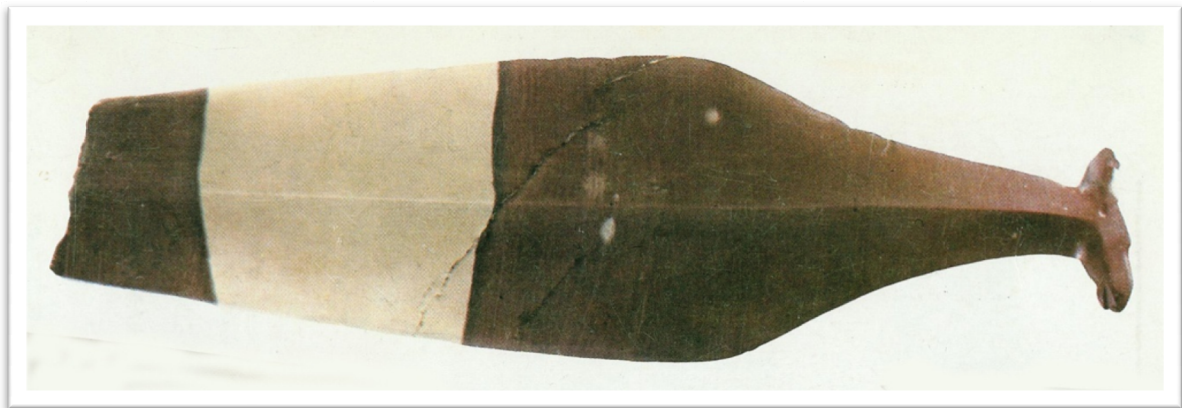
Kompleksitet er et begrep å ha friskt i minne når man ønsker å se nærmere på hvordan ting og mennesker kan påvirke hverandre, det er ikke slik at det kun er mennesket som påvirker tingen og ikke omvendt. Likevel er det nok tvilsomt om man overhodet evner å vise et helhetlig bilde av omfanget av mennesker og tings forhold, det favner ofte langt videre enn man forventer. Jeg vil likevel se på sider ved dette forholdet, blant annet i møtet mellom råstoff og håndverker. Symbolsk betydning har vært hevdet å kunne virke inn på valget av steinråstoff ved ulike kombinasjoner og kontrastering av fargene i valgte råstoff (Sandmo 1986). Jeg vil kort kommentere bruken av etnografiske kilder som støtte for en slik analyse senere i kapitlet.

Da jeg ikke tror at en symbolsk betoning alene vil være fyllestgjørende, vil jeg som et alternativ se nærmere på om en aristotelisk tilnærming kan være relevant her. Et støttende alternativ til de kanskje noe abstrakte teoretiske ståsteder som presenteres her kan være *chaîne opératoire*. *Chaîne opératoire* kan være en tilnærming til steinråstoffet og håndverkerens forhold som kan gi et mer praktisk syn, eller et mer konkret analytisk/teoretisk rammeverk for møtet mellom mennesket og råstoff.

4.2: Tilbake til materien

Etter min mening fører ikke en ren symbolsk tilnærming frem til noen god forståelse av råstoffvalget som er gjort i Troms i eldre steinalder. Premissene for en slik analyse er ikke til stede i det innsamlede materialet. Det er overveiende dominert av et sort steinråstoff med indre variasjon i fargens stikk. Om det ikke er hardt sort har det i enkelte tilfeller et stikk mot grått, eller er homogent grått. Det er svært få innslag av hvitt råstoff, og den røde fargen er nærmest helt fraværende, med noen få unntak (se kapittel 5.3).

Man vil selvsagt reagere på at råstoffet har en spesiell farge, glans eller patina, også når man søker etter et godt redskapsmateriale i terrenget og ikke bare i et ferdig redskap. Hva er da et godt steinråstoff til redskaper? Det kan være et råstoff som har en indre struktur med høy densitet og tilfredsstillende/oppfyller tilvirkerens teknologiske ferdigheter, men kan også velges ut ifra en spesiell meningsbærende betydning. Ettersom mennesker alltid har gjort seg tanker om den verden de lever i, vil undring kunne gjøre seg utslag i ideer, som igjen kan uttrykkes ved hjelp av tegn eller symboler. Dette gjøres gjerne i form av for eksempel ornamentering av redskaper eller et distinkt formvalg, som skiferkniven med det vakkert bearbejdede elghodet fra Törmävaarahøyden (ca. 2500 f. Kr., ikke kjent eksakt funnsted) i Tervola ved Kemi Älv i Nord Finland, figur 11:

Figur 16: Skiferdolk, Törmävaara, Finland (Erä-Esko et.al.1975).

Dolken fra Törmävaara uttrykker håndverksmessige og estetiske kvaliteter ut over det normale, i alle fall tilsynelatende. Den har et råstoff med teknologiske egenskaper som tillater bearbejding ved både sliping og slag. Den har utvilsomt en sterk symbolkraft både i farge og

formvalg, og ikke minst er den bærer av noe ut over det rent hverdagslige – en sjeldent vakker utforming. Trolig en dolk for de spesielle anledninger og/eller at fargen som emblem kan styrke eierens eller tilvirkerens status. Skifer er et råstoff som kan sies å være *føyelig*, i den grad at man ved sliping og hugging kan transformere det til nærmest enhver tenkelig form. Råstoffet brukt i den tidlige bosetningsfasen i Troms var av harde bergarter og hadde andre teknologiske egenskaper, og jeg kan heller ikke se at det har de samme potensielle symbolske egenskapene, selv ikke ved en kontrastering av fargeutvalget, mørkt – lyst. Det synes noe for enkelt. Er det virkelig slik at symbolet kun har sitt utspring utelukkende i mennesket i kraft av dets rasjonelle aktøregenskaper? Er skiferdolkens symbolverdi bestemt kun av menneskets rasjonalitet, dets tradisjoner, kulturen og samfunnsstrukturen? Neppe. Vil det ikke være slik at også tingen og alt den bærer med seg (inkludert fargene) er med i samspillet som komponerer dens meningsbærende betydning?

4.3: Symbolteori

Hva er egentlig et symbol? Ordet symbol kommer av det greske *sum* (sammen) og *ballein* (å kaste), altså en *sammenkasting*. Symbolet er en gjenstand eller en bevegelse, en gestus eller et handlingsforløp som fremviser et bestemt meningsinnhold, en bestemt betydning, for eksempel en hilsen. Dette trenger ikke være tilsiktet av den som utfører handlingen (Biedermann 1992: 8). Symbolet er med andre ord mer komplekst enn sitt umiddelbare uttrykk. Symbolverdien er den betydningen noe har som symbol for noe annet, og er ofte nært knyttet opp til identitet, en konkret gjenstand eller handling og lignende som representerer en abstrakt idé som har betydning for en sosial gruppe, en ideologi, religion eller nasjon.

Semiotikken (av gresk *semion*, tegn, i medisin *symptom*) har på et vis to til dels opponerende utgangspunkt. Ferdinand de Saussure (1857 – 1913) skrev at *tegn* er symptom for noe annet, noe som står for noe annet. Sveitseren de Saussure hadde lingvistikk som bakgrunn, han så språket som et tegnsystem. Den strukturalistiske språkvitenskapen de Saussure var opphavsmann til ser språket som et selvstendig relasjonelt system hvor de språklige elementene eksisterer i kraft av den opposisjonen de står i til andre elementer i samme system. Innenfor semiotikken er det vanlig å skille mellom *symbol* og *tegn*. Tegnet er arbitrært (tilfeldig/konvensjonelt) skrev de Saussure. Det har en todelt struktur. ”Et tegn, f.eks. et ord, har både et konkret uttrykk og et betydningsmessig innhold. I det språklige tegnsystemet er forbindelsen mellom ordlyden (*signifier*) og ordets betydning (*signified*) tilfeldig og

umotivert” (Olsen 1997: 179). Skillet mellom symbol og tegn er altså at mens tegnet (signifikatum) refererer til sitt meningsinnhold (signifikans) på en utvetydig måte (veiskiltet), er symbolet mangesidig. Symbolet er gjenstand for fortolkning og peker mot flere betydningssfærer samtidig. Ved at vi er lingvistiske skapninger er vi dermed engasjert i et komplekst relasjonelt nettverk hvor mennesket ikke kan befri seg fra det materielle og det symbolske (Thomas 1996: 69). Det henger sammen. En svakhet ved de Saussure sin tilnærming er at den neglisjerer bruken av tale i en sosialt strukturert interaksjon (Preucel & Bauer 2001: 86).

Saussure sitt syn holdes ofte opp mot den semiotikken Charles Sanders Peirce (1839 – 1914) forfektet. Peirce tilla symbolet stor betydning. Han tolket ord, tanker og individ som tegn, og endatil hele universet så han som et eneste stort symbol. Pragmatiker som han var ville han lage et klassifikasjonssystem for tegn generelt. Han så ikke begrep som *tegn* og *symbol* med en synonym betydning. *Tegn* var for han det overordnede begrepet, mens symbolet var sett som en blant flere tegnkategorier. Symbolet beskrev han likevel som det genuine og mest fullstendige tegnet (Thorèn 1992: 4). Et *tegn* er i følge Peirce en *triadisk* forbindelse mellom tegnets bærer, det vil si selve tegnet i en snevrere betydning, tegnets objekt eller referens - det tegnet representerer, og den tanke eller forestilling som tolker tegnet som en representasjon av objektet (Thorèn 1992: 5). Det er en tegnrelasjon til stede. Den er der i kraft av tegnenes relasjon til hverandre, og *er* ikke nødvendigvis i kraft av kun seg selv. Og mennesket er involvert. Tegnene konstitueres ikke av seg selv alene, men ved relasjonene i denne triadiske forbindelsen. De tre tegnkategoriene han opererte med var *ikon*, *indeks* og *symbol*. Tegnrelasjonene mellom disse kategoriene er ikke absolutte: ”Et fysisk föremål uppfattat som tecken låter sig inte entydig klassificeras som antigen ikon, index eller symbol, utan uppvisar olika egenskaper beroende på hur vi betraktar det” (Margareta Bertilsson i Thorèn 1992: 10). Symbolet er *a living thing*, sier Peirce, som er i endring ettersom dets objekt viser seg fra ulike sider. Symbolet tar på det viset del i den virkelighet som representeres (Thorèn 1992: 18). Et tegn er et ikon når det viser likheter med det det skal representere (referenten). Denne likheten kan være en synlig likhet, som portretter i den russisk ortodokse kirkens ikoner. Kommandoen ”Skriv ut” har et ikon av en skriver på datamaskinen, nødutgangen har et bilde av en mann som løper, eksemplene er mange. Et ikon framstår ofte visuelt, men de *må* ikke være det. Også lyd kan være ikonisk, som bølgeskvulp kan virke som et tegn for havet. Det er en formmessig likhet. *Indeks* bærer til forskjell fra ikonet ikke noen likhet i tegnet med det de skal representere. Røyk som eksempel er forskjellig fra ild (referenten) – men er forårsaket av

ild. En kausal forbindelse, eller en form for korrelasjon. *Symbollet* representerer en tredje type tegn hvor det verken eksisterer noen indikerende forbindelse eller noen ikonologisk likhet mellom tegn og referent (Preucel & Bauer 2001: 88-92). Symbollet er etablert gjennom konvensjoner. Det er svært få materielle ting som kan klassifiseres som symboler i henhold til Peirces' skjema. Å hevde at ting er symboler vil i de fleste tilfeller være upresist. En bil, for eksempel en Mercedes, er oppfattet som et symbol på status, men den som kjører er ikke nødvendigvis verken vel ansett i samfunnet eller trenger å være velstående. Dette er et tankekors når man ser hvor ofte den materielle kulturen blir tolket fra et symbolteoretisk ståsted (Preucel & Bauer 2001: 85-96).

Roland Barthes tilpasset Saussure sin lingvistiske semiotikk til den materielle kulturen (Olsen 1997: 179). "Klær brukes som beskyttelse mot kulde, og mat som ernæring, selv om både mat og klær også kan være meningsbærende tegn. De materielle tegnene har derfor ikke samme frie stilling som de lingvistiske, men opererer i en slags *dobbelrolle* som både tegn og teknologi" (Olsen 1997: 180). Våre moderne tegn er mer motiverte, de er teknologisk dominert og ikonbasert. Langs veiene er det skilt med eksempelvis bestikk på der vi kan få i oss mat, et fly viser veien til flyplassen. De fleste forstår avbildingen og dens betydning. Vi kjenner tegnene som forenkler hverdagen, men ikke like godt de som relaterer oss til naturen og den metafysiske verden. Biedermann skriver at i følge J. W. von Goethe (1749-1832) finner vi en sann symbolikk overalt: "... der det spesielle representerer det allmenne, ikke som drøm eller skygge, men som en levende, momentan åpenbaring av det uutgrunnelige". Videre sier von Goethe i følge Biedermann: "Når enkeltbilder trer fram fra det guddommelige urbildets fylde og blir anskuelige, blir de i egentlig forstand til sym-bolon, en "sammenkasting" eller sammenslåing av tiden og evigheten... Symbolene er maskering og åpenbaring på én gang" (Biedermann 1992: 8).

4.5: Hva er noe så tilsynelatende enkelt som en ting?

De senere års teoretiske forskning har befattet seg med spørsmål som innebærer et gjensidighetsforhold ikke bare oss mennesker i mellom, også tingene er involvert i et relasjonelt nettverk sammen med menneskene. Tingene kan tilsynelatende være døde, men aktiverer likevel visse handlinger hos menneskene. Er de kanskje også aktive objekter selv? Tingen (råstoffkjernen) er en samling av grunnstoffer, en *sammenkasting*. Tingene åpenbarer noe, sin form, og holder noe tilbake, sin maskerte historie. Ting er meningsbærende, men

historiene de bærer venter ofte på å bli fortalt, de ligger skjult (Andersson 2001: 131). Tingene er kommet oss så nære at de fremstår som om de ikke er i vår verden, men utskilt i en egen ikke-menneskelig tilslørt verden med annet innhold og språk. ”These things are so close to us, our being-in-the-world is so enmeshed in networks of things that we do not see them unless they call attention to themselves by breaking down, are in the wrong places or are missing” (Olsen 2003: 90). Gjenstandene er form, og form kan erkjennes gjennom sansing og er først da meningsfulle og noe vi kan ha kunnskap om ved å vise til et innhold, skriver Terje Gansum. Videre skriver han: ”Form er altså innhold, men innhold er ikke nødvendigvis fysisk form. Tanker og ideer betraktes som innhold uten form” (Gansum 1999: 24).

Tingene lar seg ikke kategoriseres kun innenfor en ramme, som symbolsk funksjon eller praktisk funksjon, de er alt på en gang. ”Også de ting vi oppfatter som utelukkende funksjonelle, kan bli symboler” (Olsen 1997: 181), og omvendt (mer Olsen). Et godt eksempel er en pilspiss. For mange av oss er en pilspiss en utelukkende funksjonell ting som ikke kan fungere alene, den må ha en kropp og en styreanordning. Slik er det foreslått at det ikke trenger å være. En pilspiss av stein kan være *mer* enn sitt umiddelbare uttrykk, den kan ha hatt en betydning ut over et slikt enkelt perspektiv (Vandkile 2000: 29). Mennesket forstår ikke alltid tingenes tale, eller språk, og er kanskje ikke bevisst sitt forhold til verken tingene eller språket som sådan. Den mimetiske (*mimesis*, etterligning, imitasjon) evne forbinder oss med tingene og med våre medskapninger, som Walter Benjamin uttrykte det (Andersson 2001: 59). Når råstoffkjernen tas opp for bearbeidelse vil håndverkeren kunne *lytte* til råstoffet ved å ta på det, veie det med hånden og bruke øynene til å vurdere hvordan kjernen kan angripes; om det er inneslutninger tilstede, er det urenheter som kan påvirke spaltingen o.l. Hun *leser* da råstoffet med kroppen. Hun gjør seg kjent med det, som enhver håndverker vil gjøre. Om det er et nytt og ukjent materiale vil det trolig falle noen prøveslag for å teste kvaliteten, hun vil se på brudd og vurdere spalteredninger i materialet. Deretter vil steinslageren ta sine beslutninger ut i fra de mulighetene som allerede *ligger* i råstoffet. På et slikt tidlig nivå i en bearbeidning tror jeg det er råstoffets indre struktur som er retningsgivende, håndverkerens dugelighet og den ønskede form – mennesket og tingen samhandler. Når de første slagene er gjort og en form åpenbarer seg, allerede da kan tilvirkeren starte med å *lese inn* egne personlige uttrykk/egenskaper, se eventuelle symbolske aspekt, en ny form til eggen... ideer gjerne inspirert av den form som kommer tilsyne. Konsekvensene av et slag, som frakturer, bølgeringer, en umiddelbar egg, et *velformet* avslag og lignende vil kunne skape ideer om hva som er iboende i råstoffet, og slik vil tilvirkeren

kunne optimalisere tingens potensielle form. Håndverkeren nærmest tillater råstoffet å uttrykke seg. Mennesket og tingen interagerer, de samhandler, og tingens egenskaper vil være tett sammenvevd med steinslagerens egenskaper.

4.6: Mennesket og tingen: en aristotelisk tilnærming

I det antikke verket Den Nikomakiske Etikk (en karakterlære/dygdelære/hvordan nå det gode liv) hevdet Aristoteles at *ideene dras ned i tingene*. Et sentralt begrep når vi studerer vårt forhold til tingene er *poiesis*. Dette begrepet brukte Aristoteles (384 f. Kr. – 322 f. Kr.) for å karakterisere det området av menneskelig virksomhet som ikke er rettet mot den teoretiske innsiktens prinsipper (*theorías*) eller mot det praktiske livets handlinger (*praxis*), men mot det som er tingenes område. *Poiesis* er området for tilvirking, for produktiv skapelse ikke bare av nytteting (husgeråd og lignende), men også av for eksempel det vi kaller kunstverk (Andersson 2001: 9). Innenfor begrepet *poiesis* ligger også et begrep som *tekhne* (gr. kunst, håndverk, ferdighet), et ord de gamle grekerne brukte ikke bare for håndverkernes aktiviteter og ferdigheter, men også et begrep brukt for ”the arts of the mind and the fine arts. As such *tekhne* belonged to bringing-fourth, it was something poetic, belonging within *poiesis*” (Barndon 2004: 25). Det var ikke noe skille mellom kunst og teknologi (Thomas 1996: 77). Karakteristisk for de poetiske virksomheter er i følge Aristoteles at de fører videre de prinsipper som er nedfelt i naturen som de teoretiske vitenskapene har avdekket. I Aristoteles’ perspektiv følger kunsten naturen. Naturen og kunsten blir to sider av samme sak (Andersson 2001: 76). I kraft av råstoffets teknologiske egenskaper oppstår kanskje en allerede *gitt slagprosess* hvor den som slår oppfatter en form for *anvisninger* fra råstoffet ved kontakt med det. Tingen (råstoffkjernen), *overfører* sin indre struktur (de teknologiske egenskapene) til menneskets handlingsmønster. Håndverkeren på sin side tillater på et vis å la råstoffets eget potensial komme til uttrykk, en videreforedling av materialets kvaliteter. Bearbeidingen av råstoffet frigjør eller realiserer i dette perspektivet den latente form hos råstoffet. Det er som når snekkeren *bygger fra naturen* i Aristoteles’ *poiesis* begrep. Menneskelig formgivning er i dette perspektivet en videreføring av naturens egne former (Andersson 2001: 76). Den som bearbeider (mennesket/tilvirkeren) materialet blir dermed en mediator for råstoffet (tingen) som gjenstanden kunne være en mediator for mennesket (Chapman 2000: 31).

4.7: Distinksjonen *weaving* og *making*

Antropologen Tim Ingold har problematisert skillet mellom kunst og teknologi. Han sier det har vært en utbredt oppfatning at *kunst* er noe som har *betydning*, mens *teknologi* er noe som *virker* – *arbeider* (Ingold 2000: 351). Vårt moderne syn har innarbeidet dette så sterkt at vi tar det for gitt som noe som er gyldig for alle samfunn og kulturer. Derfor snakker arkeologer om bergkunst – men ikke om pil-kunst eller avslags-kunst. I artikkelen *On weaving a basket* sier han også at begrepet materiell kultur bærer med seg en problematisk virkningshistorie. Begrepet antyder at materie og kultur opprinnelig er atskilt, med andre ord at det kulturelle egentlig ikke er materielt. Ifølge Tim Ingold har det dominerende synet vært at materie blir materiell kultur ved å forme natur. Ut i fra ideer og kognitive skjema formes rått materiale til materiell kultur. Naturen som møter den kreative menneskelige hjerne – og former seg etter den. Med andre ord idé – handling – ting. Det grunnleggende her er synet som oppsto fra og med Descartes på det materielle som dødt, passivt og i grunn meningsløst. Mening er noe som tilskrives av menneskene. Igjen er dette selvsagt relatert til et skille mellom tanke – bevissthet på den ene siden og verden – materien på den andre. Dette kommer til uttrykk også som et skille mellom form og substans: materien er gitt, passiv og dermed meningsløs. Men ved å forme den til ting, det vil si gjennom menneskets skapende virke får den betydning. Ting, artefakter, materiell kultur, er med andre ord materie som er gitt form og mening av mennesker. Så i den grad materiell kultur er meningsfull er det fordi formløs materie er omdannet, formet, til ting av meningstilskrivende mennesker. Dette som en kontrast til Aristoteles sitt syn, i den grad mennesker former materien så er den bare en fullbyrding av former som allerede finnes i den. En mer generell ide er at først er ting meningsløse og så blir de gitt mening. Dette er basert på en forestilling om at menneskene stiller seg på utsiden av den verden materien befinner seg i, betrakter den, finner den meningsløs, for så å bestemme seg for å gjøre den meningsfull. Ifølge Ingold (i tråd med Heidegger) er dette en helt feil måte å forstå vår væren i verden på (Ingold 2000: 347). Vi kastes ut i en livsverden der alle ting allerede inngår i meningssammenhenger, de framtrer for oss, uavhengig av om de er formet av mennesker eller ikke, som noe – ikke som noe meningsløst som vi må bestrebe oss på å gi mening. Vi ser ikke materiell kultur som løsrevet, som ting som ligger spredt rundt omkring: tingene framtrer for oss på visse måter, det er bare deler eller visse aspekt vi ser, mens andre er skjult. Denne måten ting framtrer, eller kommer tilsyne for oss, er betinget av den tid og den kultur vi lever i. Det er ikke noe universelt over det materielle, det er intimt forbundet

med menneskenes *lokaliserte* væren i verden. Ting framtrer altså ikke i sin fullstendighet eller som abstrakte kategorier.

I den moderne vestlige verden er måten tingene framtrer for oss preget av instrumentell fornuft; nytte, kalkulasjon og kontroll. Naturen reduseres dermed til ressurser, dyrene blir bestander. Tingene framtrer her primært for oss som nytteobjekter, som funksjonelle ting. Materie omdannes til form primært for at det er nyttig, enten denne nytten er av teknologisk eller kommunikativ karakter. Ingold hevder at noe av problemet er at arkeologer og antropologer som arbeider med det symbolske bryr seg lite om faktiske materialer, råstoff og deres egenskaper: ”Fokuset er nesten utelukkende på mening og form – dvs. på kultur i motsetning til materialitet... kulturen og det materielle blandes ikke, kulturen omslutter tingene, former og endrer deres ytre uten noen gang å trenge inn i deres indre” (Ingold 2000). I likhet med Heidegger mener Ingold at gjenstander ikke bare kan ses som et produkt av en forut eksisterende ide. Det vil si at den som lager noe først har en abstrakt design i hodet som så blir meislet ut i stein, nærmest en oversettelse fra ånd til materie. Dvs. at materien underkastes kulturen, som f.eks. i dagens arkitektur.

Tingen bør kanskje heller ses som å være del av en relasjon, en forening mellom mennesket og materien, mellom ideer, ferdigheter og bruk. Å lage en gjenstand er et kreativt og symmetrisk engasjement, gjenstanden blir til, den vokser fram nærmest organisk, så å si (Ingold 2000: 344-345). Gjenstandens form gis ikke bare av ideer men av materialet selv, innlærte rytmer, motorikk og kroppslige bevegelser. Dreieskiven, leiren og hendenes form er like mye med på å gi leirkaret form som ideen. Trykkstokken er tilsynelatende like mye ansvarlig for flatehoggingen som hendene som nyttegjør den og ideen om ønsket form og funksjon om vi følger Ingold. Ingold hevder at dette samspillet har gått tapt i moderne teknologi. Nå er det en ide som mekanisk blir utformet til en ting, altså et skille mellom design og produksjon. Han sier at det som karakteriserer den moderne teknologiske utviklingen ikke så mye er endring mot større kompleksitet, som at kroppsbaserte teknikker (*tekhne* – håndverk) viker plassen for designstyrt og mekanisk produksjon. Produktivkreftene objektiveres og løsrives fra den umiddelbare konteksten og den kunnskapen som arbeidere har. Ingold innfører en distinksjon ved å kalle den moderne form for produksjon *making* (laging) som han kontrasterer han med *weaving* (veving) der gjenstanden blir til gjennom et kreativt samspill mellom mennesket og materien (Ingold 2000: 356-358), mellom rytmer og bevegelser; regulariteter i form, standardiserte formtrekk i det vi oppfatter som typologisk like

gjenstander eller kulturminner er et uttrykk for regularitetene i de kroppslige rytmene som ga opphav til dem; tekstil, ikke tekst. I bunnen for et slikt skille ligger et syn hvor form ikke blir påført materialet *utenfra*, men hvor formen kommer til syne *innenfra* (Ingold 2000: 339). Han viser til et eksempel fra kurvfletting hvor naturens form (spiralen/fraktalen, som i gastropoden) tas opp av håndverkeren og videreføres. Ingold nekter ikke for at kurvmakeren kan begynne tilvirkingen av valgte fibermateriale med en klar ide om den formen han vil skape (Ingold 2000: 343). Kurvens faktiske konkrete form stammer likevel ikke utelukkende fra kurvmakerens ide. Den kommer tilsyne gjennom "...the gradual unfolding of that field of forces set up through the active and sensuous engagement of practitioner and material. This field is neither internal to the material nor internal to the practitioner (hence external to the material); rather, it cuts across the emergent interface between them" (Ingold 2000: 342). Det er altså kontaktflatene som plutselig oppstår mellom tilvirkeren og materialet som er styrende, ikke kun menneskets forhold til tingen. En god *lytter* vil *se* råstoffets iboende muligheter, og handle deretter. I praksis vil dette si at for å forstå hva som skjer når en erfaren tømmerhugger feller et tre med sin øks, må vi ikke bare se på kroppen, eller øksa eller treet alene, vi må rette fokuset mot dynamikken, eller synergien mellom mannen – øksa - treet. De utgjør sammen et system, et system som er kognitivt og fysisk på samme tid. Analogien *weaving – making* peker på tre viktige forhold ved håndverk (Ingold 2000: 347): 1) produsenten opererer innenfor et sett av krefter som iverksettes gjennom hans/hennes befatning med det materielle, 2) ikke bare applisering av en mekanisk ytre kraft på et rått materiale, men også omsorg, bedømmelse og ferdighet. 3) Handlingene har en *narrativ kvalitet*, en tidsrytme og skjer som sekvenser av operasjoner (som i *chaîne opératoire*, se kapittel 4.9).

4.8: Tingenes minne og deres hemmeligheter

"I likhet med andre tekster erverver også materiell kultur betydning gjennom å bli lest. Til forskjell fra den bevisste lesningen som vi gjør av skrevne tekster, blir materielle tekster ofte "lest" med kroppen, i en lesning der det praktiske, det sosiale og det betydningsmessige smelter sammen" skriver Bjørnar Olsen (Olsen 1997: 217). I et vitenskapelig lys kan det være svært krevende å skulle lytte til tingens tale. Det er ikke alltid målbare størrelser det dreier seg om, og dermed kan tingene unndra seg en vitenskapelig undersøkelse, eller vår instrumentelle måte å forstå verden på. Vi finner det uhandgripelige urimelig. Vi kan selvsagt måle de rent fysiske sidene av en ting, men tingen holder noe tilbake, sin fortelling, sin historie. Ting taler til oss uavhengig av vår forutoppfatning, i kraft av sin materie på et vis.

Ting har altså en essens. Her ligger det noe motstand til den relativismen som lett kan bli påtagelig når vi snakker om ting og menneskers forhold.

En ting er mer enn kun seg selv, den er også en representasjon av den som har laget den, og de kvaliteter denne innehar. Den er i denne betydning *uavhengelig*, og dens tilvirker og tilvirkerens kultur og samfunn *kleber ved* tingen. Denne personen overfører da egen sosial identitet via denne gjenstanden. Det er dermed ikke sagt at gjenstanden uansett og for all tid opprettholder personens/eierens sosiale identitet. Den kan *omforme* sitt uttrykk ved for eksempel at tingen får nye bruksområder (omhugging e. skade, en kopp blir askebeger) eller tilføres ornamentikk. Dette trenger ikke innebære annet enn en rask modifikasjon av et redskap. Eller den kan gis en helt ny form som uttrykk for den nye besitteren av gjenstanden. Noe helt nytt kan komme til, som ikke nødvendigvis uttrykker verken giveren eller mottakerens sosiale identitet, tingen kan uttrykke hybriditet på dette viset. Som ordet er arbitrært, er også tingens signifikans det, tilfeldig, og konsekvensen er følgelig at materielle gjenstander kan ha flere meninger (Thomas 1996: 59). Hybriditet er et hyppig brukt begrep de senere årene innenfor arkeologi, og for noen allerede et belastet begrep, alt vil til sist være en hybrid og analyser omkring hybriditet vil derfor ikke være et godt vitenskapelig verktøy. Det er åpenbart at materiell kultur kan ha flere betydninger, men forståelsen kan bli vanskelig tilgjengelig ved en form for *overfilosofering* eller en unødig komplisering innenfor teori. Tanker og ideer omkring forholdet mellom mennesker og ting vil uansett være gunstig i en bevisstgjøring for forskere som jobber med materiell kultur.

4.9: Chaîne opératoire & frakturteori

Som et forsøk på en mer praktisk tilnærming til forholdet mellom håndverkeren og råstoffet er chaîne opératoire en av de metodene som har vært utforsket innenfor arkeologi. Jeg vil her holde meg fortrinnsvis til Berit Valentin Eriksens bok *Flintstudier* (2000).

Chaîne opératoire belyser utelukkende de kulturelle transformasjonene, ikke de naturlige transformasjonene eller tafonomi (Eriksen 2000: 76). I chaîne opératoireanalysen er artefaktene elementer i et dynamisk system som består av flere integrerende undersystemer. Det er fem faser i den grunnleggende utgaven, langt flere i sin utvidete form (Eriksen 2000: 80). Hensikten med denne formen for analyse er ”..å skape et metodisk velfundert grunnlag for en systematisk rekonstruksjon av hele den trinnvise prosess, som det som uttrykkes i et

arkeologisk littisk inventar, eller andre artefakta” (fritt etter Eriksen 2000: 75). De overveielser/valg steinhuggeren har gjort underveis i prosessen, fra innsamling av råmaterialet til utslitte/defekte redskaper kastes/deponeres, i tillegg til en analyse av den benyttede teknologien huggeren har valgt underveis i hele prosessen, vil kunne bli synlig med denne formen for analyse. De 5 fasene, etter Eriksen 2000:

- 0. Anskaffelse: herunder handlingen som utføres er enkel testhugging, utvelgelse.
- 1. Preparering: herunder innledende formgiving av valgte blokk, lederygg, plattform, utvelgelse.
- 2. Grunnproduksjon: fremstilling av flekker og avslag, utvelgelse.
- 3. Modifikasjon: tilhugging av egentlige redskaper, utvelgelse.
- 4. Anvendelse: skjefting, bruk og oppskjerping, gjenbruk, omhugging, omskjefting, gjenbruk osv. En kontinuerlig utvelgelse.
- 5. Henleggelse: bortkasting eller deponering.

De enkelte produktstadiene og det avfallet som produseres i de enkelte fasene er utførlig beskrevet innenfor metoden av Eriksen et. al. 2000. Det er fase 0 som på et vis hører inn i diskusjonen omkring hva som er avgjørende for et valg av steinråstoff. Lokaliseringen og valg av råstoff inkludert testhugging på funnsted hører til startfasen i chaîne opératoire. Det kan i denne fasen være snakk om en direkte kontakt med råstoffkilden enten personlig eller via en annen i samme sosiale enhet. Man skjelner mellom såkalt *embedded procurement* (Binford) hvor innsamlingen av materialet er en bonus i sammenheng med en annen aktivitet, f.eks. en jaktekspedisjon, og en mer systematisk primær utnyttelse av en råstoffkilde, et dagbrudd for eksempel. Eller råstoffet kan skaffes indirekte ved byttehandel mellom forskjellige sosiale grupper, hvor det ikke nødvendigvis er noen direkte kontakt med råstoffkilden. De materielle restene fra denne fasen vil bestå av uutnyttede og kasserte råkjerner, og førstegenerasjons avslag m. matriks, korteks, slitasje etter vannrulling og lignende (Eriksen 2000: 80). Om tilnærmingen til en kjerne endres, vil det gi seg til kjenne i steinmaterialet. De valgene steinslageren gjorde kan komme til syne, hans eller hennes kunnskapsnivå kan dermed forstås bedre. Her ligger igjen dette noe abstrakte vi ikke kan ta og føle på - valgene, det kognitive. Det er ikke kun det konkrete teknologiske hendelsesforløpet som kalles chaîne opératoire, metoden omfatter også noe så uhåndterlige som steinslagerens tankevirksomhet i forbindelse med den prosessen et stykke steinråstoff gjennomgår på veien fra sin naturtilstand (Eriksen

2000: 76). Det ligger der implisitt hele tiden, men er vanskelig å konkretisere, alle vet at en steinslager er nødt å tenke seg om før hun handler (Eriksen 2000: 78). Denne metoden forsøker å ivareta også de kognitive aspektene. Ethvert slag et steinråstoff gis er et uttrykk for en bevisst handling. Enhver reduksjonssekvens inneholder derfor vitnesbyrd om de handlingene som førte til avslagene avspalting fra moderblokken. Med dette som basis er det mulig med høy presisjon å dechiffere og rekonstruere sammenhengene i en slagprosess, de brukte teknikkene og tilvirkerens mål (Eriksen 2000: 78).

Avslutningsvis i dette kapitlet må det ses til forståelsen av frakturene, eller bruddene, som er en av *nøklene* til å forstå slåtte steinartefakter *uavhengig av råstoffets kvalitet*. Råstoff uansett beskaffenhet vil alltid ha et visst sett frakturer en må forholde seg til. En slik praktisk forståelse av hva som produseres av materiale ved en lokalitet er av betydning for tolkningene av det fortidige aktivitetsområdet. Tolkningen av bruddårsaker er av stor betydning for forståelsen av boplassenes dynamikk (Bjercke Ballin 2000: 113). Det produseres f.eks. atskillige flere fragmenter/enheter av bergkrystall og kvarts enn det gjøres av cherten. Kunnskapen om de forskjellige typer frakturer som forekommer under produksjonen av slåtte steinartefakter er innhentet blant annet ved hjelp av eksperimentell arkeologi. Det gjennomføres i eksperimentell arkeologi gjerne forskjellige typer slagserier og reduksjonssekvenser som analyseres grundig. Slik kan et empirisk materiale bygges opp, og teknologiske og kognitive valg som er gjort under tilvirkingsprosessen også i fortiden blir synliggjort.

Chert, som flint, tilhører de mikro- eller kryptokrystalline bergartene som består av et tett finkornet aggregat av kvartskrystaller. Strukturen er amorf, tilnærmet isotrop (lik i alle retninger), det er altså ingen foretrukne bruddlinjer i bergarten. Cherten har et muslig brudd, i *frisk* tilstand er den *elastisk* og lett spaltelig, blant annet på grunn av et høyt innhold av molekylært bundet vann (Valentin Eriksen 2000: 37). Et begrep som elastisk brukes om stein i betydningen av muligheten steinen har til å deformeres (av et slag f.eks.) uten å miste sin opprinnelige utforming/form (Luedtke 1992: 83). Tilvirkningen av et redskap, som en spiss, krever en kombinasjon av hovedsakelig tre grunnleggende teknikker: direkte hardt slag, direkte bløtt slag og indirekte bløtt slag (Valentin Eriksen 2000: 39). I tillegg ser man ofte en presseteknikk brukt ved for eksempel svært fine retusjer. De enkelte reduksjonsteknikkers attributter avgjøres ikke bare av slagets vinkel eller kraft, men også av råstoffets karakter.

Poenget at en steinhugger har en opparbeidet taus kunnskap om steinråstoff som spilles ut i en bearbeidingsprosess. Reduksjon følger en viss plan, som ofte kan være kulturelt betinget, men det må alltid tas vare på momentene når huggeren leser steinen; med øynene, hendene og ørene (forskjellige typer klang!). Den ferdige formen er ikke bare resultatet av en forhåndsplan, men kommer også av alle disse sanselige forhandlingene med steinen underveis. For å vende tilbake til Ingold et øyeblikk; han utdyper i artikkelen *Of string bags and birds' nest. Skill and the constuction of artefacts* (Ingold 2000) forholdet mellom håndverker og råstoff. Han sier at i vår tid, også når det gjelder kunsten, så er det en tendens til at forståelse, følsomhet og uttrykk som er essensielle for å fullføre et håndverk, skilles fra de faktiske kroppslige bevegelsene til håndverkeren i hans eller hennes eget miljø; *technology works, art signifies* (Ingold 2000: 350-351). Ingold definerer her dugelighet mer detaljert. Håndverkerens evne til en finjustering (*tuning in*) av sine bevegelser, som hvordan smeden hamrer og læringen av ferdighet gjennom aktiv deltagelse. Selve framstillingsprosessen skaper altså formen, ikke designet alene (Ingold 2000: 354). På tilsvarende vis som grekernes *tekhne* og *poiesis* handler det om å svare på de former og kvaliteter som er iboende i materialet. Håndverkeren lar materialets egenart framtre. Det er når vi lærer oss en kroppslig rytme som nærmest automatisk justeres i forhold til de materielle utfordringene at vi mestrer (Ingold 2000. 358). Å lære å sykle fungerer ikke når vi tenker på eksplisitte sekvenser og prosedyrer, men når rytmen fungerer er det i en nærmest prebevisst tilstand.

4.10: Oppsummering

Som nevnt tror jeg det vil være galt å avvise at de symbolske aspektene kan ha vært et avgjørende kriterium for råstoffvalget, selv om jeg nok tror de hadde en underordnet betydning i utgangspunktet for bruken i tidlig eldre steinalder i Troms. Og vi må ikke glemme at selve steinråstoffet kun er en liten del av for eksempel en ferdig pil. Jeg vil tro at om for eksempel pilen skal være en *minnehjelp* eller på et vis et *identitetskort* for folket, så ville det være naturlig å legge disse aspektene i pilens øvrige utforming, på dens kropp og styreanordning (Wiessner 1983). Mulighetene for å legge denne type symbolske aspekt er større og langt mer sannsynlig på de øvrige delene av pilen, enn på selve spissen laget av en hard bergart som chert er. Forholdet mellom mennesket og tingen kan ha vært ledende i valget av steinråstoffet. Det er nok tettere sammenvevd enn kun symbolkraft, eller kun teknologiske egenskaper hos råstoffet. Det ene utelukker ikke det andre. Relasjonen mellom mennesket og tingen er et komplekst område. Det blir ikke mindre komplekst av at teorier om symbolske

uttrykk og aktørnettverkene hvor ting og mennesker samhandler kommer til. At vi kompliserer disse forholdene kan i seg selv være et problem. Jeg betviler at kontrasteringen mellom råstoffets farger i denne sammenhengen har de sterke symbolkommunikative kvalitetene Sandmo forsøker å argumentere for i sin magistergradsavhandling (1986), og de kan etter mitt syn ikke settes foran håndverkerens *dugelighet*, råstoffets indre *beskaffenhet* og en ønsket *funksjon*. Som Ingold (2000) poengterer er tingene del av en relasjon, en forening mellom mennesket og materien, mellom ideer, ferdigheter og bruk.

Kapittel 5: Materialpresentasjon

Her vil lokalitetene og materialet Sandmo brukte i sin analyse (1986) presenteres.

Informasjonen om lokalitetene er fortrinnsvis hentet fra Sandmo 1983/1986/1994. Den antatte utstrekningen til lokalitetene er maksimumsutstrekning og informasjonen om dette er hentet fra den populærvitenskapelige framstilling av Tromsøområdet i eldre steinalder (Sandmo 1994: 30). Jeg har valgt å gjennomgå også andre lokaliteter enn de hun brukte i sin magistergrad i arkeologi (1986), men som ble påvist i denne forbindelsen, alle med en grovdatering til eldre steinalder og lik råstoff sammensetning ved lokalitetene som de brukt i analysen. Ingen av disse er av betydning i størrelse, og gir ikke spesielle utslag i helhetsinntrykket av det samlede materialet. Det aktuelle materialet ved TMU (Tromsø Museum) er gjennomgått ved en visuell besiktigelse, alt er målt, men stort sett kun i største størrelse. Enkelte artefakter er målt i tre dimensjoner. Ettersom det ikke eksisterte noen komplett katalog over materialet ved TMU er det ført en egen katalog (appendiks) i Excel database i forbindelse med oppgaven basert på informasjonen skrevet på posene. Det er dessverre lite annen informasjon tilgjengelig. Katalogen i appendiks over artefaktene ved lokalitetene inneholder et felt for kommentarer ut over det som er skrevet på posene, om det er spesielle karakteristika i materialet, stikkfarge o.l. er notert her. Utgravingsrapporter er ikke tilgjengelig for noen av lokalitetene, de er totalt fraværende ved TMU. Dette gir selvsagt begrensninger for hvordan materialet kan nyttegjøres analytisk.

Lokalitetene presenteres etter de Ts.nr. materialet er lagret under i magasinet ved TMU. Disse stemmer dessverre ikke alltid overens med Ts. nummer som er oppgitt i Sandmos oppgave, de er gjenfunnet i magasinet etter sitt lokalitetsnavn. Flere av lokalitetene er besøkt av undertegnende for å få et visuelt inntrykk av plasseringen i landskapet og lignende i forbindelse med interessen for dette materialet og spesielt siden det er begrenset informasjon tilgjengelig fant jeg det nødvendig å få et inntrykk av de med selvsyn. For noen av lokalitetene er det ingen tilgjengelig informasjon ut over det magasinerte materialet ved TMU, jeg har valgt å ikke ta disse med i materialpresentasjonen da det kun er artefaktene herfra som er tilgjengelig, disse er katalogisert (se appendiks, Katalog). Disse lokalitetene er innsamlet/undersøkt av Sandmo. Dette gjelder; Ts. 7988 - Rakknes, Ts. 7989 – Vorterøy og Ts. 8022 – Pilvågen. Klassifikasjonen av steinråstoffet som nyttegjøres i denne oppgaven er utført av konservator Per Bøe ved TMU.

5.1: Lokalitene: boplassene/aktivitetsområdene

Ts. 7982 – Lille Skorøya, Karlsøy kommune

Beliggenhet: På en liten halvøy på sørøstsiden av Vannøya.

Terreng: Lokaliteten har vært en holme i preboreal tid, høyeste punkt på holmen er nå ca. 40 m.o.h.

Materialinnsamling/undersøkt av: Sandmo. Gjenstandene ble delvis overflateinnsamlet, det er gjort et prøvestikk på 2 x 1 m². Hvor prøvestykket er gjort på lokaliteten fremkommer ikke av den tilgjengelige informasjonen. På høyeste punkt av den fortidige holmen ble det funnet en ensidig makroflekkeblokk i sort chert. Det øvrige materialet er innsamlet på østsiden av denne høyden.. Funnområdet er forholdsvis konsentrert, anslått til 5 x 10 m².

Ts. 7982 – Svarvaren, Tromsø kommune

Beliggenhet: Grøtsundet, sørøstsiden på fastlandet.

Terreng: Lokaliteten ligger mellom en lav fjellknaus ut mot sundet og terrassen etter yngre Dryas inn mot fjellfoten. I dag er det tett myr og torvvegetasjon i området.

Materialinnsamling/undersøkt av: Funnene ble påvist av Olga Kvalheim, daværende museumstegner ved TMU. Gjenstandene er innsamlet av henne og A. K. Sandmo (Sandmo 1986: 125).

Antatt utstrekning: 400 m²

Prøvestikk/utgravd areal: Det ble soldet 5 m² av potetlandet og innsamlet ytterlige 3 m² i et funnførende lag i sørvestenden av potetlandet. Ved prøvestikk ble det funnførende området anslått til ca. 20 x 20 m² (Sandmo 1986: 126). Ingen informasjon om prøvestikkene er tilgjengelig, hvor store de var og hvor på lokaliteten de ble tatt.

Annet: Fri sikt til Finnkrokan i vest.

Ts. 7983 – Simavik, Tromsø kommune

Datering: C¹⁴ - T-5393: 9200 ± 200 B.P.

Beliggenhet: Ringvassøya, sørvestsiden av Kvalsundet.

Terreng: 200 m lang grusterrasse, ca. 40 m bred, ender brått ved en lav strandvoll. En smal elv deler terrassen. Området har vært benyttet til slåtteeng og beitemark i flere hundre år og fremstår i dag tett gressbevokst.

Antatt utstrekning: 5500 m².

Hustufter: Det blir nevnt 4 hustufter på den øverste strandvollen nord for den smale elven (Sandmo 1986: 122). Det er ikke noen informasjon ut over dette tilgjengelig omkring disse hustuftene bortsett fra at det på et par funnposer er merket Hus II og Hus IV.

Materialinnsamling/undersøkt av: A. K. Sandmo.

Ts. 7984 - Finnkrokan nord & sør (II & I), Tromsø kommune

Beliggenhet: Grøtsundet, nordsiden av sundet, på Reinøyas sydspiss.

Terreng: De to lokalitetene på Finnkrokan ligger ved siden av hverandre med 100 meters avstand. Funnene er gjort i et område med små knauser og flater i øst, nord og på vestsiden av en lav bergkulle, og oppå selve bergkollen. Feltet er delvis dekket av kraftig vegetasjon og myr brutt av små koller med berget framme i dagen. Den vestre delen er utplanert til fotballbane. Det var også flere anleggsveier gjennom området den gang undersøkelsene ble utført. Riksveien deler i tillegg lokaliteten Finnkrokan Nord (II).

Funnområdets utstrekning: 150 x 300 m².

Antatt utstrekning: 45.000 m² (Sandmo 1986) 50.000 m² (Sandmo 1994).

Hustufter: Det refereres ingen tufter i Sandmos fremstilling av 1986.

Materialinnsamling/undersøkt av: Påvist av skoleeleven Geir Are Balsvik og daværende museumslærer Per Posti. De samlet inn en del av materialet fra Finnkrokan Sør. De senere innsamlinger og prøvegravinger ved Finnkrokan N og S ble utført av Anne Karine Sandmo og professor Povl Simonsen samt D. Kaldal Mikkelsen, hovedfagsstudent i Århus (Sandmo 1986: 126).

Prøvestikk/utgravd areal: Materialet fra Finnkrokan er innsamlet fra et avtorvet område på ca. 2000 m², samt fra en kjerrevei med et areal på ca. 250 m². Det er ikke utgravd annet enn 7 m² i det vegetasjonsdekkede området og 20 m² i form av tre til dels vilkårlig plasserte felt for prøvestikk (Sandmo 1986: 127). Det kunne ikke påvises systematiske forskjeller i funnfrekvens eller i sammensetning mellom overflateoppsamlede og utgravde populasjoner fra noen av innsamlingsområdene (Sandmo 1986: 127).

Ts. 7985 - Kvalshausen, Karsløy kommune

Beliggenhet: Kvalshausen ligger på Vannøyas sørvestside ut mot Vannundet.

Terreng: Området er lunt og ligger sørvendt mellom fjellfoten og en fjellknaus ut mot havet.

Funnområdets utstrekning: Samlet funnareal er 100 m².

Materialinnsamling/undersøkt av: Materialet er tatt hånd om av flere generasjoner på gården etter hvert som det har dukket opp. Det skal være fra to nært beliggende lokaliteter men kun den ene var mulig å påvise, det skal ha vært to ulike høydenivå på disse lokalitetene.

Omtrentlig beliggenhet er derimot kjent.

Annet: Dette materialet er tatt med under tvil grunnet usikkerhet omkring innsamlingen. Den gang undersøkelsene ble utført ble valget å likevel ta dette med siden analysene i ettertid viste at denne lokaliteten ikke ga seg spesielle utslag, og siden hun anser den for samlet å være relativt stor (Sandmo 1986: 128).

Ts. 7986 (8025) - Tønsnes, Tromsø Kommune

Beliggenhet: Tønsnes ligger på fastlandet, sør i Grøtsundets østside.

Terreng: Lokaliteten ligger på en grusrygg, som trolig har vært et langgrunnt nes ved 10 meters høyere vannstand.

Antatt utstrekning: 10 m².

Materialinnsamling/undersøkt av: Lokaliteten ble påvist av skoleelev Beate Svendsen. Det ble iverksatt nødgraving siden nedre del av lokaliteten var gjennomskåret av riksveien og lokaliteten var i ferd med å rase ut i veien. Videre undersøkelser utført av Sandmo.

Prøvestikk/utgravd areal: 25 m².

Ts. 7987 - Høgghaugen, Tromsø kommune

Beliggenhet: Østsiden av Rakknesfjorden i Kvalsundet

Terreng: Lokaliteten har utsikt til andre lokaliteter på motsatt side av sundet; Simavik og Kårvik på Ringvassøya. Alle tre lokalitetene ligger ved utløpet til elver i daler som fører inn mot Ringvassøyas og Kvaløyas fjellsone. Disse tre lokalitetene danner i følge Sandmo hjørnene i en trekant over Kvalsundet (Sandmo 1986: 125). Dette er en lokalitet som i preboreal tid trolig har ligget på en liten holme, i dag på syd- og vestsiden av en liten høyde, i et småkupert landskap med små knauser og våtmyrsområder (Sandmo 1986: 124).

Funnområdet utstrekning: ca. 50 x 30 m². (Sandmo 1986: 124/125).

Antatt utstrekning: 1500 m².

Materialinnsamling/undersøkt av: Gjenstandsmaterialet er delvis plukket opp i stier og vegetasjonstomme områder av den vestre delen av lokaliteten, ca. 30 m² til sammen. Det er dessuten gjort 4 m² prøvestikk i den vegetasjonsdekkende sydlige delen av lokaliteten.

Ts. 7990 - Kraknes, Tromsø kommune

Beliggenhet: Kraknes ligger på østsiden av Kvaløya nord i Grøtsundet.

Terreng: Lokaliteten er beliggende ytterst på en strandterrasse som skråner ned fra yngre dryasnivået ca. 35 m.o.h. og ender i en kraftig rullesteinsstrandvoll 20 m.o.h.

Funnområdets utstrekning: 30 x 10 m².

Antatt utstrekning: 300 m².

Materialinnsamling/undersøkt av: Kjersti Schanche påviste lokaliteten. Innsamlingen ble gjort fra den avtorvede flaten og profilen øverst i grustaket av Schanche og Sandmo. Det ble også gjort innsamling fra en grøft som går gjennom nordenden av området, ca. 50 m².

Funnområdets nedre del er brutt i sør av et dypt grustak. Sandmo bruker dette grustaket til å fastsette det funnførende lagets forhold til de forhistoriske havnivåene (Sandmo 1986: 129).

Ts. 8023 – Farstad, Tromsø kommune

Beliggenhet: Farstad (av Storslett) ligger på vestspissen av Kvaløya.

Terreng: Lokaliteten ligger mellom på et lite eid mellom fjellfoten og en bergknaus (Sandmo 1986: 130).

Materialinnsamling/undersøkt av: Første gang det ble innsamlet gjenstander fra denne lokaliteten var i 1968 av Povl Simonsen. Sandmo har senere utført utgraving på stedet. Ved prøvestikking er funnområdet anslått til å være 20 x 15 m². Materialet er innsamlet ved overflateoppsamling av et område på ca. 10 m² og utgraving av 2 m². Det kunne ikke påvises noen forskjeller i frekvensene av de målte variablene i populasjonene mellom Simonsens og Sandmos innsamling (Sandmo 1986: 130).

Ts. 8024 – Lanes, Tromsø kommune

Beliggenhet: Kvaløyas østside, i nordenden av Sandnessundet.

Terreng: Lokaliteten ligger på en til dels vegetasjonsfattig grusrygg, langs toppen av grusryggen går det en kjerrevei. I preboreal tid har lokaliteten ligget på en odde mellom to elver. Nordvest for området vider landskapet seg ut i en lun dal. Her går også den naturlige veien over til Skulsfjorden på yttersida av Kvaløya. Også denne lokaliteten er delvis skadet av et grustak i lokalitetens nedre del.

Antatt utstrekning: 6000 m².

Materialinnsamling/undersøkt av: Sandmo. Funnlaget strekker seg over et område på 200 x 30 m. Innimellom er det funntomme partier. Den største konsentrasjonen av gjenstandsfunn var i østre del. Innsamlingen er gjort ved overflateinnsamling fra det avtorvede området rundt

grustaket (Sandmo 1986: 129). Det er likevel mulig å anslå lokalitetens nedre grense grunnet i at grustakets sider innehar deler av lokaliteten (Sandmo 1986: 129). Jeg må stille meg skeptisk til funnkonteksten.

Ts. 8025 – Lyfjord, Tromsø kommune

Beliggenhet: Lyfjord ligger på Kvaløyas vestsida ved innløpet til Kaldfjord.

Terreng: ingen info ut over at funnet er gjort på øvre strandterrasse. Lokaliteten ble senere forsøkt gjenfunnet uten hell av Barlindhaug (1996).

Funnområdets utstrekning: ingen info tilgjengelig.

Materialinnsamling/undersøkt av: A. K. Sandmo.

Ts. 8027 – Kårvik/Stongnes, Tromsø kommune

Beliggenhet: I Kvalsundet på Ringvassøyas sørvestside. .

Terreng: Lokaliteten ligger på Stongnes, et lite nes med ei stor slett flate som er gjennomskåret av riksveien. Lokaliteten ligger på en grusterasse.

Funnområdets utstrekning: 10 x 25 m².

Antatt utstrekning: 250 m².

Materialinnsamling/undersøkt av: Gjenstandene herfra er innsamlet i 2 x 25 meter etter at vegetasjonslaget var fjernet.

Prøvestikk/utgravd areal: Det ble utført prøvestikk x 2 (ikke opplyst hvor store disse var) innenfor vegetasjonsdekket for å kunne sammenligne funnfrekvensen og evt. gjøre et overslag på hvor mange gjenstander som kunne være forsvunnet ved avtorving (i forbindelse med veibyggingen?). Avtorvingen hadde vært konsentrert til vegetasjonslaget uten å gå ned i grusen under. Undersøkelsene klarte ikke å påvise forskjeller mellom innsamlingsområdet og prøvestikkene som kunne skyldes veiarbeidet. Prøvestikkene avslørte heller ikke funnførende lag.

Annet: Dette er en av få steder i Kvalsundet hvor man fra neset lokaliteten lå på har fri sikt gjennom det meste av Kvalsundet, ut til Gåsvær i vest i klarvær og inn mot Tønsnes på fastlandet. Lokalitetene på motsatt side av sundet, Høghaugen f.eks., er det god sikt til. Det er ikke sikt til lokaliteten Simavik som ligger på samme side av Kvalsundet.

OBS! Materialet fra Kårvik ble ikke funnet i magasinet ved TMU og materialgjennomgang er ikke gjennomført for denne lokaliteten. Artefaktinformasjon er hentet fra tilvekstkatalogen ved TMU. Det er også en mistanke om en sammenblanding av materialet fra et funn i Kårvikdalen og funnet fra Kårvik/Stongnes.

Ts. 8029 – Sørhella, Futrikelv, Tromsø kommune

Antatt utstrekning: 20 m².

Materialinnsamling/undersøkt av: A. K. Sandmo.

Ts. 8030 - Reinfjord, Kvænangen kommune

Beliggenhet: Lokaliteten er beliggende i bunnen av Reinfjorden

Terreng: På en vegetasjonsfattig strandterrasse i fjordbunnen. Like vest for funnområdet er utløpet til elven som kommer ned Reinfjordalen fra de indre fjellpartiene.

Funnområdets utstrekning: ca. 30 x 15 m².

Strukturer: På vestre del av lokaliteten er det en struktur av enkeltliggende steiner som for Sandmo ser ut som teltbardunering (Sandmo 1986: 127).

Materialinnsamling/undersøkt av: Lokaliteten i Reinfjorden ble påvist av A. K. Sandmo ved en registrering for Økonomisk Kartverk i 1982. Innsamlingen av gjenstandsmaterialet ble først gjort ved en mindre overflateinnsamling i denne forbindelsen. Året etter ble det gjort en grundigere overflateoppsamling og prøvestikk. Funnområdet er vegetasjonsfattig og det er derfor valgt overflateinnsamling for størstedelen av flaten lokaliteten ligger på.

Prøvestikk/utgravd areal: Ett prøvestikk på 2 m² i feltets østre del som har noe tettere vegetasjon (Sandmo 1986: 127).

Annet: OBS: Lokaliteten Reinfjord, Ts. 7988 i Sandmos mag.art. 1986 kunne ikke gjenfinnes i magasinet ved TMU og er derfor ikke fysisk gjennomgått. Info om artefakter er hentet fra TMUs tilvekstkatalog.

Ts. 8177 – Kobbpollen, Skjervøy kommune

Beliggenhet: Kobbpollen ligger på østsiden av Kågen ved den sørvestlige enden av eidet over til Taskebyhalvøya

Terreng: Funnområdet ligger i et skrånende terreng ved enden av en lang rygg med flate strandvoller som går fra hovedlinjenivået ca. 50 m.o.h. og ned til havnivået ved slutten av preboreal tid.

Materialinnsamling/undersøkt av:

Området ble påvist i forbindelse med registrering for Økonomisk Kartverk i 1983 (Sandmo 1986: 128). Gjenstandene ble overflateinnsamlet fra et område på 10 x 15 m². Feltet var delvis avtorvet til grustak, men gjenstandsfunn ble også gjort i den vegetasjonsfattige skråningen langs siden av grustaket ca. 35 m.o.h..

5.2: Feilkilder og komplikasjoner i tolkningen av boplassmaterialet

Dersom man vil gjøre en kritisk vurdering av materialet som ble fremstilt (Sandmo 1986) er det nødvendig å peke på flere mulig feilkilder og potensielle komplikasjoner med det nåværende materialet. En ting er den manglende dokumentasjonen av det innsamlede materialet, en annen er den grad av tolkning som er presentert, og som ikke virker å ha hold i empirien. Det vil henvises til 3 lokaliteter som hovedeksempler.

5.2.1: Simavik

For lokaliteten i Simavik refereres det til ei tufterekke (Sandmo 1983/1994/1996), men det finnes ikke noe konkret dokumentasjon som er tilgjengelig. Det er flere arkeologer som har befart lokaliteten i Simavik uten å kunne påvise strukturer av noe slag, heller ikke hustufter (M. Skandfer pers. medd. 2007). Ingenting som kan indikere hustufter er i dag synlig bortsett fra sporene etter gravingene som ble utført der. De er ennå godt markerte (befaring utført april 2007 av undertegnede).

Et annet problem er dateringen. Det forekommer en radiokarbondatering, T.5393: 9200 ± 200 B.P. Denne dateringen står alene og har ikke noen sammenlignbare dateringer fra lokaliteten som kunne indikert at den er korrekt. De andre dateringene som ble gjort her hadde en langt senere datering og Sandmo valgte derfor å se bort fra disse. H. P. Blankholm har antydnet at materialet som ble datert har en problematisk kontekst blant annet siden den aktuelle terrassekanten er tydelig påvirket av lang tids erosjon (H.P. Blankholm pers. medd 2007). I Simavik er det tydelig at lokaliteten ikke nødvendigvis har ligget tett på den fortidige strandlinjen, dessuten er terrassekanten en tvilsom kontekst med en såpass stor grad av synlig påvirkning som denne har. Deler av terrassekanten ved lokaliteten Simavik er i dag sikret med nett for ikke å rase ytterligere ut.

Et punkt hvor Simavik skiller seg ut fra de andre boplassene er en overraskende høy andel flint i råstoffutvalget, ca. 60 % (se nedenfor). Min veileder B. Hood har inntrykk av at flintmaterialet kan ha vært konsentrert til ett område av boplassen, slik at denne ansamlingen av flint kan indikere flere bosetningsfaser eller enkeltvise episoder ved lokaliteten (Hood pers.medd. 2007). Siden dette flintmaterialet – den såkalte Helgelandsflinten som kan finnes som vannrullede knoller på strendene i Troms (se Ottar 2-99, nr. 225), kan den høye flintmengden kun representere en tilfeldig reduksjon av noen knoller oppsamlet på stranden.

Den trenger altså ikke representere en sørlig tilhørighet jamføre at de som tok Simavik i bruk kom opp kysten sørfra og hadde plukket sitt råstoff på Helgelandskysten eller at flintbruken kunne representerte deres tilhørighet til en sørlig flintbrukende kultur.

5.2.2: Stongnes

Ved en ekskursjon til lokaliteten på Stongnes (indre Kårvik), arrangert av IAR, UiT, under Roy A. Nilsens ledelse, ble det ved en rask besiktigelse av det som må betraktes som ei veiskjæring gjennom neset påvist avlagsmateriale av fin sort chert like under toppnivået av den indre del av det avkuttete neset. Et senere besøk ved lokaliteten viste at det fremdeles ligger en god del artefakta oppe i dagen i grusen rett under torvnivå på neset. Det kan raskt påvises chert, bergkrystall og flint representert ved avslag, og såkalte D-formede skrapere. Artefaktene ligger åpent i veiskjæringas øvre del. Lokaliteten er trolig kappet tvers av ved veiutbygging. Store deler av lokaliteten og et eventuelt artefaktsmateriale er nok gått tapt. Poenget er at dersom man registrerte de resterende funnene, som trolig bare er rester av lokaliteten, kunne de være svært urepresentativ for lokaliteten som helhet. Siden flere av de registrerte boplassene representerer lignende kontekster kan man stille spørsmål om hva overflateinnsamlingene derfra representerer. Det er dessuten antydnet at materialet herfra kan være sammenblandet med et funnmateriale fra selve dalføret i indre Kårvik.

5.2.3: Finnkrokan

Finnkrokan har blitt tolket som en stor *sentralboplass* i bosetningsmønsteret, hvorav Sandmo (1994: 40) skriver at Finnkrokan ”ser ut til å ha vært møtested for flere lokalsamfunn i forbindelse med seremonielle handlinger”. Altså et sedentært samfunn i Troms i tidlig eldre steinalder. Men ettersom materialet fra Finnkrokan N/S (II/I) ikke har noen god og veldokumentert kontekst er det til dels problematisk å lese tolkningene som gjøres av lokalitetene. Dette gjelder beskrivelsen av boplassens utstrekning, innhold, og plassering av innsamlingene. Inntrykk om størrelsen kommer fra spredningen av lokalitetene over området, men om man ser på lokaliteten kan det ikke stemme at boplassen kan være så stor som den beregnede utstrekningen på 45.000/50.000 m² (Sandmo 1986: 127, 1994: 30). Det finnes ikke noen form for dokumentasjon på hustufter, og det er ikke mulig å påvise antydninger til dette ved befaring av lokaliteten (befaring av undertegnede juli 2006). Det er kun 2212 artefakter i funnmaterialet, og siden mye av materialet ble innsamlet fra overflaten kan man stille spørsmål om artefaktsutvalget er representativt. Det er på det rene at lokalitetene er forstyrret

av lang tids bruk av stedet frem til moderne tid. Vi vet at lokalitetene er forstyrret av påvirkning etter vei og hytte/husbygging i tiden undersøkelsene ble utført. Det må være andre forklaringer på den store utstrekningen av funnområdet, spesielt at den store utstrekningen av funnarealet kan peke på flere kortere opphold.

5.3 Samlet vurdering av materialet

Et trekk ved dette materialet er den minimale tilgangen til informasjon om de utførte undersøkelsene. Dette er selvsagt et problematisk punkt for mange forskere som ønsker å sette søkelys på tidligere innsamlet arkeologisk materiale. Muligheten til å kunne nyttegjøre nyere teorier og metoder i analyser for slik å kunne komme til nye problemstillinger og dermed mulige nye svar på spørsmålene til materialet vil dessverre ofte være begrenset. Dette viser nødvendigheten av å holde en så høy dokumentasjonsgrad som mulig, og ikke minst å gjøre den eventuelle informasjonen tilgjengelig i størst mulig grad. Tendenser til proteksjonisme bør unngås for å oppnå en så god kunnskapsproduksjon som mulig.

Lokalitetene i dette utvalget viser på generell basis ingen god representativitet i artefaktsutvalget. Til det er ikke dokumentasjonsgraden av høy nok oppløsning. Dette er også grunnen til at jeg har valgt å begrense meg til å se på råstoffets beskaffenhet som sådan, deres farger, og forsøk på lokalisering av forekomster og mulige fortidige kilder brukt til råstoffutvinning.

Grustak er ikke etter mitt skjønn en god kontekst for avgrensning av lokalitetens utbredelse som et eksempel, i likhet med overflateoppsamling som har vært den viktigste innsamlingsmetoden for dette materialet. Antall artefakter kan ikke indikere annet enn en tilstedeværelse av menneskelig aktivitet, og ikke eksempelvis sentrale hovedboplasser som er foreslått for tre av lokalitetene i tidligere forskning; Finnkrokan, Simavik og Lanes (Sandmo 1986/1994). Det er heller ikke noen informasjon om dokumenterte sikre strukturer av noen kategori som kan knyttes til en tidlig sedentær bosetning i den ytre kystsonen av Troms. Det ser derfor ut for at det vi ser spor av er mobile jeger-samlere som har nyttegjort seg lokalt tilgjengelige råstoffressurser.

Gjennomgående i materialet er det en stor indre variasjon i chertkvaliteter som er nyttegjort, sammen med innslag av andre lett tilgjengelige råstoff. Flintfunn kan man f.eks. fremdeles

gjøre i strandsonen langs store deler av den nordnorske kysten. Jeg er svært skeptisk til om funnene av lys/hvit kvartsitt indikerer annet enn et seigt og motstandsdyktig materiale som sannsynligvis ikke kan ha vært nyttegjørt som annet enn eventuelle slagsteiner i en bearbeiding av andre bedre egnede råstoff til redskap, eller som kokstein (det er minimalt skjorbrent materiale i funnene). I kvartsittmaterialet ligger store deler av prosentfordelingen av hvitt/lyst råstoff om vi ser bort fra den svært fine homogene hvite cherten som er sterkt representert i funnene fra Kraknes (Ts.7990). Nå er ikke dette funnet spesielt stort, men innslaget av hvit chert er betydelig sett i forhold til antall enheter her og vil være med på å trekke prosenten av hvitt råstoff opp totalt for materialet, sammen med de mange kvartsittstykkene som er innsamlet i materialet.

En annen interessant detalj i materialet er at på nesten alle boplassene/aktivitetssonene som ble funnet i de tidligere undersøkelsene (Sandmo 1986) er det små fragment av den såkalte jaspisen. På Lille Skorøya er det dessuten funnet en stor kjerne og 3-4 cm. store avslag av jaspisen, Ts. 8026 (Barlindhaug 1996). Denne dyrprøde mikrokrystalline kvartsen kan være en indikasjon på hvilket område de enkelte lokalitetene har hatt kontakt med. Kan det være slik at jaspisen kan indikere at også chert er hentet i områder hvor man støter på jaspis? Kvenvik og Kåfjord i Alta har sin kjente forekomst av chert (Hood 1992), her finnes det også jaspis. Chert opptrer her i sekvenser i berggrunnen, med den mest fremtredende forekomsten i Mattisfossen mellom Kvenvikmoen og fjordbunnen i Kåfjord. Også i Kvæningen, ved ei gruve kalt *Gammelgruva* (Cedars Gruve) er det jaspis av fin kvalitet. Prøve herfra er lagret i den Petrografiske samlingen ved TMU. Kjernen i funnet på Lille Skorøya kan dermed like gjerne komme fra Kvæningen som Altaområdet. Det ble gjort flere løsfunn av jaspis under feltundersøkelsene, både ved Kviteberg og i Badderdalen. Det er også kjent store flyttblokker av jaspis ved Kviteberg i Kvæningen.

Den mikrokrystalline rødlige kvartsen har en tilsynelatende liten utbredelse her i nord. Denne utbredelsen kan vise seg større enn det vi vet pr. i dag ved videre forskning omkring disse spørsmålene. Det er slik det ser ut i dag tre kjerneområder med forekomster av jaspis av god kvalitet i Nord Norge. Flere vil nok dukke opp når man fortsetter kartleggingen av chertforekomster ser det ut for. I Neverfjord i Kvalsund kommune er jaspisen av en svært fin kvalitet med høy densitet. Den geografiske lokaliseringen til bergarten gir seg av en geologisk formasjon kalt Repparfjordvinduet. Jaspisen finnes også ved Auskarnes i Kåfjord, Alta, samt i Kvenvik, Alta. I Kvæningen opptrer det chert i flere fargevarieteter og kvaliteter. Både i

Altaområdet og i Kvænangen opptrer den i berggrunnen som del av Kvenvikformasjonen. Disse geologiske vinduene kan ses som store geologiske strømmer, eller årer, inneholdende en rekke mineraler og bergarter. Mange av en karakter som tilsier at de har vært utsatt for høy varme og høyt trykk i dannelsesprosessen. Noe annet interessant i materialet fra de ulike lokalitetene er avlagsmaterialet som sådan av mørk/sort chert. På enkelte avslag er kontaktsonen mellom chert og tilstøtende bergart tydelig, i tilfellet Ts.7984 AB-1, en overgang til en hvit bergart:

Figur 17: Ts.7984 AB-1, sort chert m. lys bergart. Foto: G. Stensrud.

Dette er kun indikasjoner, men kan være viktige tegn i materialet foran igangsettelse av et søk. Materialet peker ut noen mulige overganger som opptrer i kilden, i dette tilfellet fra en helt lys finkornet bergart til en homogen sort chert av fineste kvalitet. Dette er det viktig å være oppmerksom på ved søk etter råstoffkilden. Kan den lyse bergarten gjenfinnes vil den kunne lede til soner hvor også chert opptrer og forenkle søket etter chert. Slike små detaljer i materialet kan for denne type undersøkelser være av avgjørende karakter for hvor innsatsen skal settes inn i det geologiske landskapet for å påvise en råstoffkilde.

At det skulle være en såpass god representasjon av fargevarieteteter i forekomstene i Kvænangen som feltundersøkelsene har vist var noe overraskende. Som vist ved steinprøvene er det forekomster av en lys grå chert med mørkere grå bånd, forekomsten har mindre innslag av en mer homogent mørkere grå chert, men med en del inneslutninger. I

forekomsten på Una Riidevarri er det også en noe *blass* lys grågrønn chert med tendenser til lagdeling. Fastfjellslokaliteten i Rastusfjellet er dominert av sort chert (Bøe pers.medd. 2007). På den forelagte prøven fra TMUs petrografiske samling ser den ut til å ha endel urenheter i form av inneslutninger og årer av kvarts. Denne som de andre prøvene fra fastfjellslokalitetene har spor av jernoksid, noe som også er et trekk i det magasinerte materialet ved TMU. Den er likevel å betrakte som å være av svært god kvalitet med en høy densitet. Man kan anta at det i denne forekomsten er partier med renere homogen sort chert uten at dette kan fastslås med sikkerhet ut i fra TMUs prøve, dette bør undersøkes nærmere. Prøven fra Rastusfjellet har tendenser til et musslig brudd. Denne prøven er svært lik om ikke identisk i kvalitet som boret fra Finnkrokan på forsiden til oppgaven, Ts.7984 HH. Ved Dorras er det påvist en mørk grønn chert, også denne av fin kvalitet. Denne vil i tynnere flak kunne framstå transparent grønn. En av lokalitetene i Kvænangen som er tatt med i denne oppgaven er Rein fjord. Her er det funnet avslag av grønn chert. Materialet fra denne lokaliteten kunne dessverre ikke gjenfinnes i TMUs magasin slik at det var mulig å sammenligne prøven fra fastfjellslokaliteten ved Dorras. Det er ikke bemerket hvilken fargetoning disse grønne avslagene har. Enkelte av prøvene som er innsamlet i forbindelse med oppgaven har en viss likhet med chertmaterialet fra Altaområdet. At materialet som er funnet ved boplass/aktivitetslokalitetene i Troms kan ha kommet fra Kvænangen er det stor sannsynlighet for.

Alle de påviste kvalitetene, bortsett fra de grønne varietetene (kun kjent i dette materialet fra Rein fjordlokaliteten), gjenfinnes i artefaktsutvalget ved lokalitetene. Selv de noe matte varietetene fra elvefarene ser ut til å kunne ha vært utnyttet. Det er en forholdsvis stor indre variasjon i kvaliteter på cherten brukt i Troms, det er ikke kun A-grade chert som har vært utnyttet. Muligheten for innsamling av steinråstoff i løsmassene er etter mitt syn store. Det er f.eks. mange små elver lett tilgjengelig i hele det undersøkte området, samt en del uttørrede elvefar med løsmasser i form av knyttnevestore knoller. Det er også mye ur i fjellpartiene i det definerte undersøkelsesområdet som er lett tilgjengelig, men som likevel er til dels krevende å undersøke effektivt, til det er gjengroingen i området for stor. Jeg vil påstå at Kvænangen gir gode muligheter for en utnyttelse av alle kategorier råstoffkilder, artefaktsmaterialet vi kjenner fra Troms har også indikasjoner på at så har vært tilfellet med f.eks. et bredt utvalg råstoffvarieteteter i materialet, selv om den sorte varieteteten dominerer. Det er spor av vannrulling og det som for meg ser ut for å være en bruk av bipolar slagteknikk. Noe som kan indikere små kjerner av knoller fra løsmasser.

Sannsynligheten for at Kvæningen kan ha vært en viktig kilde til et godt funksjonelt steinråstoff i eldre steinalder er dermed overveiende sannsynlig.

Kapittel 6: Konklusjon

Som vi har sett, det er ikke gjort veldig mye forskning i Troms på eldre steinalder, verken i kyststrøkene eller i innlandet, selv om det de senere årene er gjort en forskningsinnsats i dette området. Det arkeologiske materialet er fremdeles marginalt for eldre steinalder i Troms og det er synlige behov for mer registrering og grundigere undersøkelser av allerede registrerte lokaliteter for å få en samlet oversikt over aktiviteten i en tidlig utnyttelsesfase av Troms i eldre steinalder.

Antydningene om en sedentær tilhørighet til Troms (Sandmo 1986, Barlindhaug 1996) i den tidlige bosetningsfasen gir ikke gjenklang i det arkeologiske materialet. Heller ikke en bosetningsmodell med en territoriell tilhørighet til Tromsøområdet kan understøttes med basis i steinråstoffet og distribusjonen av det.

Steinråstoffets utsagnskraft gir ikke rom for tolkninger av det som leder mot en preboreal eller boreal lokalbefolkning, eller hovedboplasser/sentralplasser som møtested for seremonielle handlinger, slik det er foreslått for Finnkrokan. Dette er tolkninger som ikke har noen relevans i det arkeologiske materialet fra Tromskysten. Det vi i beste fall ser spor av ved de mange små lokalitetene er menneskelig aktivitet som peker mot en utnyttelse av lokale forekomster av steinråstoff og jakt/fangstaktivitet. Materialet har ikke et slikt omfang at det kan antydes mer enn at vi ser lokaliteter som har vært brukt til kortere opphold, kanskje også med flere korte opphold representert i artefaktsutvalget.

Man kunne selvsagt behandlet tallmaterialet i katalogen ytterligere, og gjort flere statistiske analyser enn det som presenteres her. All den tid materialet ikke viser en god representativitet og noen sikker dokumentert kontekst, kan jeg ikke se at det vil være relevant. Noen bedre forståelse, eller hardere fakta, vil vi nok ikke nå med dette materialet via statistikk. Til det er det for mange kritiske moment og en rekke forbehold man må ta i behandlingen av dette artefaktsutvalget.

Feltundersøkelsene tilknyttet denne oppgaven har dokumentert at det er forekomster av chert i Kvæningen i Nord Troms både i primær- og sekundærkontekst. Forekomstene viste et forholdsvis bredt utvalg av varieteter i det valgte undersøkelsesområdet både når det gjelder

kvalitet og fargevarieteter. En sikker fortidig brukt råstoffkilde kunne det ikke påvises, verken av primærkilder eller sekundærkilder, selv om også en slik bruk av forekomstene i Kvæningen er sannsynliggjort.

Et av de sentrale problemene ved dette materialet er den manglende tilgangen til dokumentasjon. Dette gjelder ikke bar for de nevnte hustuftene, men også innmålinger av de littiske artefaktene og utgravingsrapporter som er fraværende ved Tromsø Museum.

Det vi etter undersøkelsene tilknyttet denne oppgaven kan slå fast er nødvendigheten av en bredt tverrfaglig anlagt forskning på spørsmål og problemstillinger vedrørende steinråstoffet; feltundersøkelser for å lokalisere forekomster og utnyttede råstoffkilder, en bedret forståelse for bergartskontekster, distribusjonen av steinråstoffet og ikke minst petrografiske analyser. Dette tilsier et nært tverrfaglig samarbeid mellom arkeologer og geologer. Det littiske inventaret er tross alt det arkeologiske materialet vi har mulighet til å undersøke grundig fra steinalderen, lite annet materiale er bevart her i nordområdene.

Videre forskningsbidrag til forståelsen av de slåtte steinartefaktene er betimelig. Med en økt innsats på forskningssiden kan vi få muligheten til en bedre kontroll på de viktigste arkeologiske sporene vi har fra eldre steinalder i Nord Norge, de littiske artefaktene.

Premissene for materialet som er undersøkt i denne oppgaven ser ikke ut til å ha vært til stede i tidligere forskning i sterk nok grad. Dette gjelder spesielt råstoffets lokalisering og fargekontrastene i råstoffsammensetningen som ble brukt som et fundament for teorier om sosial organisering. Å underkaste et nærmest utelukkende sort steinråstoff en analytisk vurdering basert på en fargesymbolsk forståelse av de littiske artefaktene kan ikke sies å ha ført til en bedret forståelse av steinråstoffet og valget av dette i eldre steinalder i Troms.

Mitt inntrykk er at en optimal funksjon er foretrukket framfor stil i dette artefaktsutvalget. Jeg betviler derfor at kontrasteringen mellom råstoffets farger i denne sammenhengen har de sterke symbolkommunikative kvalitetene det i tidligere forskning er argumentert for. Dette kan etter mitt syn ikke settes foran håndverkerens *dugelighet*, råstoffets indre *beskaffenhet*, en ønsket *funksjon* og ikke minst en lokal *tilgang* til steinråstoff.

Appendiks

Største størrelse

Ts.nr.pose	Lokalitet	Råstoff	Farge	Største størrelse						Antall	Kategori	Informasjon
				<1 cm.	1-2 cm.	2-3 cm.	3-4 cm.	4-5 cm.	>5 cm			
7982 A-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå		2					3	Avslag	Bruksspor, retusj
7982 A-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort	3	3	1				9	Avslag	Bruksspor/retusj
7982 A-3	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå					1		1	Avslag	Mulig en grov chert fra yttersone? Bruksspor/retusj
7982 AB	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Mulig spiss
7982 AC	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	Grå mulig noe omdannet flint
7982 AC-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	Mørk grå
7982 AC-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Annet		1					1	Avslag	transparent med sorte striper
7982 AC-3	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet		1					1	Avslag	Lys kvartsitt, mulige bruksspor
7982 AD	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	Mørkt grått stikk
7982 AE-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		4					4	Avslag	Delvis transparent
7982 AE-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Annet		1					1	Avslag	Transparent med sorte striper/spetter
7982 AE-3	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Annet		2					2	Avslag	Lyst brunt stikk
7982 AF	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	Innslag av sorte tynne bånd
7982 AG	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	retusjert
7982 AH	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit			1				1	Avslag	Mulig bruksspor
7982 AI	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1		1	Avslag	Tja.. Melkekvarter
7982 AL	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Annet	9	2	1				12	Avslag	Bruntoner og enkelte grå
7982 AM-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort				1			1	Annet	Ikke msk. Påvirket
7982 AM-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Annet	Annet				1			1	Annet	Brun sak, tvilsom artefakt. Ukjent råstoff, mulig kvartsitt
7982 AN-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort	70	32	7	3			112	Avslag	Enkelte med bruksspor, noen med stikk mot grått
7982 AN-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå	18	10	5				33	Avslag	
7982 AO	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	3	12	3				18	Avslag	Melkekvarter
7982 AP	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7982 AQ-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Annet	Annet		1					1	Avslag	Transparent chert m. innslag av burgunder jaspis
7982 AQ-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1	1			2	Avslag	
7982 AR	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Mulig knekt spiss. Retusjert
7982 AS	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort				1			1	Flekk	Mulig liten tange, kanskje en spiss lagd på ei flekke?
7982 AT	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7982 AU	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Skraper	
7982 AV	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	1		7	2	1		11	Avslag	Melkekvarter
7982 AX	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit				1	1		2	Avslag	Grov kvartsitt
7982 AY-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1				1	Avslag	
7982 AY-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå				1			1	Avslag	
7982 AZ	Svarvaren, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet				1			1	Avslag	
7982 B-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Annet		1					1	Avslag	Stikk mot lyst brunt
7982 B-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Annet	Grå			1				1	Avslag	Bruksspor. Trolig omdannet flint, grå tørr finish
7982 BA	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Grå	2	2					4	Avslag	
7982 BB	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Hvit	3	1					4	Avslag	
7982 BC	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7982 BD	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7982 BE-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Jaspis	Burgunder	1						1	Avslag	
7982 BE-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort	16	20	4	7			47	Avslag	Enkelte sort transparent
7982 BE-3	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Hvit		5					5	Avslag	
7982 BE-4	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå	37						37	Avslag	Enkelte grå transparent
7982 BE-5	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå		4	2	1			7	Avslag	
7982 BF	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort					2		2	Avslag	Ser ut for at den ene er et bor/ flerfunksjonelt redskap m. bruksspor/retusj

7982 BG	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7982 BH	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit					1	1	Avslag	
7982 BI-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	
7982 BI-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7982 BK	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1	2			3	Avslag	1x m. grått stikk
7982 BL	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	
7982 BM	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	Mulig skraper
7982 BN-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort	9	2	1		1	13	Avslag	Enkelte av de små avslagene delvis transp.
7982 BN-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Jaspis	Burgunder			1		1	2	Avslag	Minste delvis transparent m. jaspisinnslag
7982 BN-3	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Annet		1				1	Avslag	Transparent
7982 BN-4	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå					1	1	Avslag	Stripet
7982 BO-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		3				3	Avslag	
7982 BO-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Annet		2				2	Avslag	Transparent m. sorte spetter
7982 BP	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Delvis transparent
7982 BQ	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Mulig spisssemne m. retusj
7982 BR	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	
7982 BS-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort	27	23	8			58	Avslag	Enkelte m. grått stikk, noen transparent
7982 BS-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Jaspis	Burgunder			1			1	Avslag	
7982 BS-3	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå	4	1				5	Avslag	
7982 BS-4	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Hvit		1				1	Avslag	
7982 BS-5	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet	3	4	3			10	Avslag	Lyst brun/grå
7982 BT	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Grå		2		1		3	Avslag	Største stykke noe omdannet
7982 BU	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		5				5	Avslag	Melkekvarter
7982 BV	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7982 BX-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Spiss	Mulig spiss/spisssemne m. tange
7982 BX-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort	14	22	1	1		38	Avslag	Enkelte transparent, enkelte m. grått stikk
7982 BX-3	Svarvaren, Tø. Kommune	Jaspis	Burgunder	1	1	2	1		5	Avslag	to transparent m. jaspisinnslag
7982 BY	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort	9	7	10	3	3	32	Avslag	Enkelte med bruksspor
7982 BZ-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Brun		1	1			2	Avslag	1x mørk brun, 1x lys brun m.retusj
7982 BZ-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	Noe tørr finish, kortex
7982 C	Svarvaren, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	Avslag	Melkekvarter
7982 CA	Svarvaren, Tø. Kommune	Annet	Annet			1			1	Avslag	Mulig flint, lys grønlig. Oksydert?
7982 CB	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå					1	1	Avslag	Dette er et redskap, kniv/bor m. bruksspor. Godt grep i hånden.
7982 CC-1	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Mikroflekke	
7982 CC-2	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1	2		3	Flekk	Retusjering/bruksspor
7982 CC-3	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Annet		2	1			3	Avslag	Flekkelignende avslag
7982 CC-4	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå				1		1	Avslag	Bruksspor
7982 CC-5	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Delvis transparent
7982 D	Svarvaren, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet			1			1	Avslag	Retusj/bruksspor, transparent
7982 E	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort				2		2	Avslag	En med bruksspor, mulig skraper
7982 F	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Redskap	Mulig kutte/skjærerredskap
7982 G	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Redskap	Retusjert skiveavslag
7982 H	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Redskap	Retusjert, stor skraper? Kortex
7982 I	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	Retusj
7982 K	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Annet			1			1	Avslag	Flekkedel m.mulige bruksspor
7982 L	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		2				2	Avslag	Retusjert
7982 M	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Retusjert, knekt
7982 N	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1	3	2		6	Avslag	
7982 O	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7982 P	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Retusjert m. stikk mot grått
7982 Q	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	Retusjert

7982 R	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Delvis transparent	
7982 S	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	transparent	
7982 T	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Delvis transparent	
7982 U	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Retusj	
7982 V	Svarvaren, Tø. Kommune	Flint	Annet			1			1	Avslag	Lyst brunt stikk	
7982 X	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Bruksspor/retusj	
7982 Y	Svarvaren, Tø. Kommune	Jaspis	Burgunder			1			1	Avslag	Ser ut for å ha bruksspor	
7982 Z	Svarvaren, Tø. Kommune	Annet	Hvit			1			1	Avslag	Spissformet avslag m retusj, mulig fin kvartsitt	
7982 AA	Svarvaren, Tø. Kommune	Chert	Annet					1	1	Spiss	Delvis transparent m. sorte spetter	
7983 A	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet			1			1	Avslag	Brun m. kortex	
7983 AB	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet			1			1	Avslag	Brun m. retusj	
7983 AC	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet					1	1	Avslag	Retusjert, brun	
7983 AF	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet					1	1	Avslag	Delvis transparent m. sorte innslag	
7983 AG	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå					1	1	Avslag	Skiveavslag	
7983 AH	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet						1	Avslag	Gråbrun	
7983 AI	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	Flekkeavslag	Retusj	
7983 AK	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå					1	1	2	Flekk	Flekkelignende avslag
7983 AL	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Avslag	Kalt flekke med Fosnapreg på posen.
7983 AM	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Avslag	Uregelmessig makroflekk, Fosnapreg på posen
7983 AN	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå					1	1	2	Avslag	Kalt uregelmessige flekker
7983 AP	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Avslag	Uregelmessig flekke
7983 AQ	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1	1	1	Avslag	
7983 AS	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	1	Avslag	
7983 AT	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	1	Avslag	Flekkeavslag
7983 AU	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	1	Avslag	
7983 AV	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet	1					1	1	Avslag	Retusjeringsavslag
7983 AX	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1	1	1	Avslag	Melkekvarter
7983 AY	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet			1			1	1	Avslag	Brun
7983 AZ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå					1	1	1	Avslag	
7983 B	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Makroflekk	Kalt flekke med Fosnapreg på posen. Retusjert
7983 BA	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	1	Avslag	
7983 BB	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet			2			2	2	Avslag	Transparent m. sorte bånd
7983 BC	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit	1					1	2	Avslag	
7983 BD	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	1	Avslag	
7983 BE	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet					1	1	1	Avslag	Vanskelig å bestemme farge, uvaska, trolig lys
7983 BF	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	1	Avslag	
7983 BG	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	1	Avslag	
7983 BH	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort	5			2		7	7	Avslag	
7983 BI	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	1	Avslag	
7983 BK	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	1	Avslag	Avslag fra ytterstene av vannrullet chertknoll?
7983 BL	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	1	Avslag	
7983 BM	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå					1	1	1	Avslag	
7983 BN	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Avslag	Uregelmessig flekkeavslag
7983 BO	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet	3	2				1	6	Avslag	Brun
7983 BP	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			2	1		3	3	Avslag	1x m.retusj
7983 BQ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit	1	1				1	3	Avslag	Utkalket/forkalket
7983 BR	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå	2					2	2	Avslag	
7983 BS	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	1	Avslag	
7983 BT-1	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	1	Avslag	
7983 BT-2	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1					1	1	Avslag	
7983 BU	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1	1	1	Avslag	Melkekvarter
7983 BV	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå					1	1	2	Avslag	Gråhvit
7983 BX	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet			1			1	1	Avslag	Transparent

7983 BY	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1	1	Avslag		
7983 BZ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag		
7983 C	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Sort					1	1	Flekke	Flekkelignende avslag m. kortexrester	
7983 CA	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit			1			1	Avslag		
7983 CB	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1	1			2	Avslag		
7983 CC	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1				1	Avslag		
7983 CD	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit					1	1	Avslag	Tja...Grovt kvartsitt	
7983 CE	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1		1		2	Avslag		
7983 CF	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet			1			1	Avslag	Transparent m. sorte bånd	
7983 CG	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	Kortexrest	
7983 CH	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	Avslag		
7983 CI	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1	1	Avslag	Melkekvarter	
7983 CK	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	Avslag	Melkekvarter	
7983 CL	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit				1		1	Avslag	Melkekvarter	
7983 CM	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit						1	1	Avslag	Grovt kvartsitt
7983 CN	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå					1	2	3	Avslag	Tja...Grovt kvartsitt
7983 CO	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Hvit		1					1	Avslag	
7983 CP	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet			1				1	Avslag	Bruntoning
7983 CQ-1	Simavik, Tø. Kommune	Jaspis	Burgund						1	1	Avslag	Mulig spissemne, omformet kjerne m. retusjer egg, dyp burgund m transparente felt
7983 CQ-2	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet	1						1	Avslag	Transparent flis
7983 CQ-3	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet		1					1	Tverrspiss	Mulig tverrspiss m. retusj
7983 CQ-4	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå			1				1	Skjevegget spiss	Retusjert mulig skjevegget spiss
7983 CR	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1			1		2	Avslag	En ser ut til å kunne være knekt spiss
7983 CS	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1	1				2	Avslag	
7983 CT	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1	1				2	Avslag	
7983 CU	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	4	2					6	Avslag	Innbyrdes variasjon i gråfargen
7983 CV	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit		1				1	2	Avslag	Kortexrest
7983 CX	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit			1				1	Flekkeavslag	
7983 CY	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit			1				1	Avslag	
7983 CZ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit		1					1	Avslag	
7983 D	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet					1		1	Avslag	Kortexrest, brun
7983 D-2	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 DA	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	1						1	Avslag	
7983 DB	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 DC	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå	1						1	Avslag	
7983 DD	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	Kortexrest
7983 DE	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	1	1	1				3	Avslag	Melkekvarter
7983 DF	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	1						1	Avslag	
7983 DG	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	
7983 DH	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1			1		2	Avslag	Melkekvarter
7983 DI-1	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	
7983 DK	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 DL	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 DM	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1						1	Avslag	
7983 DN	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 DO	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1				1	Avslag	
7983 DP	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1				1	Kjerne	Melkekvarter
7983 DQ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 DR	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 DS	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 DT	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	
7983 DU	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 DV	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1				1	Avslag	
7983 DX	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet			1				1	Avslag	Transparent
7983 DY	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	

7983 DZ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 E	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Spissformet, retusjert
7983 EA	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet			1			1	Avslag	Brun
7983 EB	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	
7983 EC	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	8	5				13	Avslag	
7983 ED	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1	1		2	Avslag	
7983 EE	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet			1			1	Avslag	Transparent
7983 EF	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	Avslag	
7983 EG	Simavik, Tø. Kommune	Annet	Hvit			1			1	Avslag	Ukjent grovkornet råstoff m. innslag av grå striper
7983 EH	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	Flekkelignende avslag
7983 EI	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Annet	1					1	Avslag	Granulert og transparent
7983 EK	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1					1	Avslag	
7983 EL	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1					1	Avslag	
7983 EM	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1					1	Avslag	
7983 EO	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1					1	Avslag	
7983 EP	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 EQ-1	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Delvis transparent
7983 EQ-2	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå	3				1	4	Avslag	
7983 EQ-3	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1					1	Avslag	7983 EQ er innsamlet nedenfor ei tufterekke!
7983 ER	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	3				4	Avslag	
7983 ES	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort			1		1	2	Avslag	
7983 ET	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit					1	1	Avslag	
7983 EU	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	
7983 EV	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Sort
7983 EX	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Matrixrest
7983 EY	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå	1					1	Avslag	Delvis transparent
7983 EZ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 F	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Spiss	Retusjert skjevegget spiss. Kan disse to siste være ombyttet i posene? Denne er ikke merket spes.
7983 FA	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	
7983 FB	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 FC	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	11	8				19	Avslag	
7983 FD	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	13	8				21	Avslag	lys grå mot hvit
7983 FE	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	
7983 FF	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet	1					1	Avslag	Brun
7983 FG	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	
7983 FH	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå				1		1	Avslag	
7983 FI	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		4		1		5	Avslag	kortexrester
7983 FK	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	1				2	Avslag	
7983 FL	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet		1				1	Avslag	Transparent
7983 FM	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet		1				1	Avslag	Transparent
7983 FN	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet			1			1	Avslag	Transparent med skyer av jaspis og sort, mulig retusj
7983 FO	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet			1			1	Avslag	Brunt stikk
7983 FP	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Flekke	
7983 FQ	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå			1		1	2	Avslag	Flekkelignende avslag
7983 FR	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	Flekke	
7983 FS	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	Sort stripet med transparente felt og antydning til burgind (jaspis) stikk i partier
7983 FT	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	Avslag	Melkekvarter
7983 FU	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	1	1			3	Avslag	
7983 FV	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 FX	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1				1	Avslag	Melkekvarter
7983 FY	Simavik, Tø. Kommune	Annet	Annet			1			1	Avslag	Rosa råstoff m. sorte spetter. Breksjelignende
7983 FZ	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	delvis transparent

7983 G	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	Svært tvilsomt merket som spiss på posen
7983 GA	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1	1			2	Avslag	1x mørk, 1x lys
7983 GB	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	Avslag	
7983 GC	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 GD	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	Avslag	Melkekvarts
7983 GE	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit			1			1	Avslag	Retusjert indre egg
7983 GF	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Kjerne	
7983 GG	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	
7983 GH	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7983 GI	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7983 GK	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7983 GL	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7983 GM	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7983 GN-1	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort	1	1				2	Avslag	
7983 GN-2	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7983 GN-3	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet	1					1	Avslag	Transparent
7983 GO	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit			1		3	4	Avslag	
7983 GP	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 GQ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 GR	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå					1	1	Avslag	
7983 GS	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	4	1				5	Avslag	
7983 GT	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort			1			1	Avslag	Stripet
7983 GU	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 GV	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1	1	Avslag	Kanskje misvisende som avslag, kan være brukt, slitt egg
7983 GX	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1	1	Knoll	
7983 GY	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	2	4	2	2	1	11	Avslag	Melkekvarts
7983 GZ	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort	1	1				2	Avslag	
7983 H	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	1				1	Avslag	
7983 H-1	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			3		1	4	Kjerne	2 lys grå, 1x grå av god kvalitet, 1x mørk grå. Kortexrest på 2
7983 HA	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		2				2	Avslag	Melkekvarts
7983 HB	Simavik, Tø. Kommune	Skifer	Annet	1			3		4	Avslag	Mulig brun, trolig farget av jord
7983 HC	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit				1		1	Kjerne	
7983 HD-1	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå		2	1			3	Avslag	
7983 HD-2	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit		1				1	Avslag	
7983 HE	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 HF-1	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå	2					2	Avslag	
7983 HF-2	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet		2				2	Avslag	Transparent, 1x m. sorte spetter, 1x m. jaspisinnslag
7983 HG	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			2	2		4	Avslag	Et par mulige kjernedeler
7983 HH	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1	1			2	Avslag	
7983 HI-1	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit		4				4	Avslag	
7983 HI-2	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå	4	3	2			9	Avslag	
7983 HI-3	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort	1	2	2			5	Avslag	
7983 HK	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1	1			2	Avslag	Kortex
7983 HL	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Spiss	Mulig spiss/spissemme, delvis transparent
7983 HM	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag	
7983 HN	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	
7983 HO	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			2			2	Avslag	1x lys, 1x mørk
7983 HP	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	
7983 HQ	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Matrixrester, lys grå delvis transparent
7983 HR-1	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Skraiper	Rund skraper av ytterdel knoll, retusj rundt hele
7983 HR-2	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit		1				1	Avslag	
7983 HS-1	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit				1		1	Flekk	
7983 HS-2	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1			1	2	Avslag	

7983 HT	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	2	Avslag	
7983 HU	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1		1			2	Avslag	Mulig retusj x1
7983 HV-1	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	2						2	Avslag	
7983 HV-2	Simavik, Tø. Kommune	Jaspis	Burgund		1		1			2	Avslag	Mørk burgund m. transparente felt
7983 HY	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet	1						1	Avslag	Brun
7983 HZ	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1					1	Avslag	Retusj, mulig liten spiss?
7983 IA	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit						1	1	Avslag	
7983 IB	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		2					2	Avslag	
7983 IC	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1						1	Avslag	
7983 ID	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		2					2	Avslag	
7983 IE	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå				1			1	Avslag	
7983 IF	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1	1				2	Avslag	
7983 IG	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Avslag	
7983 IH	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	5	4				1	10	Avslag	
7983 II	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit				1			1	Avslag	
7983 IK	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit				1			1	Avslag	
7983 IL	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		5	2			1	8	Avslag	
7983 IM	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Avslag	
7983 IN	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		3		1	1		5	Avslag	
7983 IO	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Makroflekke	Mulig spissenne
7983 IP	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
7983 IQ-1	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå	4			2			6	Avslag	
7983 IQ-2	Simavik, Tø. Kommune	Jaspis	Burgund	1						1	Avslag	Jaspis m. transparente felt
7983 IR	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	3	1				5	Avslag	
7983 IS	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	3					1	4	Avslag	
7983 IT	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit							1	Klump	
7983 IU	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet							1	Avslag	Uvaska, vanskelig å bestemme farge
7983 IV	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit				1			1	Avslag	Uvaska, vanskelig å bestemme farge
7983 IX	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit	10	37	22	8	2	13	92	Avslag	Naturlige?
7983 IY	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	4					5	Avslag	
7983 IZ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1	1				2	Avslag	
7983 K	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå				2			2	Avslag	Retusj
7983 KA	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	15	8	3				26	Avslag	1x mulig kjerne
7983 KB	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå				1			1	Avslag	Lys grå, ok kvalitet
7983 KC-1	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1						1	Avslag	
7983 KC-2	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet	1						1	Avslag	Transparent m. sort bånd
7983 KC-3	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå				1			1	Avslag	
7983 KD	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå	1						1	Avslag	
7983 KE	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		4		1			5	Avslag	
7983 KF	Simavik, Tø. Kommune	Torv, tre	Annet								Prøve	Prøve tatt i torvfull HUS 2
7983 KG	Simavik, Tø. Kommune	Trekull	Annet								Prøve	Trekullprøve HUS 2
7983 KH	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå	4	7	7	8	4	1	30	Avslag	Uvaska kvartsitt, tvilsomt artefaktmat.
7983 KI	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		2					2	Avslag	
7983 KK	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet		2					2	Avslag	brun
7983 KL	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1						1	Avslag	Farget lys grå en side og mørk brun motsatt
7983 KM	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet		3					3	Avslag	Uvaska
7983 KN	Simavik, Tø. Kommune	Annet	Annet				1			1	Avslag	Ikke sikker på råstoff, mulig kvartsitt, uvaska
7983 KO-1	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	Lys grå
7983 KO-2	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	1	1				3	Avslag	
7983 KP	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit						1	1	Avslag	?
7983 KQ	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1					1	Avslag	Melkekvarts
7983 KR	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå				5			5	Avslag	
7983 KS	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet				1			1	Avslag	Brun fin flint
7983 KT	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet		1			1		2	Avslag	Transparent m. sorte bånd
7983 KU	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	6	3					9	Avslag	Spor av vannrullet overflate, trolig fra en

											flintknoll/strandflint	
7983 KV	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet	1					1	Avslag	Transparent m. sort bånd	
7983 KX	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag		
7983 KY	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå				1		1	Avslag	Såkalt uregelmessig flekkeavslag?	
7983 KZ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	3		1	1		5	Avslag		
7983 L	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå				1		1	Kjernerdel	Mulig rest av bipolar kjerne	
7983 LA	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå				1		1	Kjerne	Mulig kjerne	
7983 LB	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå					2	2	Avslag	En kan være redskap, mulig kniv, lys grå flint	
7983 LC	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet				1	1	2	Avslag	Transparent, 1x med sorte spetter, 1x med sorte bånd	
7983 LD	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå					1	1	Avslag		
7983 LE	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Lys grå	
7983 LF	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag		
7983 LG	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Annet					1	1	Avslag	Transparent med sorte innslag, grov med mye urenheter	
7983 LK	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag		
7983 LL	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag		
7983 LM	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit			1			1	Avslag		
7983 LN	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Avslag	Er tidligere behandlet som spiss av makroflekk med Fosnapreg. 6 cm
7983 LP-1	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå	4		1			5	Avslag		
7983 LP-2	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag		
7983 LQ	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit	3	1				4	Avslag	Innsamlet fra HUS IV står det på posen	
7983 LR	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Flekk		
7983 LS	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	37	29	10	1		77	Avslag	Det ser ut til å være to kjerner i denne posen	
7983 LT	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå	6	8	3			17	Avslag	Dårlig kvalitet, trolig omdannet	
7983 LU	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Hvit	2					2	Avslag		
7983 LV	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet	2	8				10	Avslag	Brun	
7983 LX	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		3	2	2		7	Avslag		
7983 LY	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet		2				2	Avslag		
7983 LZ	Simavik, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå				1		1	Avslag		
7983 M	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Kjernerdel	Poor Quality	
7983 MA	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		2		1		3	Avslag		
7983 MB	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet		1				1	Spiss	Brun mulig spiss	
7983 MC	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Spiss	Merket som spiss... kanskje	
7983 MD	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit		1				1	Spiss	Mulig spiss	
7983 ME-1	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Spiss	Mulig knekt tangespiss, delvis transparent. Tvilsom	
7983 ME-2	Simavik, Tø. Kommune	Annet	Annet					1	1	Avslag	Ukjent råstoff m. svak brunrød toning	
7983 MF	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit			1			1	Avslag		
7983 MG	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå			1			1	Avslag		
7983 MH	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag		
7983 MI	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå					1	1	Avslag	Uregelmessig flekkeavslag	
7983 ML	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Annet		1				1	Avslag		
7983 MN	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Hvit				1		1	Avslag	Flekkelignende avslag	
7983 MO	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	Retusj	
7983 N	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Kjernerdel	Liten rest av kjerne, bipolar	
7983 N	Simavik, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit				1		1	Klump		
7983 P	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	Bor	Kanskje heller et skjære/kutteredskap	
7983 R	Simavik, Tø. Kommune	Jaspis	Burgund					1	1	Kjerne	Jaspis m. innslag av transparent chert. Kjerne m. motstående plattform	
7983 T	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Bruksspor/retusj? Mulig	

											skraper	
7983 U	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Retusj, delvis transparent
7983 V	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Grå						1	1	Flekk	Flekk m. tange, ødelagt spiss
7983 X	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Proximalt midtdel av flekk, delvis transparent.
7983 Y	Simavik, Tø. Kommune	Flint	Grå		3					3	Avslag	
7983 Z	Simavik, Tø. Kommune	Chert	Sort	3						3	Avslag	
7984 A	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2			1		3	Avslag	Matt
7984 AB-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	5	7	3				15	Avslag	Foto av overgang sort til hvitt
7984 AB-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit	1						1	Avslag	
7984 AC	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Hvit					1		1	Avslag	Mulig avslag, vanskelig å si sikkert. Oppsamlet fotballbane
7984 AD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1	3				4	Avslag	Delvis transparent m. grått stikk
7984 AE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	
7984 AF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Spiss	Mulig tverrspiss, transparent m. sorte urenheter
7984 AG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Mikrolitt	Benevnt som mikrolitt, retusjert
7984 AH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Flekk	Flekk m. retusj
7984 AI	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Grå			1				1	Flekkekniv	Flekkekniv
7984 AK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Bor	
7984 AL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Noe matt
7984 AM	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Annet		1					1	Avslag	Gronn, delvis transparent m. retusj
7984 AN	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Kniv	Mulig del av kniv, retusj
7984 AO	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	Matt. Jernoksidspor
7984 AP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Matt
7984 AQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Annet			1				1	Multiverktøy	Gronn, kalt multiverktøy på posen, flere retusjerte parti
7984 AR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7984 AS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	
7984 AT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Flekk	Kraftig mulig knekt flekk
7984 AU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Retusj
7984 AV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Skraper	
7984 AX	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Hvit		2	8				10	Avslag	Grov lys kvartsitt m. brunt stikk
7984 AY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Spiss	Eventuelt spiss m. retusj, kutte/skjæredskap
7984 AZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Flekk	Flekk m. retusj
7984 B	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	2	7	7	6			22	Avslag	Noe matt, hvit gjennomgående kvartsåre
7984 BA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Spiss	Transparent spiss fra bipolar kjerne
7984 BB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Spiss	Transparent. Fra bipolar kjerne. Kutteredskap
7984 BC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Spiss	Transp. Fra bipolar kjerne, kutteredskap
7984 BD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7984 BE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2	3				5	Avslag	Noe matt
7984 BF-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1	1	1				3	Avslag	
7984 BF-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Annet		1					1	Avslag	Lys brun
7984 BG-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	24	12	50	3			91	Avslag	
7984 BG-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	5						5	Avslag	
7984 BH	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Hvit		1		1			4	Avslag	Brunt stikk
7984 BI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	44	14	8	14			80	Avslag	44 retusjeringsslag
7984 BK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2	1		2		5	Avslag	Sort med grå og transparente innslag, fin kvalitet
7984 BL	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvarts	Hvit				1			1	Avslag	Melkekvarts
7984 BM	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Hvit				1			2	Avslag	
7984 BN	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Chert med fin densitet

7984 BN (BP)-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	Homogen hvit
7984 BN (BP)-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2	2	2	6	Avslag	Variasjon innad glans
7984 BO	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Hvit					2	6	Avslag	Grov kvartsitt, store avslag om avslag
7984 BQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvarts	Hvit			1			1	Avslag	Melkekvarvs
7984 BR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Noe matt
7984 BS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Homogen sort chert
7984 BT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	2	2	6			10	Avslag	2 avslag m. stikk mot m.grått
7984 BU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 BV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Mulig knekt flekkeavslag
7984 BX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	
7984 BY-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1	1	2			5	Avslag	Mørkt grått stikk
7984 BY-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	Hvit transparent
7984 BZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	
7984 C	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Kjernefragment	Mulig kjernefragment
7984 CA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Kjernefragment	Mulig rest e. kjerne m. grått stikk
7984 CB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 CC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	
7984 CD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1	1		2	Avslag	Noe matt
7984 CE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Grått stikk, delvis transparent
7984 CF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	Grått stikk
7984 CG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	Grått stikk
7984 CH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Skiveøks	Katalogisert som skiveøks. Stort skiveavslag
7984 CI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	Avslag	Matt. Innslag av lyse kvartsbånd
7984 CK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Kraftig avslag
7984 CL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2	1		3	Avslag	Noe matt
7984 CM	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Hvit					2	3	Avslag	Løsfunn fotballbane, ser ikke ut til å være msk.påvirket.
7984 CN	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Grå	1					1	Avslag	Lite flintavslag
7984 CO	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvarts	Hvit	2					2	Avslag	Melkekvarvs
7984 CP-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	15		29	8		56	Avslag	Sort dominert pose.
7984 CP-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Jaspis	Rød	1					1	Avslag	Burgunder stikk, noe grov. Jaspis er mulig upresist, for kornet varietet?
7984 CP-3	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	5					1	Avslag	
7984 CQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Noe matt, chertifisert skifer? Jernoksidrester
7984 CR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	Flekkelignende avslag
7984 CS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1	3	3	7	Avslag	Noe matt, chertifisert skifer?
7984 CT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Kjernefragment	Kjernerest?
7984 CU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Flekkavslag
7984 CV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 CX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	1					1	Avslag	Grå transparent
7984 CY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Jernoksidspor
7984 CZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Noe matt, chertifisert skifer?
7984 D	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Noe matt
7984 DA-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1	1		1	Avslag	Flekkelignende avslag
7984 DA-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Spiss	
7984 DB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Grå transparent
7984 DC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 DD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2	6	2	10	Avslag	Noe matt, chertifisert skifer? Jernoksidrester. 2 x grått stikk 2-3 cm.
7984 DE	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Grå			2			2	Avslag	Cortexrester
7984 DF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Sorte spetter
7984 DG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit					1	1	Avslag	Kjernefragment
7984 DI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Delvis transparent

7984 DK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	
7984 DL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå							2	Avslag	Mørkt grått stikk
7984 DM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Flekk	Avslag
7984 DM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå							1	Kjernefragment	
7984 DN	Finnkrokan, Tø.kommune	Annet	Annet			1				1	Flekk	Avslag, ukjent råstoff
7984 DP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1						1	Avslag	Avslag
7984 DQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	34	33	17	16	2		102	Avslag	Matt glans type
7984 DR	Finnkrokan, Tø.kommune	Annet	Annet							1	Avslag	Tangespiss m lyst brunt stikk, ukjent råstoff
7984 DS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Spissemne m. retusj
7984 DT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	7,5 cm. Lang eggretusjert kniv, rund i spissenden
7984 DU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit							1	Avslag	Retusj
7984 DV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Matt glans type
7984 DX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Spiss
7984 DY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå							1	Avslag	Knekt retusjert tangespiss
7984 DZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7984 E	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Grå							1	Flekk	Kraftig flekke m. retusj, lys grå - mulig oksydert noe
7984 EA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit							1	Flekk	kniv
7984 EB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Retusjert flekke
7984 EC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			1				1	Avslag	
7984 ED	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Eggretusjert avslag
7984 EE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	
7984 EF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Mulig kniv
7984 EG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Flekk m. retusj
7984 EH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Redskap	Delvis transp. redskap m. retusj
7984 EI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Flekk m. retusj
7984 EK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	
7984 EL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå							1	Avslag	Stikkel?
7984 EM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2	1			3	Avslag	Retusjerte avslag
7984 EN	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Mikroflekk	Hmmm
7984 EO	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Kniv	6,5 cm. kniv
7984 EP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Retusjert flekke
7984 EQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Retusjert avslag
7984 ER	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	15	31	3				49	Avslag	Matt
7984 ES-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	23	2					25	Avslag	2x grå <1
7984 ES-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	2						2	Avslag	
7984 ET	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Kniv	Reg. som kniv
7984 EU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2				2	Avslag	Knekt tangespiss, tangedelrest
7984 EV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	
7984 EX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2				3	Avslag	
7984 EY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	Eggeretusj
7984 EZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1						1	Avslag	Midtfragment flekke
7984 F	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Spiss	Spiss m. retusj, kutte/skjæredskap
7984 FA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Flekk	Stor retusjert flekke fra bipolar kjerne
7984 FB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Flekk	Flekk m. Ryggretusj fra bipolar kjerne
7984 FC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Flekk	Flekk fra bipolar kjerne m. Retusj
7984 FD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Multiverktøy	10.5 cm, flere retusjerte "viker". Flott sak
7984 FE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Bor	Hmmm
7984 FF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	
7984 FG	Finnkrokan, Tø.kommune	Annet	Grå							1	Flekk	kniv
7984 FH-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit	1						1	Avslag	
7984 FH-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort							3	Avslag	Matt m.jernoksid
7984 FI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Knekt retusjert flekke
7984 FK-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	74	27	26	14			141	Avslag	Enkelte innslag av grå chert

7984 FK-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit	2					2	Avslag	
7984 FL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1		2	Avslag	
7984 FM	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Annet	4			1		5	Avslag	Brun flint
7984 FN	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	3	3	2			8	Avslag	
7984 FO	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	
7984 FO	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Annet			1			1	Avslag	Brun flint
7984 FP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	
7984 FQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1			1		2	Avslag	
7984 FR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 FS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 FT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	
7984 FV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	
7984 FX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 FY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	Noe matt. Mulig tangespissenne, knekt
7984 FZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	
7984 G	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Tangespiss m. grått stikk, knekt
7984 GA	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvarts	Hvit				1		1	Avslag	
7984 GB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	113	75	21	5		214	Avslag	
7984 GC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		2				2	Avslag	Delvis transparent
7984 GD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	
7984 GE-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 GE-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Annet	Grå			1			1	Avslag	Ukjent råstoff
7984 GF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			11		5	16	Avslag	
7984 GG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	3			1		5	Avslag	
7984 GH	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Annet				1		1	Avslag	Grønn
7984 GI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1		3	Avslag	
7984 GK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	2	Avslag
7984 GL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	
7984 GM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	
7984 GN-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			4			4	Avslag	
7984 GN-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	1					1	Avslag	
7984 GN-3	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit	1					1	Avslag	
7984 GP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	23	12	2		1	41	Avslag	
7984 GQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				2		2	Avslag	
7984 GR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	
7984 GS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	2	1	2	1		6	Avslag	
7984 GT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	
7984 GU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit					1	1	Avslag	
7984 GV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	
7984 GX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 GY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	
7984 GZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				2		2	Avslag	
7984 H	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	1	Avslag
7984 HA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			5		1	7	Avslag	Største avslag m. grått stikk
7984 HB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 HC	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Hvit						1	Avslag	Grov, brunlig stikk
7984 HD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			1	3	Avslag
7984 HE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Kjernefragment	
7984 HF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå					1	1	Avslag	Mørk grå
7984 HG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	Spissenne	Spissenne?
7984 HH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	Avslag	Bor (emne)
7984 HI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Bipolar kjerne	
7984 HK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 HL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Transparent
7984 HM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Delvis transparent
7984 HN	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			2			2	Avslag	Delvis transparent
7984 HO	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1	1	1	3	Avslag	

7984 HP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7984 HQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Kvartsurenheter
7984 HR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Delvis transparent
7984 HS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 HT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	2					2	Avslag	Avslag, retusjert
7984 HU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå					1	1	Avslag	
7984 HV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag, delvis transparent
7984 HX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Spiss	Kutte/skjæreredskap
7984 HY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			3	Avslag	Redskap? Retusjert. 2x spiss
7984 HZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	Avslag	
7984 I	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Kniv	Kniv m. grått stikk
7984 IA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 IB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	Bor/boremne	Avslag?
7984 IC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Tangespiss retusjert
7984 ID	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Bor	Bor?
7984 IE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7984 IF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		3	2	2	1	8	Avslag	Et innslag av dobbel kvartsåre
7984 IF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Flekkelignende avslag
7984 IG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7984 IH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag, matt, jernoksid
7984 II-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		4				1	Avslag	
7984 II-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7984 IK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					2	2	Avslag	
7984 IL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Spissemne	Spissemne??
7984 IM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7984 IN	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	
7984 IO	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	5	7	2			15	Avslag	
7984 IP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7984 IQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			3			3	Avslag	Sort stikk
7984 IR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Sort stikk
7984 IS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Sort stikk
7984 IT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 IU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 IV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1			1	2	Avslag	
7984 IX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7984 IY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7984 IZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7984 K	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Kniv	Avslag m. eggretusj. Katalogisert som mulig kniv.
7984 KA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	
7984 KB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2				2	Avslag	
7984 KC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 KD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7984 KE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				2	Avslag	
7984 KF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			2	Avslag	
7984 KG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7984 KH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit			2			2	Avslag	
7984 KI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		3	1			5	Avslag	
7984 KK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					2	2	Avslag	
7984 KL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Mikroflekke	Hmmm
7984 KM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		1				1	Mikroflekke	Mikroflekke, transparent
7984 KN	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvarts	Hvit		1				1	Avslag	Melkekvarts
7984 KO	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit	1					1	Avslag	
7984 KP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	7	6				13	Avslag	
7984 KQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	35	12	4			52	Avslag	
7984 KR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	2	2	3			7	Avslag	Grått stikk på 3 avslag 2-3 cm.
7984 KS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		3				3	Avslag	Transparent m. sorte bånd
7984 KT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Mikroflekke	Mikroflekke?

7984 KU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	Flekkedel, knekt
7984 KV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						2	2	Avslag	
7984 KX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	1	Avslag	
7984 KY	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvarts	Hvit						1	1	Avslag	Melkekvarter
7984 KZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		7					8	Avslag	Sort stikk
7984 L	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	
7984 LA	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Annet		1					1	Avslag	Brun
7984 LB-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	Transparent
7984 LB-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2	3				5	Avslag	
7984 LC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	Redskap, retusjert
7984 LD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Delvis transparent
7984 LE	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvarts	Hvit			1				1	Avslag	Melkekvarter
7984 LF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	16		7				23	Avslag	
7984 LG-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	Kjernefragment
7984 LG-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	16	10			2		28	Avslag	
7984 LH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1						1	Avslag	
7984 LI	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Sort							1	Avslag	
7984 LK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit		1					1	Avslag	Mulig knivfragment
7984 LL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Avslag m. retusj
7984 LM-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7984 LM-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit			1				1	Avslag	
7984 LN	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Bor	
7984 LO	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	Tangespissenne?
7984 LP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	Avslag m.retusj
7984 LQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		3					3	Avslag	Avslag m.retusj.
7984 LR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	
7984 LS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2					2	Avslag	
7984 LT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Flekke	
7984 LU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	1						1	Avslag	Flekkefragment
7984 LV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7984 LX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	1	Avslag	Flekke av bipolar kjerne
7984 LY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	Stikkelavslag
7984 LZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7984 M	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Mulig knekt spiss
7984 MA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1	1			2	Avslag	1x delvis transparent 2-3 cm
7984 MB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Avslag m.retusj
7984 MC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7984 MD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1	2	1			5	Avslag	
7984 ME	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			3	2	2		7	Avslag	
7984 MF	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Annet						1	2	Avslag	Avslag, lyst brunt stikk, grov
7984 MG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit		1					1	Avslag	
7984 MH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit		2					2	Avslag	
7984 MI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	4	2	1				7	Avslag	Avslag, gråspettet transparent
7984 MK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7984 MK	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Sort		1					1	Avslag	
7984 ML	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	
7984 MM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	54	24	7	6	5		96	Avslag	
7984 MN-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit			1				1	Avslag	
7984 MN-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvarts	Hvit		1					1	Avslag	Avslag, melkekvarter
7984 MO-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	1	2					3	Avslag	
7984 MO-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	40	11	10				61	Avslag	
7984 MP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Skraper	
7984 MQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Flekkeniv	
7984 MS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Mulig kniv m.retusjert egg
7984 MT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7984 MU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1						1	Avslag	
7984 MV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7984 MX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	5	17	16	10			48	Avslag	
7984 MY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Liten kniv m.retusjert

7984 MZ-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Annet					1	1	Avslag	egg
7984 MZ-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag, grønnlig
7984 N	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Mulig knekt spiss m. retusj
7984 NA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit		1				1	Avslag	
7984 NB	Finnkrokan, Tø.kommune	Jaspis	Rød		2	1			3	Avslag	1x fin 2x grove
7984 NC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Retusjert flekke
7984 NC-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			4	2	4	10	Avslag	
7984 NC-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit					1	1	Avslag	
7984 ND-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2				2	Avslag	
7984 ND-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		2				2	Avslag	
7984 NE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2	1			3	Avslag	
7984 NF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	
7984 NG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Avslag m. Kvartsåre
7984 NH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Mikroflekke	
7984 NI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	Skraper, transparent
7984 NK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Avslag, retusjert
7984 NM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1	1		2	Avslag	Avslag, matt
7984 NN	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	1					1	Avslag	
7984 NO	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Grå	4	1	2			7	Avslag	
7984 NP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	26	16	10	9		61	Avslag	
7984 NQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Annet			1			1	Avslag	Avslag, brunt stikk
7984 NR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Stikkel?
7984 NS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Avslag, Grått stikk
7984 NT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2				2	Avslag	
7984 NU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	Stikkel?
7984 NX-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7984 NX-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå	1					1	Avslag	Avslag transparent
7984 NY-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		3	4	4	1	12	Avslag	
7984 NY-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		1	1			2	Avslag	
7984 NZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Hvit				1		1	Avslag	Avslag, brunt stikk
7984 O	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	Mulig knekt spiss
7984 OA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Stor flekkedel
7984 OB-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7984 OB-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå				1		1	Avslag	
7984 OC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit				1		1	Avslag	
7984 OD-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				3		3	Avslag	
7984 OD-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Annet				1		1	Avslag	Avslag, Transparent med rød jaspiståke
7984 OE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	Flekkefragment, matt
7984 OF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					2	2	Avslag	Avslag, grov
7984 OG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	Avslag	
7984 OG	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Annet		2	1			4	Avslag	Avslag, lyst brunt stikk, grov
7984 OG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	Ukjent råstoff
7984 OH	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	79	26	16	12	2	136	Avslag	
7984 OI	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvartsitt	Grå		1				1	Avslag	Flekkefragment
7984 OK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	
7984 OM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1		1		2	Avslag	Avslag, 1x skiveavslag
7984 ON	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort				1	2	3	Avslag	
7984 OO	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1			3	4	Avslag	
7984 OP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	Avslag	
7984 OQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	Avslag	
7984 OR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort						1	Avslag	
7984 OS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Grå				1		1	Avslag	
7984 OT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	1x transparent <1 cm.
7984 OU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	28	5	6	2	2	43	Avslag	
7984 OV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	2					2	Avslag	
7984 OX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				2	Avslag	
7984 OY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Avslag m.retusj og hakk

7984 OZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			3			3	Avslag	Avslag m.retusj
7984 P	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Spiss	Spissformet avslag m retusj
7984 PA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	
7984 PB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Flekk	
7984 PC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Stikkel	
7984 PD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Flekk	
7984 PE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Flekk	
7984 PF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 PG	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Flekkelignende avslag
7984 PI	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag m.retusj
7984 PK	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2	1			3	Avslag	
7984 PL	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	21	25	12	1		59	Avslag	
7984 PM	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	4	7	4			13	Avslag	Avslag m.stikk mot grått
7984 PN	Finnkrokan, Tø.kommune	Flint	Hvit		1				1	Avslag	Avslag. Brent flint?
7984 PO	Finnkrokan, Tø.kommune	Kvarts	Hvit		1			1	2	Avslag	Avslag. Melkekvarts
7984 PP	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit		1	1			2	Avslag	
7984 PQ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2				2	Avslag	
7984 PR	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1	2	1			4	Avslag	
7984 PS	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	
7984 PT	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Avslag m.retusj
7984 PU	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Flekk	
7984 PV	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2				2	Avslag	
7984 PX	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 PY	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	Avslag, delvis transparent
7984 PZ	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	Flekkfragment m.grått stikk
7984 Q	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Knekt spiss m. retusj
7984 QA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			4			4	Avslag	
7984 QB	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Knekt tangespiss, tangedelrest
7984 QC	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	11		6	4	2	23	Avslag	
7984 QD	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		7				7	Avslag	Avslag, 1x m.grått stikk
7984 QE	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1			1	2	Avslag	1x 4-5 cm. Spettet m. Hvit i det sorte
7984 QF	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		2				2	Avslag	Avslag m.grått stikk
7984 QG-1	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit					1	1	Avslag	Skiveavslag
7984 QG-2	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort	12	3	6	1	1	24	Avslag	
7984 R	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Spissemne, noe grov tekstur, jernoksidrester
7984 S	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag. Noe matt, chertifisert skifer?
7984 T	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7984 U	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Spiss	Katalogisert som spiss. Heller et lite spissemne
7984 V	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort		1				1	Kniv	Spiss - knekt? Katalogisert som kniv.
7984 X	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Tangespiss
7984 Y	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	Tangespiss transparent
7984 Z	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort			1			1	Spiss	Spiss/kniv på posen. Ego vil si spiss
7984 AA	Finnkrokan, Tø.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Chertifisert skifer? Noe matt.
7985 A	Kvalshausen, Ka.kommune	Flint	Annet		1				1	Avslag	Knekt flekke, lys farge, oksydert? Brent?
7985 AB	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort						1	Avslag	Mulig spissemne
7985 AC-1	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7985 AC-2	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	
7985 AD	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7985 AE	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	Avslag m.retusj. En skraper?
7985 AF	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Kat.som bor. Vil nok si skraper
7985 AG	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag m.retusj. Kat.som del av kniv
7985 AH	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag m.retusj. Kat.som grov spiss

7985 AI	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort				1		1	Skraper		
7985 AK	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort				1		1	Skraper		
7985 AL	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort						1	Avslag	Kat. som spissmemne. Retusjert	
7985 AM	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		3				1	4	Avslag	Avslag m.retusj
7985 AN	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		2					2	Avslag	
7985 B	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7985 C	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	
7985 D	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort						1	1	Kjernefragment	Kjernerest
7985 E	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Grå	7						1	Avslag	
7985 F	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort							1	Avslag	
7985 H	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		1					1	Mikroflekke	
7985 I	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		2					2	Avslag	Avslag m. retusj
7985 K-1	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		2					2	Avslag	
7985 K-2	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	
7985 L	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort					2		2	Avslag	Avslag, matt
7985 M	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		8	6	1			15	Avslag	
7985 N	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		11	3	1			15	Avslag	Avslag, grått stikk
7985 O	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	Avslag. Katalogisert som bor/spissmemne.
7985 P	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort				1			1	Bor/skraper	
7985 Q	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort	3	4	5	1			13	Avslag	
7985 R	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Avslag, Kat. som mulig bor-/spissmemne.
7985 S	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		4	1				5	Avslag	Avslag, matt
7985 T	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort						1	1	Avslag	Mulig tangespiss
7985 U	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort				4			4	Avslag	Avslag m.retusj, grått stikk
7985 V	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort						1	1	Endeskraper	Kat.som endeskraper.
7985 X	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort				1			1	Skraper	
7985 Y	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		3					3	Avslag	
7985 Z	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		2	5				7	Avslag	Flekkelignende avslag m.retusj
7985 AA	Kvalshausen, Ka.kommune	Chert	Sort		7	5				12	Avslag	Avslag m.retusj, et par m.grått stikk
7986	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet							1	Avslag	Stor kniv i grågrønn kvartsitt/diabas
7986 A	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet							1	Avslag	13,5 cm, grønnlig knivlignende, mulig grønnsten, kan være naturlig "avslag"
7986 AB	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	3	3					6	Avslag	
7986 AC	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	
7986 AD	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		2	3				1	Avslag	Avslag, melkekvarts, dårlig kvalitet
7986 AD	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	1	Avslag	Avslag, matt
7986 AE	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå				1			1	Kjerne	
7986 AF	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Avslag m.retusj
7986 AG	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	
7986 AH	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag	Avslag, retusjert
7986 AI	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet				1			1	Avslag	Avslag, grå/grønn leirskifer
7986 AK-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet						1	1	Avslag	Avslag, skifer rødbrun
7986 AK-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå						1	1	Avslag	Avslag? Skifrig kvartsitt?
7986 AL	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				2	3	Avslag	Avslag, dårlig kvalitet
7986 AM	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Annet		1					1	Avslag	Avslag, brunt/lys
7986 AN	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	1						1	Avslag	
7986 AP	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1						1	Avslag	Avslag, matt
7986 AQ	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet						1	1	Avslag	Mulig kniv, grønnlig
7986 AR	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå				1			1	Avslag	
7986 AS	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	1	Avslag	
7986 AT-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1		3				4	Avslag	Avslag, urent
7986 AT-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå	1						1	Avslag	Avslag, transparent
7986 AT-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet		1					1	Avslag	
7986 AT-4	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet				1			1	Avslag	Avslag, grønnfarget av alger?

7986 AU	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		3				3	Avslag	Avslag, taransparent
7986 AV	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå		1				1	Avslag	Avslag, tangeligende, ukjent råstoff
7986 AY	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet			1			1	Avslag	Avslag/spiss, grønnlig, skifrig
7986 AZ	Tønsnes, Tø. Kommune	Skifer	Annet						1	Avslag	Skiferstykke, brunt, dårlig forfatning
7986 B	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	Avslag	Avslag, stort kjerneavslag
7986 BA	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet		1				1	Avslag	Mulig avslag, grønnlig kvartsitt?
7986 BB-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	7	2	1		1	11	Avslag	
7986 BB-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå	3	4				7	Avslag	
7986 BB-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå		1	4		1	6	Avslag	Avslag, stripet
7986 BB-4	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Hvit		2				2	Avslag	
7986 BB-5	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	1				2	Avslag	Avslag, brent flint?
7986 BC	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	1	2		7		10	Avslag	Avslag, enkelte transparente bk partier
7986 BD	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		1	2			3	Avslag	
7986 BE	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet						1	Avslag	Klump, lyst brun
7986 BF	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	
7986 BG	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Kjerne	
7986 BH	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet		1				1	Avslag	Avslag m. mulig retusj. Grønnlig leirskifer?
7986 BI	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Hvit		1				1	Avslag	
7986 BK	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		1				1	Avslag	Avslag, transparent
7986 BL	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		2				2	Avslag	Avslag, granulert delvis transparent
7986 BM-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	2	2	1	2		7	Avslag	
7986 BM-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå	1	2	1			4	Avslag	
7986 BM-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Annet		1				1	Avslag	Avslag, transparent
7986 BN	Tønsnes, Tø. Kommune	Skifer	Annet	3	1				4	Avslag	Avslag, rødtoning
7986 BO	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet						1	Avslag	ca. 9,5 cm, vanskelig å si at er msk.påvirket
7986 BP	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå	1	1				2	Avslag	
7986 BQ	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1				1	Avslag	Avslag? Melkekvarts
7986 BR	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		2				2	Avslag	
7986 BS	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		2	1			3	Avslag	Avslag, matt
7986 BT	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Annet	2	3				5	Avslag	Avslag, cortexrester, dårlig forfatning
7986 BU-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Annet		1				1	Avslag	Avslag, transparent
7986 BU-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort		1				1	Avslag	Avslag, grov kvartsitt
7986 BV	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Annet		1				1	Avslag	Avslag, grå/brun
7986 BX-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Hvit		1				1	Avslag	
7986 BX-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	4					4	Avslag	Avslag, noe grått stikk
7986 BX-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå	1					1	Avslag	Avslag, ei grå flis, ukjent råstoff
7986 BY-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1		1	1		3	Avslag	
7986 BY-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Annet		1				1	Avslag	Avslag, sort-hvit spettet
7986 BZ	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7986 C	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7986 CA	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			2			2	Avslag	
7986 CB	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7986 CC	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7986 CD	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Retusjert egg, redskap, kniv?
7986 CE-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1	2			3	Avslag	
7986 CE-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	11	2		3		16	Avslag	
7986 CF	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Annet		2				2	Avslag	Avslag, cortexrest, brun/grå
7986 CG	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		4				4	Avslag	Avslag, melkekvarts
7986 CH-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	1	2				3	Avslag	Avslag? Melkekvarts
7986 CH-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Annet	1					1	Avslag	Avslag, transparent
7986 CH-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet				1		1	Avslag	Avslag? Grønnlig bergart
7986 CI	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet			1			1	Avslag	Avslag, Ukjent råstoff, ikke vasket
7986 CL-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	4	1	3			8	Avslag	

7986 CL-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		2				2	Avslag	
7986 CM	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1	1		2	Avslag	
7986 CN	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet	1	3				4	Avslag	Avslag, transparent
7986 CO-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Annet				1		1	Avslag	Avslag transparent
7986 CO-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		2				2	Avslag	Avslag, melkekvarter
7986 CP	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet			1			1	Avslag	Skjørbrent kvartsitt?
7986 CQ	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå		1				1	Avslag	Avslag, ukjent råstoff. Finkornet kvartsitt?
7986 CR	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Avslag, tynne hvite innslag/bånd
7986 CS-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	Avslag, noe jernoksid
7986 CS-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	Avslag m. retusj/bruksspor. Sort chert - lys kvartsittovergang
7986 CT	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå			1			1	Avslag	Kjerne
7986 CU	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1				1	Avslag	Avslag, melkekvarter
7986 CV	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag, retusjert
7986 CX-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1	2	2	2	1	8	Avslag	
7986 CX-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå	5	6	1	1		13	Avslag	
7986 CX-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå				1		1	Avslag	Avslag, mulig kvartsitt
7986 CY	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Annet	1	1				2	Avslag	Avslag, brun/grå
7986 CZ	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1		1		2	Avslag	Avslag, melkekvarter
7986 D	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7986 DA	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå					1	1	Avslag	Avslag, grågrønt materiale, ukjent råstoff
7986 DB	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet		1	1			2	Avslag	Avslag, grågrønt materiale, ukjent råstoff
7986 DC	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7986 DE	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet	1	2	1			4	Avslag	Avslag, dårlig bk kvalitet
7986 DF-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå		1				1	Avslag	Avslag, gråblå, varmepåvirket flint?
7986 DF-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet	1					1	Avslag	Avslag, ukjent råstoff, lys brun
7986 DF-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	6	3				9	Avslag	Avslag, delvis transparent
7986 DG	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå	4					4	Avslag	
7986 DH	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå				1		1	Avslag	Avslag, Gråblå toning
7986 DI	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		1	1			2	Avslag	
7986 DK	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Annet			1			1	Avslag	Avslag, røykkvarts
7986 DL-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7986 DL-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	Avslag, cortexrest, poor quality flint
7986 DM	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1	1			2	Avslag	Avslag, melkekvarter
7986 DN-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå	2	2				4	Avslag	Avslag, mulig varmepåvirket/oksydert, kvartsitt?
7986 DN-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet	1					1	Avslag	Avslag, ukjent råstoff, grå/brun
7986 DN-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	4	7	3			14	Avslag	Avslag, delvis transparent
7986 DO-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	
7986 DO-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			2	Avslag	
7986 DP	Tønsnes, Tø. Kommune	Pimpsten	Annet						1	Avslag	Brun/sort
7986 DQ	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		2				2	Avslag	
7986 DR	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet			1			1	Avslag	Avslag, lys brun
7986 DS	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1			1	Avslag	
7986 DT	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet		1				1	Avslag	Avslag, ukjent råstoff, grå
7986 DT-1 (?)	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet		1				1	Avslag	Avslag, lys brun, ukjent råstoff
7986 DT-2 (?)	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1	1	1			3	Avslag	
7986 DT-3 (?)	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1	1			2	Avslag	
7986 DT-4 (?)	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå			1			1	Avslag	Avslag, mulig kvartsitt m. sort bånd
7986 DU	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Plattformavslag
7986 DV	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Hvit		1	1			2	Avslag	Avslag, varmepåvirket/oksydert flint?

7986 DX	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1		1		2	Avslag	
7986 DX (?)	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Avslag m. eggretusj. TS.nr stemmer ikke med katalogen
7986 E-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå			1			1	Avslag	Avslag, lyst grått finkornet ukjent råstoff
7986 E-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet			1			1	Avslag	Avslag, lyst brunlig, ukjent råstoff. Dolomitt?
7986 E-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå	4	2				6	Avslag	Avslag, grå, enkelte spettet
7986 E-4	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		4	1			5	Avslag	
7986 EA	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		2				2	Avslag	
7986 EB-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet		1				1	Avslag	Avslag, ukjent råstoff, grågrønt
7986 EB-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1				1	Avslag	Avslag, melkekvarts
7986 EC	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		3				3	Avslag	Avslag, dårlig kvalitet bk
7986 ED-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	4		1	1		6	Avslag	
7986 ED-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå	3		1			1	Avslag	
7986 ED-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Annet		4	1			5	Avslag	Avslag, ukjent råstoff. Gråblå stripet
7986 EE	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort				1		1	Avslag	Avslag, lyse inneslutninger
7986 EF	Tønsnes, Tø. Kommune	Skifer	Annet			1			2	Avslag	Stort avslag, skifer, 1x brun, 1x grå
7986 EG	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Sort					1	1	Avslag	Avslag m. eggretusj, cortexrest
7986 EH	Tønsnes, Tø. Kommune	Skifer	Annet						1	Avslag	Stor kniv, brun, uvaska
7986 EI	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		3				3	Avslag	
7986 EK	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet	1					1	Avslag	Flis av bk
7986 EL	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag, mulig retusj
7986 EM	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå					1	1	Avslag	Avslag, ukjent råstoff - tørr finish
7986 EN	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet	2					2	Avslag	
7986 EO	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		2	1			2	Avslag	Avslag, melkekvarts
7986 EP-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	8	4	1			13	Avslag	
7986 EP-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Hvit	1					1	Avslag	
7986 EP-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Hvit	1	2	1			4	Avslag	Avslag, ukjent råstoff, lyst m.grå bånd
7986 ER-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1	1	1		3	Avslag	Avslag m.retusj
7986 ER-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1			1	2	Avslag	Avslag, sorte bånd
7986 ES	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå						1	Avslag	Avslag m. bruksspor/retusj
7986 ET	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå			1			1	Avslag	
7986 EU	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7986 EV	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	Avslag	Stort "avslag", 9 cm., løsfunn
7986 EX	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag m.retusj
7986 EY	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Avslag m.retusj
7986 EZ	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	Avslag m. bruksspor/retusj
7986 F	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1				1	Avslag	Avslag, delvis transparent
7986 FD	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå						1	Avslag	Rullesten, mulig slagsten ca.9 cm.
7986 FE	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Plattformavslag m. retusj
7986 FF	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet						1	Avslag	Mulig avslag, gråbrun
7986 G	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1			1	Skraper	Avslag m retusj
7986 H-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Rød		2	1	1		4	Avslag	Avslag. Rødlig dolomitt?
7986 H-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Annet	Grå			1			1	Avslag	Avslag, ukjent råstoff.
7986 I-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1	1	1		3	Avslag	Avslag, delvis transparent. Usikkert TS.nr
7986 I-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Annet		1		1		2	Avslag	Avslag, transparent. Usikkert TS.nr
7986 K	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Annet		1				1	Avslag	Avslag, transparent
7986 L-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7986 L-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		3	2			5	Avslag	
7986 M	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Annet			1			1	Avslag	Avslag, delvis transparent, granulert

7986 N	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Annet				1		1	Avslag	Avslag, brunt stikk
7986 O-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	2	Avslag	Stort skiveavslag, avslag
7986 O-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7986 P	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Annet					1	1	Avslag	Avslag, delvis transparent
7986 Q-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	Avslag	Skiveavslag
7986 Q-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå					1	1	Avslag	
7986 R-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					2	2	Avslag	
7986 R-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Hvit		1				1	Avslag	
7986 R-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit		1				1	Avslag	
7986 S	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet						1	Avslag	Avslag? Lys brunlig
7986 T-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	3	3	3			9	Avslag	
7986 T-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Grå		2				2	Avslag	Avslag, lys grå
7986 T-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå		1	1			2	Avslag	Avslag, lys grå
7986 U-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Hvit		1				1	Avslag	
7986 U-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		2	4			6	Avslag	Avslag, melkekvarts
7986 V	Tønsnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		2				2	Avslag	Avslag, transparent
7986 X	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Annet	3					3	Avslag	Avslag, Lyst brunt/grått
7986 Y-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit						1	Avslag	
7986 Y-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Flint	Annet		6				6	Avslag	Avslag, Varmepåvirket? Grålig og lyst brunt.
7986 Y-3	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		5		2		7	Avslag	
7986 Y-4	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	5	10	2			17	Avslag	
7986 Y-5	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	Kjerne
7986 Z	Tønsnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1	4			5	Avslag	Avslag, granulert
7986 AA-1	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		2				2	Avslag	
7986 AA-2	Tønsnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7987 A	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Grå				1		1	Avslag	Mørk grå m. sorte bånd
7987 AB	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	Redskap	Redskap med eggretusj
7987 AC	Høggaugen, Tø. Kommune	Annet	Annet		1				1	Avslag	Avslag, råstoff ukjent, påvirket av vær, vind, planter
7987 AD	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7987 AE	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort	2					2	Avslag	
7987 AF	Høggaugen, Tø. Kommune	Flint	Hvit				1		1	Avslag	Avslag, skjørbrent flint, brennmerker
7987 AG	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	Avslag m.retusj
7987 AH	Høggaugen, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå					1	1	Avslag	Lysgrå
7987 AI	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7987 AK	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort	4					4	Avslag	
7987 AL	Høggaugen, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		1				1	Avslag	
7987 AM-1	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7987 AM-2	Høggaugen, Tø. Kommune	Flint	Grå		1				1	Avslag	Avslag m. cortex
7987 AM-3	Høggaugen, Tø. Kommune	Annet	Annet		1				1	Avslag	Avslag, uvaska, vanskelig å bestemme råstoff og farge, trolig hvit
7987 AN	Høggaugen, Tø. Kommune	Flint	Grå				1		1	Avslag	
7987 AO	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Redskap	Redskap, retusjert
7987 AP	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Avslag, noe jernoksyd
7987 AQ	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Avslag	
7987 AR	Høggaugen, Tø. Kommune	Flint	Annet					1	1	Avslag	Avslag, mørkt brunt, cortexrester
7987 AS	Høggaugen, Tø. Kommune	Flint	Annet				1		1	Avslag	Avslag brunt
7987 AT	Høggaugen, Tø. Kommune	Annet	Grå						1	Avslag	Avslag, ukjent råstoff, gråbrunt "sandet"
7987 AU	Høggaugen, Tø. Kommune	Annet	Annet					1	1	Avslag	Avslag, noe retusj, brun (Ikke sikkert egentlig farge)
7987 B	Høggaugen, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		2	2		1	1	Avslag	Melkekvarts
7987 C	Høggaugen, Tø. Kommune	Flint	Annet		1				1	Mikroflekke	Mikroflekke på posen, brun
7987 D	Høggaugen, Tø. Kommune	Flint	Grå					1	1	Avslag	Trolig flint
7987 E-1	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Grå						1	Avslag	
7987 E-2	Høggaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort	1					1	Avslag	

7987 F	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7987 G	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Grå					1		1	Avslag	Sorte bånd
7987 H	Høghaugen, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1		2	Avslag	Melkekvarts
7987 I-1	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	1	Avslag	Grå bånd
7987 I-2	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Hvit	2	1					3	Avslag	Et avslag farget brunt e.ytre påvirkning
7987 K	Høghaugen, Tø. Kommune	Flint	Grå					1		1	Avslag	Cortexrest
7987 L	Høghaugen, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit							1	Avslag	
7987 M-1	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort	42	21					63	Avslag	Mange retusjeringsavslag <1 cm
7987 M-2	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Grå						1	1	Avslag	Mørk grå
7987 M-3	Høghaugen, Tø. Kommune	Annet	Grå	1						1	Avslag	Gråblått ukjent råstoff, varmpåvirket flint?
7987 N	Høghaugen, Tø. Kommune	Flint	Grå				3			3	Avslag	
7987 O	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort				1			1	Avslag	
7987 P	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort				2			2	Avslag	Fin kvalitet chert
7987 Q	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7987 R	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	Innslag av lyst kvartsbånd
7987 S	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort				1			1	Avslag	
7987 T	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort	2	1			3		6	Avslag	Avslag, 1x transparent m. innslag mot burgunder
7987 U	Høghaugen, Tø. Kommune	Annet	Annet					1		1	Avslag	Grågrønn, ukjent råstoff
7987 V	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7987 X	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
7987 Y	Høghaugen, Tø. Kommune	Annet	Annet				1			1	Avslag	Ukjent råstoff, lyst farget, ikke egentlig farge
7987 Z	Høghaugen, Tø. Kommune	Chert	Sort				1			1	Avslag	Avslag m. lav
7987 AA	Høghaugen, Tø. Kommune	Annet	Annet							1	Redskap	Redskap m. retusjert egg, brunt råstoff, uvaska!
7988 A	Rakknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit				1	1	1	1	Avslag	Noe uren chert
7988 B	Rakknes, Tø. Kommune	Annet	Grå				1			1	Avslag	Ukjent råstoff
7988 C	Rakknes, Tø. Kommune	Flint	Annet						1	1	Flekkeavslag	Brun
7988 D-1	Rakknes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit				1			1	Avslag	
7988 D-2	Rakknes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit					1		1	Avslag	Brune bånd
7988 E	Rakknes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit					2	1	3	Avslag	
7988 G	Rakknes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	1	Skiveavslag	
7988 H	Rakknes, Tø. Kommune	Flint	Grå				1			1	Avslag	
7988 I	Rakknes, Tø. Kommune	Annet	Annet					1	1	2	Avslag	Noe gulna/lys brun
7988 J	Rakknes, Tø. Kommune	Chert	Sort	2	2			2		6	Avslag	
7988 K	Rakknes, Tø. Kommune	Chert	Grå					1		1	Avslag	Poor quality
7988 L-1	Rakknes, Tø. Kommune	Chert	Sort				1	1		2	Avslag	
7988 L-2	Rakknes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå					1		1	Avslag	Grå stripet
7988 M	Rakknes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå					1		1	Avslag	Grå stripet
7988 N	Rakknes, Tø. Kommune	Chert	Grå				1	1		2	Avslag	Gråblå i stikk
7988 O	Rakknes, Tø. Kommune	Annet	Grå				1			1	Avslag	Mulig flint?
7989 A	Vorterøy, Sk. Kommune	Kvarts	Hvit						1	1	Avslag	Melkekvarts
7989 B	Vorterøy, Sk. Kommune	Chert	Sort					4		4	Avslag	
7990 A	Kraknes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Annet							1	Kjerne	Stor kjerne, lys grønnlig, 12 cm. På det lengst
7990 AC	Kraknes, Tø. Kommune	Flint	Grå					1		1	Kjernefragment	Cortexrest
7990 AD	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1	2		1			4	Avslag	
7990 AE-1	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort				2		1	3	Avslag	
7990 AE-2	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit	2	1		2	1		6	Avslag	Fin homogen hvit farge
7990 AE-3	Kraknes, Tø. Kommune	Annet	Annet	1						1	Avslag	Ukjent råstoff, mulig flint
7990 AF	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	1	Kniv	Kniv/skjærerredskap, delvis transparent
7990 B	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit					1		1	Spiss	Kalt spiss fra bipolar kjerne på posen, heller avslag m. retusj
7990 C-1	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Annet	2						2	Avslag	Transparent med jaspisrest, burgunder
7990 C-2	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1	1		1			4	Avslag	1x m.grått stikk

7990 D	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit			3			3	Avslag	
7990 E	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit					1	1	Avslag	
7990 F	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit	11	7	2	1	1	21	Avslag	
7990 G	Kraknes, Tø. Kommune	Annet	Hvit			1			1	Avslag	Mulig avslag, gneis?
7990 H	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1	1			3	Avslag	Avslag m. en del urenheter
7990 H-1	Kraknes, Tø. Kommune	Jaspis	Annet	2	1		1		4	Avslag	Delvis transparent m. burgunder stikk
7990 H-2	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort	3	2	1		1	7	Avslag	
7990 I-1	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit	12	7	9	3	1	32	Avslag	
7990 I-2	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Annet				1		1	Avslag	Lyst brunt
7990 K	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit					1	1	Kjerne	Fin homogen hvit
7990 L	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	
7990 N	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit				1		1	Avslag	Transparente bånd
7990 O	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Retusj
7990 Q-1	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit	7	8	9			24	Avslag	
7990 Q-2	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Grå		2				2	Avslag	
7990 R	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Annet					1	1	Bor	Avslag? Transparent
7990 S	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	2	Avslag	Matt, urent
7990 T	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	
7990 T	Kraknes, Tø. Kommune	Annet	Annet					1	1	Avslag	Kutteredskap? Retusj, ukjent gulna råstoff
7990 U	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
7990 V	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7990 X	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	
7990 Y	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Grå						1	Kjernefragment	Avslag/kjernerest?
7990 Z	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Sort			2	1		4	Avslag	
7990 AA	Kraknes, Tø. Kommune	Annet	Annet			1			1	Avslag	Ukjent råstoff, mulig flint, gråbrun
7991 AB	Kraknes, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	Ts.nr feilskrevet på posen?
8021 A	Sandneshamn, Tø. Kommune	Chert	Sort	5	4	2			11	Avslag	
8021 B-1	Sandneshamn, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	1				2	Avslag	
8021 B-2	Sandneshamn, Tø. Kommune	Flint	Annet					1	1	Avslag	tørr finish, lys brun
8021 C	Sandneshamn, Tø. Kommune	Chert	Sort		1	1			2	Avslag	
8021 D	Sandneshamn, Tø. Kommune	Flint	Annet			1			1	Avslag	Bruksspor, brun
8021 E	Sandneshamn, Tø. Kommune	Chert	Sort					1	1	Avslag	Flekkelignende
8022 A	Pilvågen, Kvæ. Kommune	Kvartsitt	Hvit			1		1	1	3	Avslag
8022 B	Pilvågen, Kvæ. Kommune	Chert	Hvit		2		2		4	Avslag	
8022 C	Pilvågen, Kvæ. Kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	
8022 D	Pilvågen, Kvæ. Kommune	Chert	Sort		1				1	Avslag	
8023 A	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort	29	15				44	Avslag	
8023 AB	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort		1	1	1		3	Avslag	
8023 AC	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort		1		1		2	Avslag	Delvis transparent
8023 AD	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1			1	Avslag	
8023 AE	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort			1			1	Avslag	retusj? Bruksspor
8023 AF	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Grå		1				1	Tange	Tangen til knekt spiss. Sort stripe
8023 B-1	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort	17	1				18	Avslag	
8023 B-2	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Grå	3	6				9	Avslag	
8023 B-3	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Hvit	1					1	Avslag	
8023 B-4	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå	2		2			4	Avslag	Stripet
8023 B-5	Farstad, Tø. Kommune	Flint	Annet	2					2	Avslag	Brun
8023 C-1	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit		3				3	Avslag	Stripet
8023 C-2	Farstad, Tø. Kommune	Flint	Grå		5				5	Avslag	Brent eller omdannet på annet vis?
8023 D-1	Farstad, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		2				2	Avslag	
8023 D-2	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Hvit		1				1	Avslag	
8023 E-1	Farstad, Tø. Kommune	Flint	Grå	1					1	Avslag	Noe tørr finish - omdannet?
8023 E-2	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå	2	3	1			6	Avslag	
8023 E-3	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort	7	10				17	Avslag	
8023 F	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Grå		2				2	Avslag	Mikroflekker?
8023 G	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå				4	2	2	8	Avslag
8023 H-1	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå				1		1	Avslag	

8023 H-2	Farstad, Tø. Kommune	Flint	Grå			2	1			3	Avslag	Noe omdannet, kortex x1
8023 I	Farstad, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1				1	Avslag	Melkekvarts
8023 K	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Grå			1				1	Avslag	
8023 L	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort			5	1			6	Avslag	
8023 M-1	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå			3				3	Avslag	Forholdsvis fin kvartsitt, stripet
8023 M-2	Farstad, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
8023 M-3	Farstad, Tø. Kommune	Annet	Grå			1				1	Avslag	Mulig leirskifer
8023 N-1	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1				1	Avslag	Avslag på posen, skraper trolig
8023 N-2	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Grå			1				1	Avslag	Noe grov og uren chert
8023 N-3	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	Noe grov og uren chert
8023 N-4	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort			2				2	Avslag	
8023 N-5	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå			2				2	Avslag	
8023 R	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort		1	1				1	Avslag	Flekkelignende avslag m. retusj
8023 S	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort	1						1	Avslag	Retusjeringsavslag, delvis transparent
8023 T	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå			1				1	Skraper	
8023 U	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Grå			1				1	Kniv	Pose merket med kniv, jeg vil si avslag
8023 V	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort		1	1				2	Avslag	
8023 X	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort			1	1			2	Avslag	Retusj
8023 Y	Farstad, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Retusj, delvis transparent
8023 Z	Farstad, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort						1	1	Avslag	Trenger ikke være msk.påvirket
8024 A	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Hvit	7	3	2		3	3	18	Avslag	Noen rester av kontaktflaten mot hvit kvartsitt?
8024 AB	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Annet		4		1			5	Avslag	Kortex, brun
8024 AC-1	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort	4	4	1				9	Avslag	
8024 AC-2	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	Noe omdannet, varmpåvirket, oksydert?
8024 AC-3	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort	14	15	8				37	Avslag	Enkelte med grått stikk
8024 AD-1	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Grå		4					4	Avslag	Noe omdannet, varmpåvirket, oksydert?
8024 AD-2	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort		4	1				5	Avslag	
8024 AE	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Grå	2	2			1		5	Avslag	Noe omdannet, varmpåvirket, oksydert?
8024 AF-1	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort	6	9	3	1			19	Avslag	
8024 AF-2	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort			1				1	Avslag	
8024 AF-3	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit		1					1	Avslag	
8024 AG	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Annet		3		3			6	Avslag	Noe omdannet flint? 1x brun, 5x grå, kortex
8024 AH	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Tangespiss	Tangespiss retusjert, knekt, lagd på flekke
8024 AI	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	1	Kjerne	Stor kjerne6,5 cm
8024 AK-1	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort						2	2	Avslag	Lys kvartsstrie i begge
8024 AK-2	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå						1	1	Avslag	Lys fin stripet kvartsitt, mulige bruksspor i distalende
8024 AL-1	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort	4	4	4		3	2	16	Avslag	
8024 AL-2	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	
8024 AM-1	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort	2						2	Avslag	
8024 AM-2	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå						1	1	Kjerne	Stripet
8024 AM-3	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå	2		3	1			6	Avslag	2x av svært fin homogen grå kvartsitt
8024 AM-4	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Grå					2		2	Avslag	Kortex, omdannet flint, 1x ytre del av knoll
8024 B	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Annet	1						1	Avslag	Brun
8024 C	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort	1	3		2	1		1	Avslag	Stripet, mulige avslag, innsamlet grustak
8024 D	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort					1		1	Avslag	Stripet m. grå innslag
8024 E	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Hvit					1		1	Avslag	Mulige bruksspor
8024 F-1	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1	3					4	Avslag	
8024 F-2	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort		1		1		1	3	Avslag	Tror mer på natur enn avslag, innsamlet

											grustak
8024 G	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag
8024 H	Lanes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet			2		1		3	Avslag
8024 I	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Grå				1			1	Avslag
8024 K-1	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort	2	7	3	2			14	Avslag
8024 K-2	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort			2		1	2	5	Avslag
8024 L	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort				1			1	Kjerne
8024 M	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort			2				2	Avslag
8024 N-1	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå			2		1	1	4	Avslag
8024 N-2	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort					1		1	Avslag
8024 O-1	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort					3		3	Avslag
8024 O-2	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Avslag
8024 O-3	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort	2	3		3		1	9	Avslag
8024 P-1	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Grå	2	3	2	1	1		9	Avslag
8024 P-2	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag
8024 P-3	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Grå	2						2	Avslag
8024 Q	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Hvit			1				1	Avslag
8024 R	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit						1	1	Avslag
8024 S	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Grå				1			1	Avslag
8024 T-1	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1						1	Avslag
8024 T-2	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag
8024 U-1	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå					1		1	Avslag
8024 U-2	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Hvit			1	1	1		3	Avslag
8024 V-1	Lanes, Tø. Kommune	Flint	Grå	1				1		2	Avslag
8024 V-2	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort		2	1		1	1	5	Avslag
8024 X	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort			2				2	Avslag
8024 Y-1	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1						1	Avslag
8024 Y-2	Lanes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort		3	2	1			6	Avslag
8024 Z	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1					1	Avslag
8024 AA	Lanes, Tø. Kommune	Chert	Hvit		1					1	Avslag
8025 A	Lyfjord, Tø. Kommune	Flint	Grå						1	1	Kjerne
8025 B	Lyfjord, Tø. Kommune	Flint	Annet						1	1	Kjerne
8025 C	Lyfjord, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag
8025 D	Lyfjord, Tø. Kommune	Flint	Grå					1		1	Avslag
8027 A	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Flint	Grå	2						2	Avslag
8027 AB	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	1	4					5	Avslag
8027 AC-1	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			6				6	Avslag
8027 AC-2	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå					1		1	Avslag
8027 AD	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå						1	1	Avslag
8027 AE	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Flint	Annet	1						1	Avslag
8027 AF	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Skrapet
8027 AG-1	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	22	20					42	Avslag
8027 AG-2	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå					3		3	Avslag
8027 AG-3	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	1	Boremne
8027 AH	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	1	Flekket
8027 AI	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Spissemne
8027 AK	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag
8027 B-1	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå					5		5	Avslag
8027 B-2	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort	10		11				21	Avslag
8027 C	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Skrapet
											Stor flintknoll av dårlig kvalitet m. kortexrester
											Brungul i farve, dårlig kvalitet
											Spissformet, retusjert egg
											Lys grå dårlig kvalitet
											Retusj
											Mulig varmpåvirket er notert i kat.
											Kortex
											36mm x 29mm x 6mm
											Mulig varmpåvirket er notert i kat.
											57mm x 29mm x 11mm
											53mm x 17mm x 13mm
											Emne til tangespiss, 22mm x 11mm x 3mm
											D-formet

	Kommune											
8027 D	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Skraper	Flekkeformet
8027 E	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Kvartsitt	Grå	6	2			2		10	Avslag	Skjørbrent stein
8027 F	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		1		3			4	Avslag	
8027 G	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Flint	Grå		1					1	Avslag	
8027 H	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit			1				1	Avslag	Melkekvarter
8027 I	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		2			1		3	Avslag	Mulig spisseemne 3-6cm
8027 K	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort				1			1	Kniv	Flekkeform, 37mm x 20mm x 9mm
8027 L	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort						1	1	Spisseemne	52mm x 17mm x 8mm
8027 M	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå						1	1	Flekk	92mm x 24mm x 7mm
8027 N	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Annet						1	1	Avslag	Flerfarget chert, 6 cm
8027 O	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå				2			2	Avslag	
8027 P-1	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort		10					10	Avslag	
8027 P-2	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå					3		3	Avslag	
8027 Q	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	
8027 R	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå					1		1	Avslag	Retusj
8027 S	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Bergkrystall	Annet		1					1	Avslag	
8027 T	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
8027 U	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå						1	1	Kjerne	44 x 54 x 31, oval
8027 V	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå					1		1	Kjerne	49 x 31 x 44, rektangulær
8027 X-1	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå		1					1	Avslag	
8027 X-2	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort					1		1	Avslag	
8027 Y	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Retusj
8027 Z	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå			1				1	Spisseemne	22mm x 14mm x 4mm
8027 AA	Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	Chert	Grå			1				1	Spisseemne	Flekkeform, 31mm x 20mm x 5 med mer
8029 A	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Chert	Sort	10	3	1				14	Avslag	Fin homogen chert
8029 B	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Flint	Grå		2					2	Avslag	1x lyst, 1x mørkt
8029 C	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Chert	Sort		7	1				8	Avslag	
8029 D	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Chert	Sort	2						2	Avslag	
8029 E	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Annet	Grå		1			1		2	Avslag	Mulig grå leirskifer
8029 F	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit	1	1	1				3	Avslag	Melkekvarter, kvartsitt på posen
8029 G	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Flint	Grå		3					3	Avslag	1x m. retusj
8029 H	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Kvartsitt	Sort						1	1	Avslag	Merket som flekke på posen??????
8029 I	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit		1					1	Avslag	Melkekvarter
8029 K	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Chert	Sort				2			2	Avslag	
8029 L	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Flint	Grå	1	1					2	Avslag	Helgelandsflint
8029 M	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Chert	Sort			1				1	Avslag	Merket som bipolar kjerne på posen, tvilsomt
8029 N	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Chert	Sort	2	2	3		1		8	Avslag	
8029 O-1	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Chert	Hvit					1		1	Avslag	Retusj/bruksspør, merket som kvartsitt på posen
8029 O-2	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Kvarts	Hvit					1		1	Avslag	Melkekvarter
8029 P	Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	Annet	Grå				1			1	Kjerne	Trolig kjerne, ubestemmelig råstoff,

8177 B	Kobbpollen, Skj. Kommune	Chert	Grå						1	1	Kjerne	L: 65mm B: 50mm T: 30mm
8177 C-1	Kobbpollen, Skj. Kommune	Chert	Grå	7	10			3		20	Avslag	
8177 C-2	Kobbpollen, Skj. Kommune	Chert	Sort						1	1	Avslag	6 cm
8177 D	Kobbpollen, Skj. Kommune	Kvartsitt	Grå			1				1	Avslag	
8177 E	Kobbpollen, Skj. Kommune	Chert	Grå					2		2	Avslag	
8177 F	Kobbpollen, Skj. Kommune	Kvarts	Hvit					1		1	Avslag	Melkekvarts
8177 G	Kobbpollen, Skj. Kommune	Chert	Grå	2		6			2	10	Avslag	
8177 H	Kobbpollen, Skj. Kommune	Kvarts	Hvit	2	2	2	2			8	Avslag	Melkekvarts

Tabeller, diagram og kart

Tabell 1: Prosentfordeling og antall enheter chert fordelt på lokalitetene

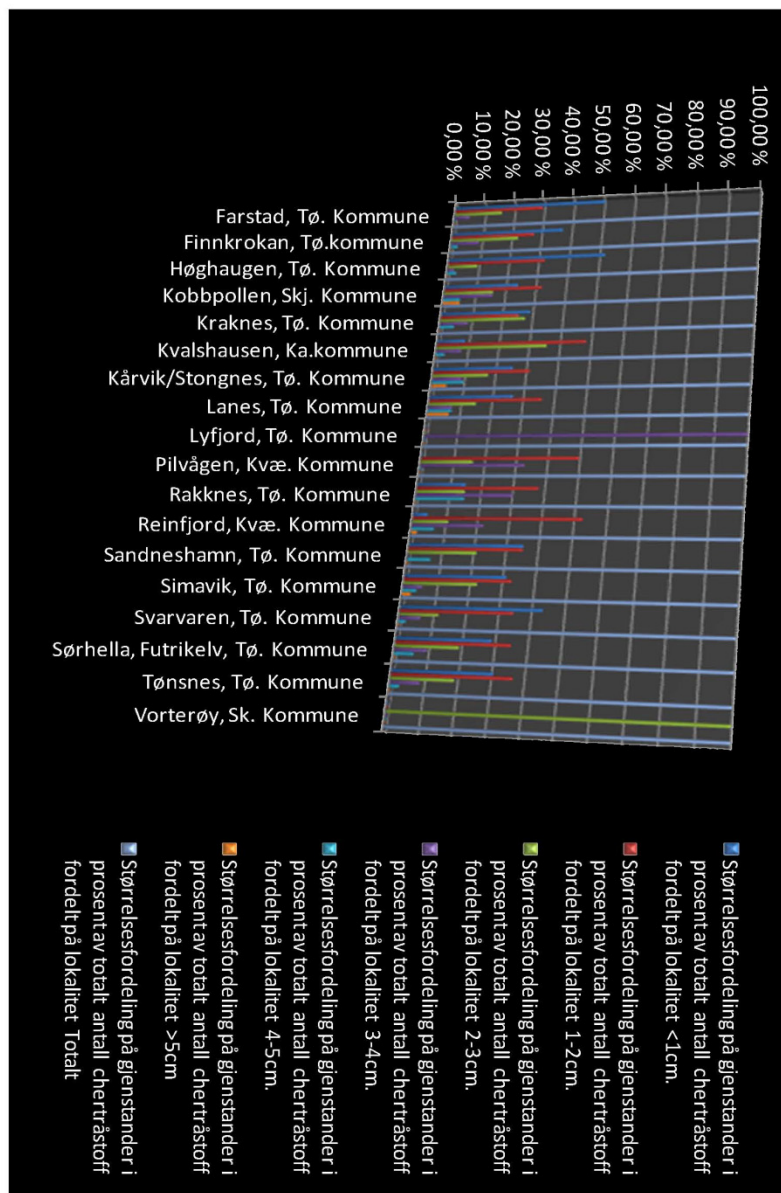
Prosent og antall av chertråstoff fordelt på lokalitet			
Lokalitet	Antall chertråstoff	Totalt antall gjenstander	Prosent chertråstoff
Farstad, Tø. Kommune	101	165	61,21 %
Finnkrokan, Tø.kommune	2130	2212	96,29 %
Høgshaugen, Tø. Kommune	102	127	80,31 %
Kobbpollen, Skj. Kommune	37	47	78,72 %
Kraknes, Tø. Kommune	132	142	92,96 %
Kvalshausen, Ka.kommune	111	112	99,11 %
Kårvik/Stongnes, Tø. Kommune	127	143	88,81 %
Lanes, Tø. Kommune	118	239	49,37 %
Lyfjord, Tø. Kommune	1	4	25,00 %
Pilvågen, Kvæ. Kommune	6	9	66,67 %
Rakknes, Tø. Kommune	13	26	50,00 %
Reinfjord, Kvæ. Kommune	115	121	95,04 %
Sandneshamn, Tø. Kommune	14	18	77,78 %
Simavik, Tø. Kommune	123	805	15,28 %
Svarvaren, Tø. Kommune	441	580	76,03 %
Sørhella, Futrikelv, Tø. Kommune	51	67	76,12 %
Tønsnes, Tø. Kommune	290	475	61,05 %
Vorterøy, Sk. Kommune	4	5	80,00 %
Totalt	3916	5297	73,93 %

Tabell 2: Chertfordelingen i prosenter ved lokalitetene sett i forhold til kilometeravstand i luftlinje til chertforekomstene i Kvænangen. Kilometermålinger er gjort ut i fra Una Riidevarri

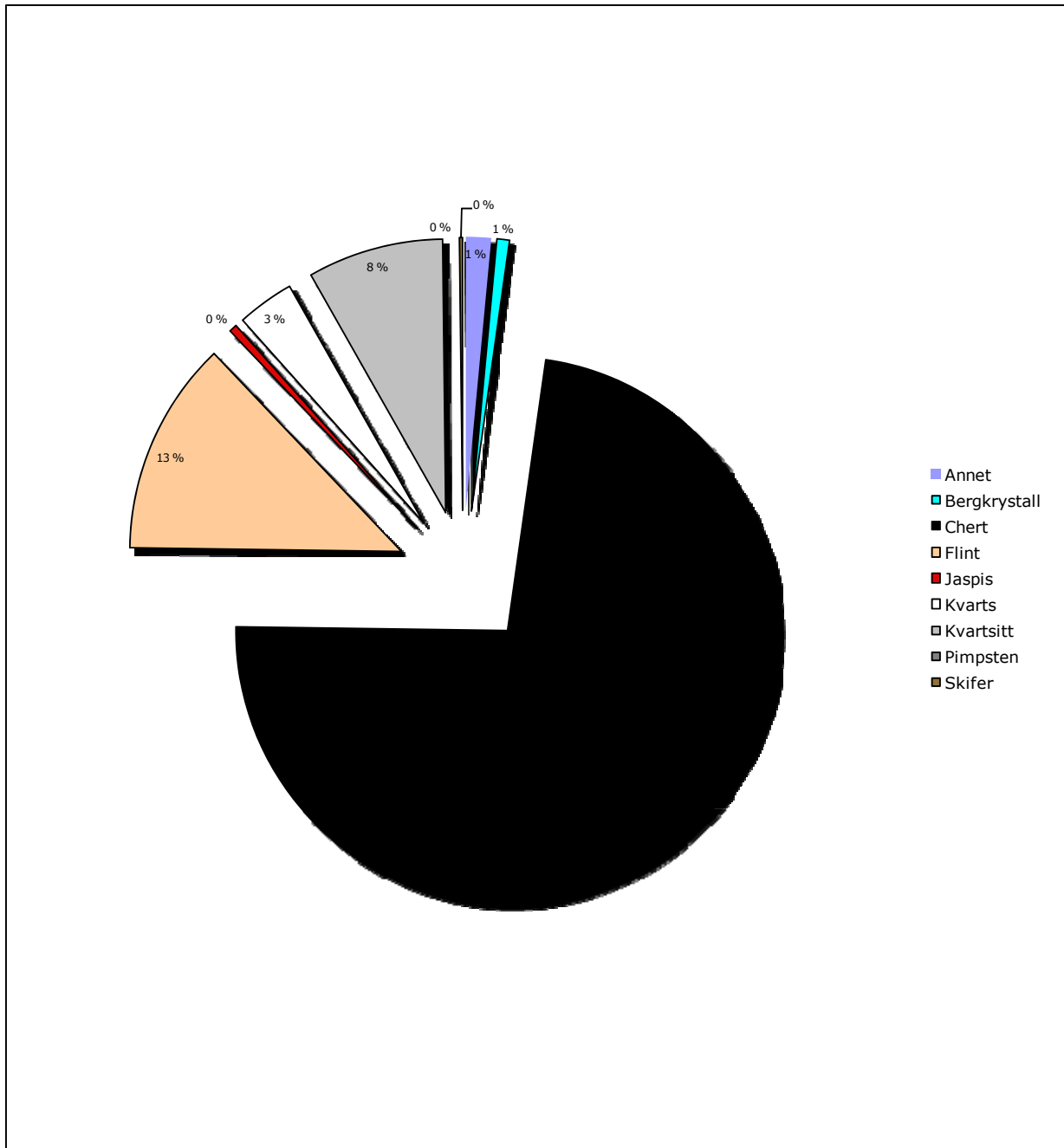
Lokalitet	Km. avstand fra chertforekomster	Prosent chert
Svarvaren	94,7	76,03
Simavik	113	15,78
Finnkrokan N/S	96	96,29
Kvalshausen	84,5	99,11
Tønsnes	110	61,05
Høgshaugen	116	80,31
Rakknes	117	50
Vorterøy	51,8	80
Kraknes	113	92,96
Pilvågen	28	66,67
Farstad	154	61,21
Lanes	118	49,37
Lyfjord	123	25
Kårvik/Stongnes	117	88,81
Sørhella	113	76,12
Reinfjord	28,5	95,04
Kobbpollen	40,3	78,72
Sandneshamn	149	77,78

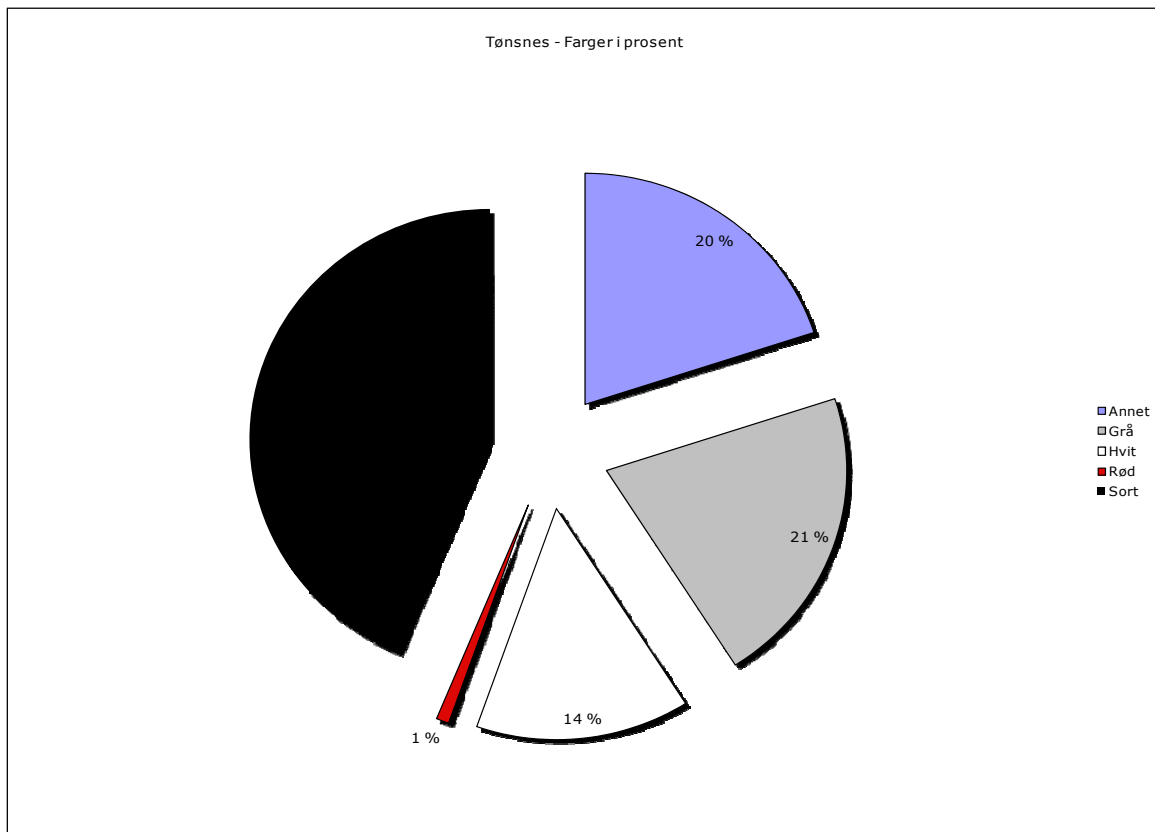
Tabell 3: Størrelsesfordeling på gjenstander i prosent av totalt antall chertråstoff fordelt på lokalitet

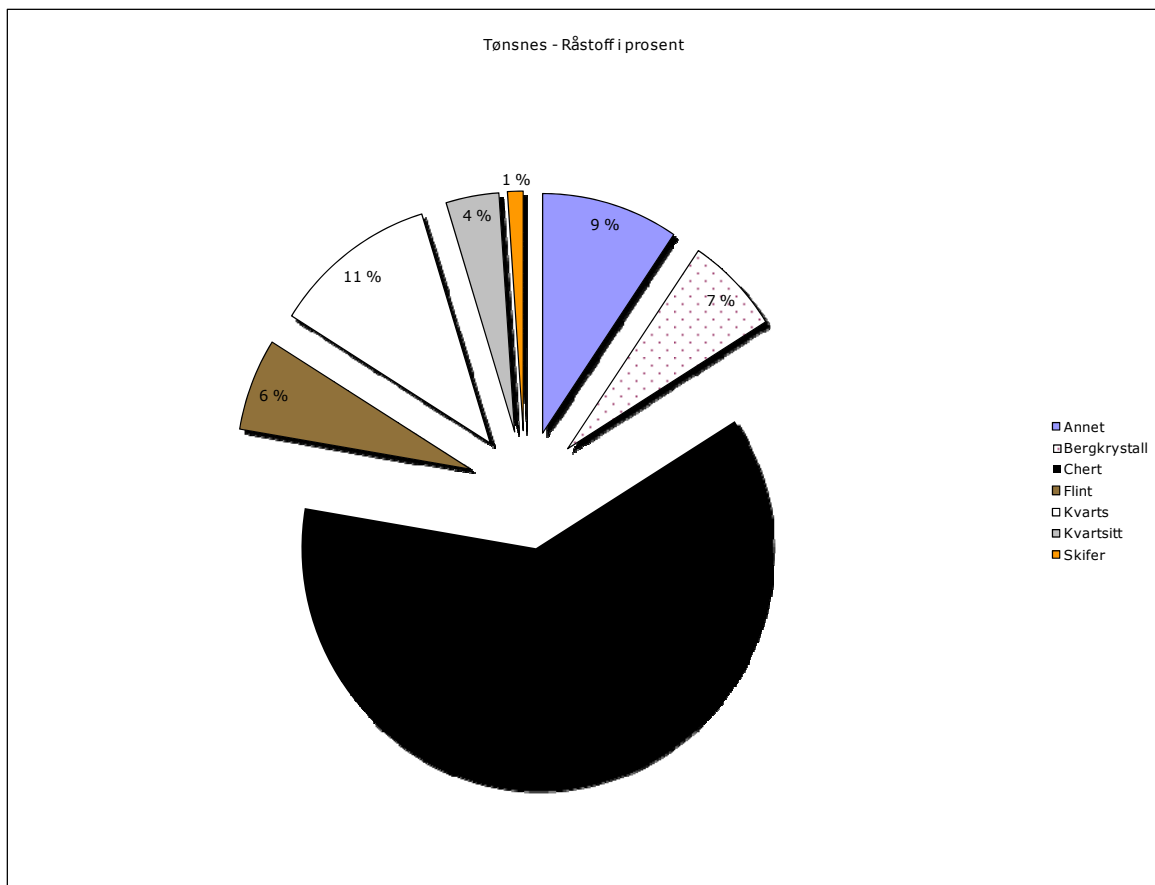
Figur I: Oversikt over funnmaterialet råstoff alle lokalitetene samlet

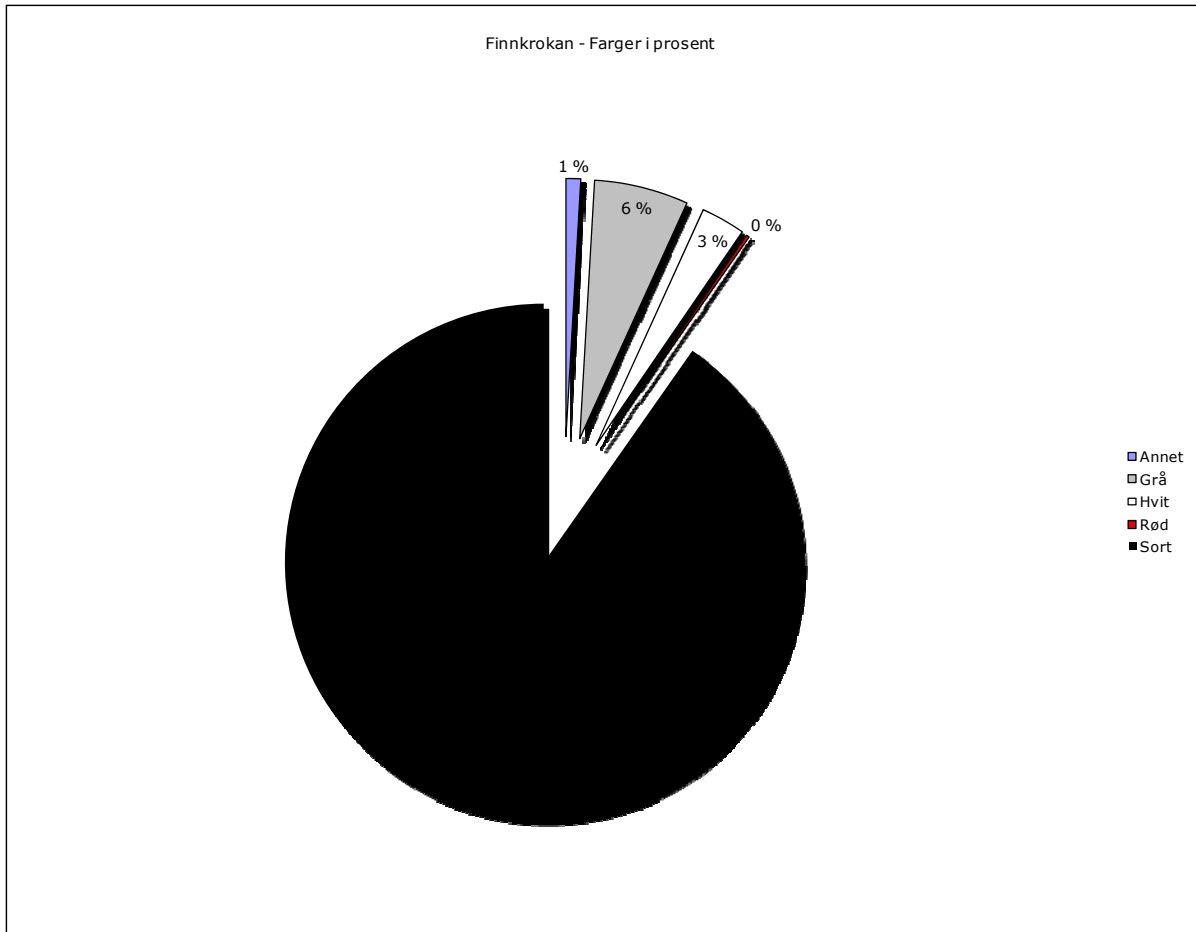
Figur II: Tønsnes farger i prosent

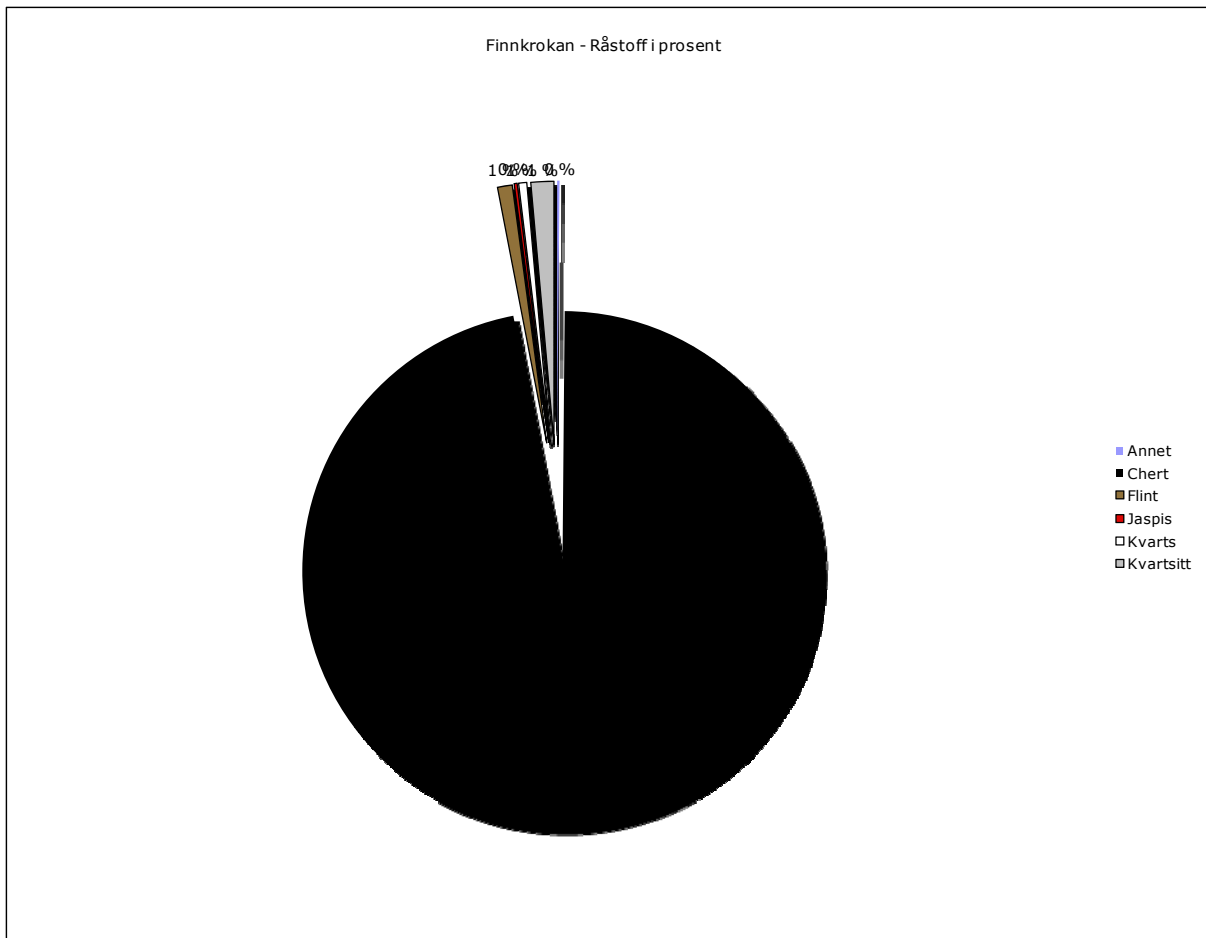
Figur III: Råstoffets prosentfordeling Tønsnes

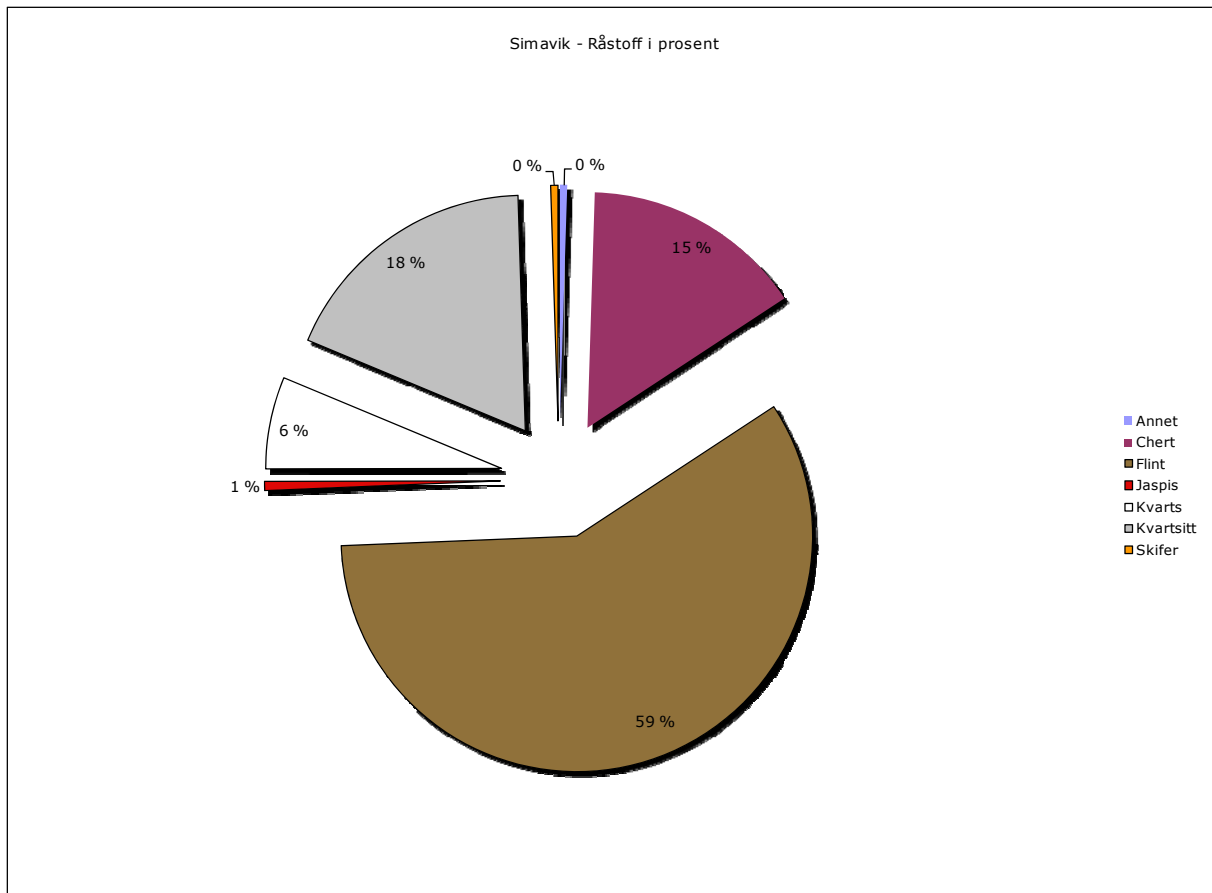
Figur IV: Finnkrokan farger i prosent

Figur V: Finnkrokan råstoff i prosent

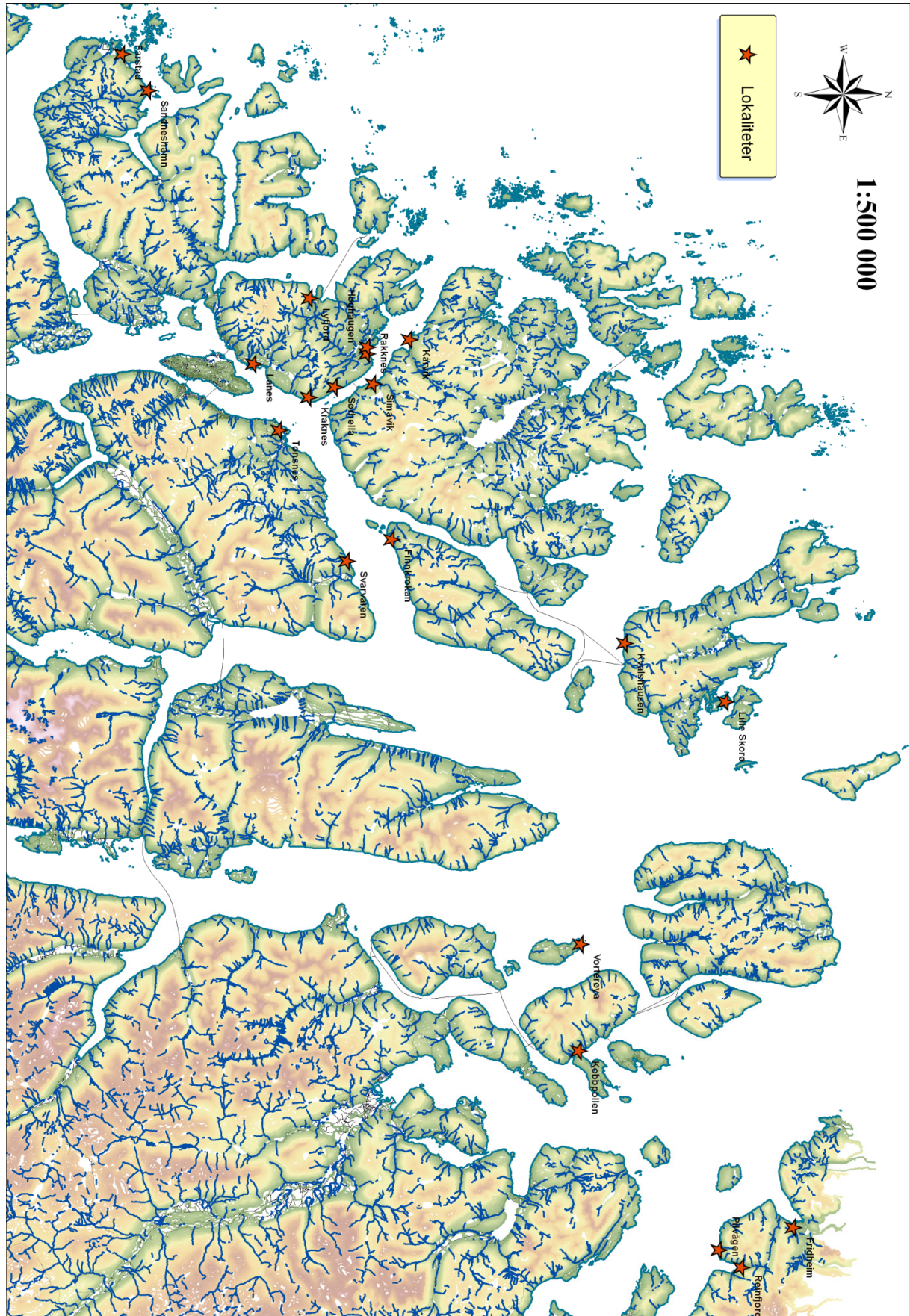
Figur VI: Råstoffets fordeling Simavik

Figur VII: Kart steinprøver i Kvænanen 1:80 000

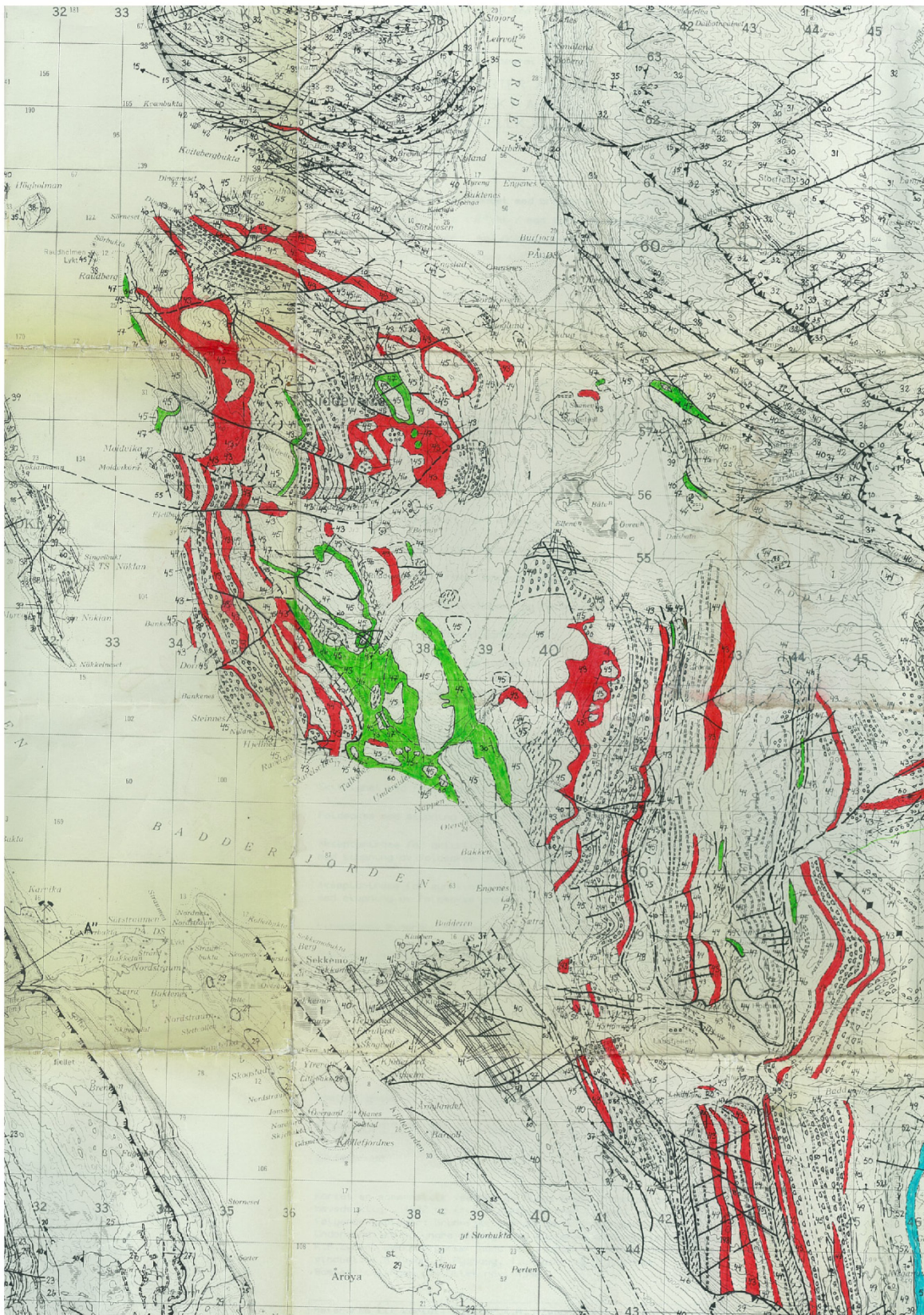

Figur VIII: Oversiktskart lokaliteter 1: 500 000

Figur VIII: Foreløpig berggrunnskart 1: 50.000 1734 I – Kvænangen, med aktuelle bergarter farget for hånd: Rødt = 43 - Basaltisk metatuff og tuffitt med tynne dolomittlag, grønt = 47 - kalkstein, stedvis med dolomitt og blått = 51 - dolomitt og kalkstein

Personlige meddelelser:

Bøe, Per, konservator i geologi: Tromsø Museum.

Damm, Charlotte, prof. arkeologi: IAR, Universitetet i Tromsø.

Hood, Bryan, prof. arkeologi; IAR, Universitetet i Tromsø.

Manninen, Mikael A., researcher: Institute for Cultural Research, Department of Archaeology, University of Helsinki.

Skandfer, Marianne, post.doc: IAR, Universitetet i Tromsø.

Litteraturliste & kildehenvisninger

Andersson, D. T. 2001: *Tingenes Taushet. Tingenes Tale*. Solum Forlag.

Barlindhaug, S. 1997: *Hvor skal vi bygge og hvor skal vi bo? En analyse av lokaliseringsfaktorer i tidlig eldre steinalder i Troms*. Hovedoppgave i arkeologi 1996. Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Tromsø – utgitt i stensilserien sept. 1997.

Barndon, R. 2004: A discussion of technology, the concept and its contents. I Barndon: *An ethnoarchaeological study of iron-smelting practices among the Pangwa and Fipa in Tanzania*. BAR international series 1308.

Berg, E. 2001: *Arkeologi i grenseland. Bruk av (skolte)samisk etnografi i studier av forhistoriske fangstsamfunn*. Hovedfagsoppgave i arkeologi, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, IAR, UiT.

Biedermann, B. 1992: *Symbolleksikon*, J. W. Cappelens Forlag A.S.

Binford, L. 1991: When the going gets tough, the tough gets going: Nunamiut local groups, camping patterns and economic organization, i Gamble, C. S. & W. A. Boismier (eds.): *Ethnoarchaeological Approaches to Mobile Campsites. Hunter-Gatherer and Pastoralist Case Studies*, International Monographs in Prehistory, Michigan.

Bjarke Ballin, T. 2000: Flintsammensætning – refitting – metodens muligheter og begrænsninger. Eriksen, B. Valentin (editor) 2000: *Flintstudier. En håndbog i systematiske analyser af flintinventarer*. Aarhus Universitetsforlag.

Bjarke Ballin, T. 2000: Relativ datering af flintinventarer. Eriksen, B. Valentin (editor) 2000: *Flintstudier. En håndbog i systematiske analyser af flintinventarer*. Aarhus Universitetsforlag.

Blankholm, H. P. 2004: Earliest Mesolithic Site in Northern Norway? A Reassessment of Sarnes B4. *Arctic Anthropology* Vol. 41, No. 1, pp. 41-57.

Bodu, Pierre, Claudine Karlin and Sylvie Ploux 1987: "Who's Who? The Magdalenian Flintknappers of Pincevent, France". *The Big Puzzle International Symposium on Refitting Stone Artefacts*. Edited by Cziesla, E., Eickhoff, S., Arts, N. and D. Winter. 143-163.

Bøe, P. 1999: Stein som råstoff. Ottar 2-99, nr. 225. Tromsø Museum.

Bøe, P. & S. E. Grydeland: *Referansesamling for harde bergarter i Varanger*. Foto og fysisk råstoffsamling. TMU/IAR, Tromsø.

Cooper, D. C., R. Frost & R. Quincy Robe 2003: Compability of Land SAR Pcedures with Search Theory. (<http://www.uscg.mil/hq/g-o/g-opr/nsarc/LandSearchMethodsReveiw.pdf>) Potomac Management Group, Inc. 30 December.

Davidsen, G. 2006: *Kulturminner og bosetning I Øksnes. En kritisk studie av registreringsmetode*. Hovedfagsavhandling, IAR, UiT.

Eriksen, B. Valentin 2000: Grundlæggende flintteknologi. I Eriksen, B. Valentin (editor) *Flintstudier. En håndbog i systematiske analyser af flintinventarer*. Aarhus Universitetsforlag.

Eriksen, B. Valentin: "Squeezing blood from stones" - flintoldsagernes vidnesbyrd om social struktur, subsistensøkonomi og mobilitet i ældre stenalder. Eriksen, B. Valentin (editor) 2000: *Flintstudier. En håndbog i systematiske analyser af flintinventarer*. Aarhus Universitetsforlag.

Erä-Esko, A. (editor) 1975: *Kemijoki 8000 – laxälv i norr. Fortiden i Kemiälvområdet under åtta årtusenden i arkeologisk belysning*. Statens historiska museum, Stockholm.

Gansum, T. 1999: *Gjenstanden og dens meningsinnhold. Arkeologisk perspektiv på saker og ting*. Samtiden 5/6.

Gilje, N. & H. Grimen 1993: *Samfunnsvitenskapens forutsetninger. Innføring i samfunnsvitenskapens vitenskapsfilosofi*, Universitetsforlaget A.S.

Hastrup, K. 1999: *Viljen til viden. En humanistisk grundbog*. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A.S.

Hood, B. 1994: Lithic Procurement and Technological Organization in the Stone Age of West Finnmark, North Norway, *Norwegian Archaeological Review*, vol. 27, 2.

Hood, B. 1999: Chertbrudd fra steinalderen i Alta, *Ottar* 2-99, nr. 225. Tromsø Museum.

Ingold, T 2000: a) On weaving a basket, b) On string bags and birds' nest – skill and the constuction of artefacts. I Ingold, T. 2000: *The perception of the environment*. Routledge, s. 339-361.

Lindgren, C. 2004: *Människor och kvarts. Sociala och teknologiska strategiar under mesolitikum i östra Mellansverige*. Stockholm Studies in Archaeology 29.

Luedtke, B. E. 1992: *An Archaeologist's Guide to Chert and Flint*. Archaeological Research Tools 7, Institute of Archaeology, University of California.

Møller, Jakob 1996: Issmelting og strandforskyving. *Ottar* nr. 212.

Møller, J. J. 1987. Shoreline relation and prehistoric settlement in Northern Norway, *Norsk geogr. Tidsskr.* Vol. 41, 45-60. Oslo.

Olsen, B. 1997: *Fra ting til tekst. Teoretiske perspektiv i arkeologisk forskning*. Universitetsforlaget, Oslo.

Olsen, B. 2003: Material Culture after Text: Re-Membering Things. *Norwegian Archaeological Review*, Vol.36, No.2.

Olsen, B. 2004: Momenter til et forsvar av tingene. *Nordisk Museologi* 2004-2, s. 25-36.

Preucel, R. W. & A. A. Bauer 2001: Archaeological Pragmatics. Norwegian Archaeological Review, Vol. 34, No. 2 s.85 – 96.

Renfrew, C. & P. Bahn 2000: Archaeology: Theories Methods and Practice. Thames & Hudson.

Rosander, G. A. 1992: Forholdet mellom mennesker og gjenstander. I E. Espeland & S. S. Vesterkjær (redaktører), *Gjenstanden – verdi og virkning*, NKKM.

Sandmo, A. K. 1983: På spor av den eldste bosetningen i Nord-Norge – nye funn fra Troms. *Ottar* 2-83, nr. 141, Universitetet i Tromsø.

Sandmo, A. K. 1986: *Råstoff og redskap – mer enn teknisk hjelpemiddel. Om symbolfunksjonen som et aspekt ved materiell kultur. Skisse av etableringsforløpet i en nordeuropeisk kystzone 10.000 – 9000 BP*. Magistergradsavhandling i arkeologi Universitetet i Tromsø.

Sandmo, A. K. 1994: *Tromsø gjennom 10.000 år. Fra boplass til bygd – fram til 1794*. Utgitt av Tromsø kommune.

Sandmo, A. K. 1996: En gang for lenge, lenge siden i Simavik. *Ottar* nr.212. Tromsø Museum.

Thomas, J. 1996: *Time, culture and identity*, Routledge.

Thorén, A. 1992: *Konvention och ikonicitet. Om symbolbegreppet hos Charles Sanders Peirce*. Institutionen för filosofi och vetenskapsteori, Umeå Universitet.

Vandkilde, H. 2000: Material culture and Scandinavian archaeology. A review of the concepts of form, function and context. I Olausen, D og H. Vandkilde (redaktører), *Form, function and context. Material culture studies in Scandinavian archaeology*. Almquist & Wiksell, Lund.

Forsideillustrasjon: Ts. 7984 HH, bor, Finnkrokan, Tromsø kommune. Foto: G. Stensrud.